

فایزنامه ناول و داستان

بخوان ای شاه عالم الوید کتاب سخطاب چیست از سید صدر ای مدنی

از روزی که شوی از نظر نگار می سرسبز روی

از روزی که کس این حکایت بشنوی

از صفیقات حضرت می الدین مخدومی مولانا جلال الدین می نر او از حسین

سن چه گویم وصف آن عالیجناب نیست چشمتی واری دارو کباب

درن مکتب کمال کتب و خط

اطلاوع۔ اس مطبع میں ہر علم و فن کی کتب کا ذخیرہ سلسلہ دار فروخت کے لیے موجود ہے جس کی فہرست مطلق ہر ایک شائق کو چاہے غائب سے مل سکتی ہے جس کے معانیہ و ملاحظہ سے شائقان اہل حالات کتب کے علوم فراہم کئے ہیں قیمت بھی ازان پر اس کتاب کے قتل بیع کے حق و حق جو سادے ان زمین بوج کتب اخلاق و تصوف فارسی و اردو و عربی وغیرہ کی درج کر گئے ہیں تاکہ جس فن کی یہ کتاب و اس فن کی اور بھی کتب موجودہ کارخانہ سے قدر و افون کو آگاہی کا ذریعہ حاصل ہو۔

کتب اخلاق و تصوف فارسی	مصباح التہذیب۔ باسم تاریخی حکایات فصیح مصنفہ شیخ
گلستان محشی خرد۔ از حضرت مصباح الدین سعدی شیرازی	کمال الدین صاحب۔
ایضاً۔ تذکرہ قلم محشی۔	سہ پند۔ و دہ مزد۔ نقمان حکیم مع چار رسائل جلی طرز بند۔
ایضاً۔ مع فرہنگ و میل رنگین۔	۱۔ رسالہ سعادت نامہ۔ ۲۔ رسالہ خواجہ عیسیٰ انصاری
ایضاً۔ چوب قلم جلی۔	۳۔ رسالہ تحفہ الملوک۔ ۴۔ رسالہ سہاچ الدائری
گلستان قہرجم۔ ترجمہ اردو و لغت بلخند	۵۔ رسالہ بابا یوسف المصطفیٰ الصالحین اور کتاب۔ ۶۔
شرح گلستان۔ تاور شرح از ملا محمد اکرم قلمانی۔	۷۔ از مولوی حسین الدین مشہور۔
ایضاً۔ سہریہ ریاض رضوان شرح از مولوی ریاض	۸۔ رسالہ ربیعہ تہذیبی۔ ۹۔ رسالہ شادمانہ
ایضاً۔ سہریہ بخیا بان۔ شرح حضرت سلطان اویز	۱۰۔ رسالہ ریحانہ
تذکرہ گلستان سعدی۔ مصنفہ محشی۔ گہ ہالی	۱۱۔ رسالہ قہرجم۔ ۱۲۔ رسالہ سعادت نامہ
ایضاً۔ حکیم قلمانی۔ سہریہ گلستان حضرت	۱۳۔ رسالہ سہریہ
ایضاً۔ سہریہ سہریہ۔ مصنفہ حکیم قلمانی	۱۴۔ رسالہ سہریہ
ایضاً۔ سہریہ سہریہ۔ مصنفہ حکیم قلمانی	۱۵۔ رسالہ سہریہ
ایضاً۔ سہریہ سہریہ۔ مصنفہ حکیم قلمانی	۱۶۔ رسالہ سہریہ
ایضاً۔ سہریہ سہریہ۔ مصنفہ حکیم قلمانی	۱۷۔ رسالہ سہریہ
ایضاً۔ سہریہ سہریہ۔ مصنفہ حکیم قلمانی	۱۸۔ رسالہ سہریہ
ایضاً۔ سہریہ سہریہ۔ مصنفہ حکیم قلمانی	۱۹۔ رسالہ سہریہ
ایضاً۔ سہریہ سہریہ۔ مصنفہ حکیم قلمانی	۲۰۔ رسالہ سہریہ
ایضاً۔ سہریہ سہریہ۔ مصنفہ حکیم قلمانی	۲۱۔ رسالہ سہریہ
ایضاً۔ سہریہ سہریہ۔ مصنفہ حکیم قلمانی	۲۲۔ رسالہ سہریہ

فهرست

مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه
عشق پادشاه و کبیرک	۵۵	اختلافت روش	۱۶	انکار شاه وجود	۲۵	رسیدن خرگوش	۳۲
مجنون طبیبان	۶	دست وزیر	۱۷	قصه نجیبان	۲۶	قصه حسد گوش	۳۳
خوشتن توفیق ادب	۶	خلوت شیخی وزیر	۱۸	جواب شید	۲۷	جواب شیر	۳۳
ملاقات پادشاه و طبیب	۷	دفع وزیر مردان را	۱۹	ترجیح توکل چوبد	۲۸	قصه سلیمان	۳۴
سروین طبیب و بربرهای	۷	تکبر بر دین که خلوت لشکر	۲۰	ترجیح حبس	۲۹	طعن ذراع بر پند	۳۵
خلوت طلبیدن سبب	۸	جواب وزیر	۲۱	ترجیح توکل	۳۰	جواب پند	۳۶
در یافتن طبیب شیخ را	۹	استراض مردان	۲۲	ترجیح حبس	۳۱	قصه آدم	۳۷
رفتن رسول به بنده	۱۰	نوبت کردن مردان را	۲۳	ترجیح توکل	۳۲	پای کشیدن خرگوش	۳۸
گشتن نگهبان شاه آه	۱۱	فریب وزیر	۲۴	نگار لیتن غزالی جرد	۳۳	پرسیدن سبب	۳۹
حکایت بقال و طوطی	۱۲	گشتن وزیر خود را	۲۵	ترجیح جسد	۳۴	فرود آمدن گوش	۴۰
داستان شاه جوان	۱۳	جای پسران حق اند	۲۶	مدر شدن ترجیح جسد	۳۵	اجتماع خجیران	۴۱
حکایت وزیر و زنه	۱۴	کلمه الناس آه	۲۷	جواب حسد گوش	۳۶	پند حسد گوش	۴۲
تلمیذ وزیر با نهاری	۱۵	مناسبت	۲۸	انکار خجیران	۳۷	تفسیر پیمان جواد آه	۴۳
اجتماع انصار	۱۶	نعت تلمیذ	۲۹	اعتراض خجیران	۳۸	آمدن رسول قیصر	۴۴
تفسیر رسد توفی آه	۱۷	حکایت شاه و دیگر	۳۰	دانش حسد گوش	۳۹	یافتن سول غر و خفت	۴۵
سوال تلمیذ	۱۸	آتش افروختن شاه	۳۱	جستن حسد گوش	۴۰	سخن خرد با رسول	۴۶
تجربیه شباهت	۱۹	آه زان پادشاه زنه را	۳۲	پوشیدن خرگوش را زنه	۴۱	انداختن آدم زلت با	۴۷
حسد کردن وزیر خود	۲۰	آه زنه و مردم را آتش	۳۳	کد حسد گوش	۴۲	تشکیل	۴۸
تفسیر لیتن غزالی	۲۱	کوشان و بان شش	۳۴	زیافتن تادیس کس	۴۳	تفسیر پیمان حکم آه	۴۹
پیغام شاه بنیانی	۲۲	توبه سبزه تشش را	۳۵	نجیب شن شید	۴۴	حاشیه من احوال کس آه	۵۰
تخلیه در احکام	۲۳	باز کردن باد قیوم خود را	۳۶	کد حسد گوش و تافیر	۴۵	رفتن بازندگان به بند	۵۱

مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه
دشت اولی و چندیور	۳۲	بایدان ستون تراز	۵۵	مخلص ماجرا عرب	۶۴
دیدن خواب و طبعان را	۳۳	انها در شب و نه پیش	۵۶	ان نماون و عرب	۶۵
نفسه بر قول عطاس راج	۳۴	بقیه قصه پیر صبی	۵۷	تعیین طریق طلبت تری	۶۸
نظم سحران و جوی را	۳۵	گردانیدن شعر نظر او را	۵۸	بریدن آن اعرابی	۶۹
با کشتن بارگان با طوطی	۳۶	دعای دو فرشته	۵۹	درنده و فتن زن	۷۰
شنیدن طوطی حرکت طوطی را	۳۷	قرابانی سرور آن عرب	۶۰	گدا عاشق کریم است	۷۱
تفسیر آن کریم سنائی	۳۸	قصه نیکو در کرم زعام گذشته	۶۱	نوق و شیر نجار و شیر خدا	۷۲
جمع حکایت خواب و طوطی	۳۹	قصه اعرابی در ویش	۶۲	پیش آمدن قیسان خلیفه	۷۳
بیرون آمدن طوطی را	۴۰	مغربی مردان محتاج	۶۳	عاشق و پشمال عاشق دیوار	۷۴
دواغ طوطی خواب را	۴۱	نادان و کرم و کرم و کرم	۶۴	سپردن عرب بدیر را	۷۵
مغرت نظم خلق	۴۲	صبر و تحمل اعرابی زن را	۶۵	ماجرا در دخی	۷۶
تفسیر شاهزاده	۴۳	نصیحت زن شوهر را	۶۶	قبول کردن خلیفه بدیر را	۷۷
تفسیر قول کریم سنائی	۴۴	نصیحت مرد زن را	۶۷	در صفت مطاوعت با او	۷۸
داستان پیر خنکی	۴۵	جنبیدن هر کس از انجا	۶۸	وصیت رسول علی را	۷۹
تفسیر با کان الله آه	۴۶	مراعات زن شوهر را	۶۹	کبودی زن قزوینی	۸۰
دروغی مدعیان کریم آه	۴۷	در حدیث نهی تعلیم آه	۷۰	رفیق گرگ و روباه	۸۱
سوال غیبه از غیب	۴۸	تسایم ز خود را با مرزن	۷۱	امتحان شیر گرگ را	۸۲
تفسیر حکیم سنائی	۴۹	موی و پشم و کت و شیت	۷۲	قصه آنکس در باره کفوت	۸۳
دیشبه غلام و الیه آه	۵۰	سبب جریان شقیسا	۷۳	خواجه زن یاری خود را	۸۴
پرسیدن غیبه از مرغان	۵۱	تغیر و ابن فصاحت	۷۴	روسه در شیدن سخن	۸۵
تفسیر پیر خنکی	۵۲	تفسیرین روح و جود آه	۷۵	اوست شیر گرگ را	۸۶
خواب گفتن ناف با غرغ	۵۳	انچه در کلامه پان انشا	۷۶	تهدید کردن نوح م	۸۷
نشان دادن پادشاه و طوطی را	۸۹				
آمدن آشنای آسفر	۹۰				
از خان طلبیدن بخت	۹۱				
گفتن محمان و بخت را	۹۲				
مرشدین کاتب و جی	۹۳				
دعا کردن با هم و غور	۹۴				
احتمال درود و مادت	۹۵				
بختی غصه درود و واد	۹۶				
رفیق کریم عبادت هم سایه	۹۷				
اول کیداس کردن پس بود	۹۸				
حال خود نماند باید داشت	۹۹				
پرسیدن غیب از زید با	۱۰۰				
جواب از غیب پسر را	۱۰۱				
بسم کردن غلامان	۱۰۲				
حکایت زید با غیب پسر	۱۰۳				
حکایت	۱۰۴				
گفتن غیب از مرزبان را	۱۰۵				
آمدن آنکس در شهر	۱۰۶				
خود آمدن فتن بر سر علی را	۱۰۷				
سوالن کار از پنجه دست	۱۰۸				
جواب گفتن علی را	۱۰۹				
گفتن من و من و من	۱۱۰				

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۱۵۳	توجہ بہ فعل الیہ	۹۶	شکایت الیہ زندان	۱۱۳	انکار لکھی در آید کہ	۱۳۶	خواہد فی جنس مستر
۱۵۴	تقریر فی حق حضرت علیہ السلام	۹۷	تتمہ قصہ رنکاس	۱۱۴	مناجات شبان بوقت تہا	۱۳۸	دوم بایں تہا
۱۵۵	نقد و رد رکابدار	۹۸	فی المناجات	۱۱۵	وحی آمدن بموسیٰ	۱۳۹	نصیحت یوں
۱۵۶	تتمہ قصہ رنکاس	۹۹	تمثیل حقیقت سخن	۱۱۶	باز وحی آمدن بموسیٰ	۱۴۰	ذکر شہادت عذاب
۱۵۷	تقریر علیہ باقر بن خود	۱۰۰	ماست مردان شخصہ را	۱۱۷	سوال بموسیٰ از حق تعالیٰ	۱۴۱	ذکر قوم موسیٰ
۱۵۸	خاندانہ نخستہ اول	۱۰۱	امتحان بادشاہ و زعمام را	۱۱۸	رہنما نذر نخستہ را	۱۴۲	مشائخ تہا بوقت آمد
۱۵۹	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۰۲	بروہ آوردن بادشاہ کیلے را	۱۱۹	حکایت مردا بلہ	۱۴۳	دعا و توبہ آمیز
۱۶۰	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۰۳	تسم غلام بر حدیث خود	۱۲۰	کہ تہا سائل نامینا	۱۴۴	بیا کردن بلہ معاویہ را
۱۶۱	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۰۴	پرسیدن حال زعمام دیگر	۱۲۱	تقریر بموسیٰ گو سالہ پست را	۱۴۵	جواب بلہ معاویہ را
۱۶۲	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۰۵	صد و ششم ہر ان بندہ	۱۲۲	ترک پند ان خبر در را	۱۴۶	تقریر بموسیٰ بلہ معاویہ را
۱۶۳	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۰۶	گرفتاری بزمیاد چندان	۱۲۳	تہا دیوانہ بابا بلہ	۱۴۷	باز جواب بلہ معاویہ را
۱۶۴	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۰۷	ظہور از رفتن تہا	۱۲۴	سبب پدید آمدن	۱۴۸	عشق معاویہ بلہ معاویہ را
۱۶۵	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۰۸	کہ تہا	۱۲۵	تتمہ قصہ ہر ہر ہر	۱۴۹	باید کہ معاویہ تہا
۱۶۶	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۰۹	در معنی تہا	۱۲۶	وقت سوان بیدارت صحابی	۱۵۰	تقریر بلہ معاویہ خود را
۱۶۷	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۱۰	تمثیل در خواندن آب	۱۲۷	وحی ہر ہر	۱۵۱	احکام معاویہ بلہ معاویہ را
۱۶۸	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۱۱	آمدن دوستان	۱۲۸	جدا کردن باغیان	۱۵۲	شکایت قاضی از اہل
۱۶۹	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۱۲	فہم کردن مردان	۱۲۹	رجوع بقبضہ دین	۱۵۳	باز آوردن معاویہ را
۱۷۰	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۱۳	رجوع بکامیت ذوالنون	۱۳۰	رفتن بایزدی بانی کعبہ	۱۵۴	روست گشتن بلہ معاویہ خود را
۱۷۱	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۱۴	امتحان خواجہ اہل حق را	۱۳۱	حکایت سپہر و مرید	۱۵۵	نصیحت حضرت خیر
۱۷۲	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۱۵	ظاہر شدن فضل اہل حق	۱۳۲	دشمنی بچہ سبب بخوری	۱۵۶	تتمہ رشتہ بلہ معاویہ را
۱۷۳	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۱۶	تتمہ قصہ ہر ہر	۱۳۳	عذر و تہا بایسد	۱۵۷	تصدیق کردن معاویہ را
۱۷۴	تقریر فی حق حضرت موسیٰ	۱۱۷	تکسیر و بنیاد سلیمان	۱۳۴	میلست سخن آوردن	۱۵۸	تقریر فی حق حضرت موسیٰ

مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه
قصه شرافت ان	۱۶۳	گزشت شیخ متهم شده	۱۶۴	منه فتن دست ناک	۱۶۲	خوابیدن فرعون لعین	۲۰۷
انجیلین یکبار صاحب	۱۶۴	تشنه زدن هویدان	۱۶۵	قصه اهل سبا	۱۶۳	بیدار خواندن فرعون	"
مترود شدن میان پست	۱۶۵	عذر خستید با شیخ	"	جمع آمدن اهل فتن	۱۶۵	حکایت تشیل	"
امتحان کردن هر چه	"	میان دعوی	۱۶۹	باقی قصه اهل سبا	۱۶۴	بادگشتن منعمون	"
خداوند حکایت ششیر	۱۶۶	سجده کردن یحیی بشکم	۱۷۰	بقیه قصه فتن خوابه	۱۶۷	جمع آمدن عسکران	۲۰۸
نفسه فتنه سجد نکرد	۱۶۷	اشکال نادانان	"	دعوت بظان را	"	توسیت عمران فتنه را	"
حکایت چهارمسترد	"	سخن گفتن زبان حال	"	رجوع بکجایت خوابه	۱۶۸	ترسیدن فرعون	"
تشنه خزال فرعون هر که	۱۶۸	پذیرا آمدن سخن باطل	۱۷۱	قصه و صاحب ضروران	"	پیدا شدن سارودنی	"
بیان حال خود پریشان	"	جستن درخت	"	روان شدن خوابه	۱۶۹	خواندن فرعون زنان را	۲۰۹
حکایت پیشربلیب	۱۶۹	شرح شیخ ترورفت را	"	رفتن خوابه مع قوم	۲۰۰	بوجود آمدن موسی	"
قصه گوزک	"	منارعت چهار کس	۱۷۲	نواختن مجنون سنگ را	"	موسی آمدن بهادر موسی	۲۱۰
ترسیدن کدوک	۱۷۰	برخواستن مخالفان	"	رسیدن خوابه مع قوم	۲۰۱	حکایت ماگید	"
قصه اندازی	"	قصه بکچکان	۱۷۳	آفتادن شمال در غم	۲۰۲	بیان پاسخها و تهدیدها	۲۱۲
حکایت غمزدی	۱۷۱	عیدان شدن حاجیان	۱۷۵	چرب کردن مرد لانی	"	جواب موسی	"
گزشت ابراهیم ادم	"	فهرست و قمر متوهم		الین بودن بهم باخو	"	پایخ فرعون موسی را	"
مستور شدن دوازده	۱۷۲			برون گزینیه را	۲۰۵	صلوات موسی فرعون را	۲۱۳
طلعه زدن بیکانه	۱۷۳	قصه داناس	۱۹۰	دعوی طوری شغال	"	فرستادن فرعون بهر آن	۲۱۴
بقیه قصه ابراهیم ادم	۱۷۴	بقیه قصه سحر خان	"	دعوی فرعون انو بهیت را	"	رفتن دانه سحر	۲۱۵
دعوی کردن شخصی	۱۷۵	رجوع بکجایت مسافران	۱۷۱	تفسیر و تفسیر منم آو	۲۰۶	جواب سحر بفرزده	"
لقیه قصه طلعه زننده	"	بیان خطایه زبان	۱۷۲	قصه باروت و ماروت	"	تشییه قرآن اجماع موسی	"
گفتن عارفه فرخنده	۱۷۶	امر کردن حق تو	"	مستی نزار دیدن برهان	"	بقیه حکایت موسی	۲۱۶
کشیدن موش دوازده	"	در بیان اند گفتن نیا	"	تشییه باروت و ماروت	"	جمع آمدن سحران	"

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۲۱۷	اختلاف در چگونگی	۲۱۷	مفسر شدن فقیر	۲۱۷	مفسر شدن فقیر	۲۱۷	مفسر شدن فقیر
۲۱۸	دعوت نوح پسر	۲۱۸	مشم شدن شیخ باذن	۲۱۸	مشم شدن شیخ باذن	۲۱۸	مشم شدن شیخ باذن
۲۱۹	توفیق بیان در حدیث	۲۱۹	کراست شیخ قطع	۲۱۹	کراست شیخ قطع	۲۱۹	کراست شیخ قطع
۲۲۰	حیرت مانع بحث است	۲۲۰	سبب جزات ساحران	۲۲۰	سبب جزات ساحران	۲۲۰	سبب جزات ساحران
۲۲۱	میان صحابہ کرام کتبہ	۲۲۱	شکایت استر	۲۲۱	شکایت استر	۲۲۱	شکایت استر
۲۲۲	در شان شیخ ولی عاشق	۲۲۲	اجماع خرمین	۲۲۲	اجماع خرمین	۲۲۲	اجماع خرمین
۲۲۳	حکایت مکرر که در عا سیکر	۲۲۳	جزع نکردن آن شیخ	۲۲۳	جزع نکردن آن شیخ	۲۲۳	جزع نکردن آن شیخ
۲۲۴	وعدین گادر خان	۲۲۴	غذ گفتم شیخ	۲۲۴	غذ گفتم شیخ	۲۲۴	غذ گفتم شیخ
۲۲۵	علم را در پرست	۲۲۵	قصہ خواندن شیخ	۲۲۵	قصہ خواندن شیخ	۲۲۵	قصہ خواندن شیخ
۲۲۶	رجوعی آدمی جویم	۲۲۶	صبه کردن قمار	۲۲۶	صبه کردن قمار	۲۲۶	صبه کردن قمار
۲۲۷	عقول ملایق تنگدوست	۲۲۷	بقیہ قصہ زنبیلا	۲۲۷	بقیہ قصہ زنبیلا	۲۲۷	بقیہ قصہ زنبیلا
۲۲۸	در بزم نگین گوکان	۲۲۸	قصہ اولیا که راضی اند	۲۲۸	قصہ اولیا که راضی اند	۲۲۸	قصہ اولیا که راضی اند
۲۲۹	رجوعی فرعون جویم	۲۲۹	سوال کردن ببلول	۲۲۹	سوال کردن ببلول	۲۲۹	سوال کردن ببلول
۲۳۰	رجوعی استاد جویم	۲۳۰	قصہ دقوتی رحم	۲۳۰	قصہ دقوتی رحم	۲۳۰	قصہ دقوتی رحم
۲۳۱	در جائزہ جوابی قنادان	۲۳۱	باز قصہ دقوتی رحم	۲۳۱	باز قصہ دقوتی رحم	۲۳۱	باز قصہ دقوتی رحم
۲۳۲	در بزم نگین ساورا	۲۳۲	سزای موتی خضر	۲۳۲	سزای موتی خضر	۲۳۲	سزای موتی خضر
۲۳۳	فلاحی گوکان اکتب	۲۳۳	باز قصہ دقوتی جبرئیل	۲۳۳	باز قصہ دقوتی جبرئیل	۲۳۳	باز قصہ دقوتی جبرئیل
۲۳۴	بیماری نقرس مادران	۲۳۴	شمال هفت شمع	۲۳۴	شمال هفت شمع	۲۳۴	شمال هفت شمع
۲۳۵	تن نوح را چون دباست	۲۳۵	شدن آن هفت شمع	۲۳۵	شدن آن هفت شمع	۲۳۵	شدن آن هفت شمع
۲۳۶	حکایت درویش	۲۳۶	نمودن آن شمعها	۲۳۶	نمودن آن شمعها	۲۳۶	نمودن آن شمعها
۲۳۷	دیدن زگر عاقبت کار	۲۳۷	نمودن آن هفت مرد	۲۳۷	نمودن آن هفت مرد	۲۳۷	نمودن آن هفت مرد
۲۳۸	قصہ زاهد گوی	۲۳۸	مخفی بودن در شان	۲۳۸	مخفی بودن در شان	۲۳۸	مخفی بودن در شان
۲۳۹	نشیہ بند دوم بقضا	۲۳۹	ایک درخت شدن	۲۳۹	ایک درخت شدن	۲۳۹	ایک درخت شدن
۲۴۰	گر سخت عیب	۲۴۰	هفت مرد شدن	۲۴۰	هفت مرد شدن	۲۴۰	هفت مرد شدن
۲۴۱	قصہ اہل سبا	۲۴۱	پیش رفتن دقوتی	۲۴۱	پیش رفتن دقوتی	۲۴۱	پیش رفتن دقوتی
۲۴۲	شعب کور در زمین	۲۴۲	باز پیش رفتن دقوتی	۲۴۲	باز پیش رفتن دقوتی	۲۴۲	باز پیش رفتن دقوتی
۲۴۳	قصہ قری اہل سبا	۲۴۳	اقت را کردن قوم	۲۴۳	اقت را کردن قوم	۲۴۳	اقت را کردن قوم
۲۴۴	آدم سیرہ خجیب	۲۴۴	اشارت سلام آن	۲۴۴	اشارت سلام آن	۲۴۴	اشارت سلام آن
۲۴۵	جواب قوم انبیاء	۲۴۵	شنیدن دقوتی	۲۴۵	شنیدن دقوتی	۲۴۵	شنیدن دقوتی
۲۴۶	جواب انبیاء قوم را	۲۴۶	نصورت مرد عازم	۲۴۶	نصورت مرد عازم	۲۴۶	نصورت مرد عازم
۲۴۷	سجده خواندن قوم	۲۴۷	دعا شفقت دقوتی	۲۴۷	دعا شفقت دقوتی	۲۴۷	دعا شفقت دقوتی
۲۴۸	مشم داشتن قوم	۲۴۸	انکار آن جماعت	۲۴۸	انکار آن جماعت	۲۴۸	انکار آن جماعت
۲۴۹	حکایت حسد گوش	۲۴۹	شرح طالب مری حل	۲۴۹	شرح طالب مری حل	۲۴۹	شرح طالب مری حل
۲۵۰	جواب گفتن دنیا	۲۵۰	رفتن بر قدم پیش داود	۲۵۰	رفتن بر قدم پیش داود	۲۵۰	رفتن بر قدم پیش داود
۲۵۱	کسر از نیشل آوردن	۲۵۱	شنیدن داود	۲۵۱	شنیدن داود	۲۵۱	شنیدن داود
۲۵۲	نیشل زدن قوم نوح	۲۵۲	حکم داود علیہ السلام	۲۵۲	حکم داود علیہ السلام	۲۵۲	حکم داود علیہ السلام
۲۵۳	حکایت دزد که نفرہ میکند	۲۵۳	تضرع کردن آن شخص	۲۵۳	تضرع کردن آن شخص	۲۵۳	تضرع کردن آن شخص
۲۵۴	جواب آن نیشل	۲۵۴	رفتن داود علیہ السلام	۲۵۴	رفتن داود علیہ السلام	۲۵۴	رفتن داود علیہ السلام
۲۵۵	بیان مخفی حسد	۲۵۵	باز حکم داود علیہ السلام	۲۵۵	باز حکم داود علیہ السلام	۲۵۵	باز حکم داود علیہ السلام
۲۵۶	وفات حال آن مرغ	۲۵۶	باز حکم داود علیہ السلام	۲۵۶	باز حکم داود علیہ السلام	۲۵۶	باز حکم داود علیہ السلام
۲۵۷	حکایت غریبان	۲۵۷	غرم کردن داود	۲۵۷	غرم کردن داود	۲۵۷	غرم کردن داود
۲۵۸	منع کردن منکران	۲۵۸	گوایی دادن دست و پا	۲۵۸	گوایی دادن دست و پا	۲۵۸	گوایی دادن دست و پا
۲۵۹	جواب نبیاء علیہم السلام	۲۵۹	بیرون رفتن خلایق	۲۵۹	بیرون رفتن خلایق	۲۵۹	بیرون رفتن خلایق
۲۶۰	مکر کردن آن منکران	۲۶۰	قصاص نمودن داود	۲۶۰	قصاص نمودن داود	۲۶۰	قصاص نمودن داود
۲۶۱	باز جواب نبیاء	۲۶۱	نفس از پی سجا آن نوعیت	۲۶۱	نفس از پی سجا آن نوعیت	۲۶۱	نفس از پی سجا آن نوعیت
۲۶۲	مکر کردن قوم قرآن	۲۶۲	شمال	۲۶۲	شمال	۲۶۲	شمال

مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ
باز جواب گفتن انبیا	۲۵۱	خبر دادن خسرو	۲۶۵	پرسیدن مشوق از عاشق	۲۷۱
حکمت در آفریدن دوزخ	۲۵۲	دویدن آن شخص	۲۶۶	منع دوستان او را	۲۷۲
بیان آنکه حق تعالی آہ	۲۵۳	دعا کردن موسیٰ	۲۶۷	جواب مرد عاشق	۲۷۳
قصہ عشق معونی	۲۵۴	اجابت کردن حق تعالی	۲۶۸	رو نهادن آن عاشق	۲۷۴
مخفی بودن یقینوت	۲۵۵	حکایت آن زن آہ	۲۶۹	در آمدن آن عاشق	۲۷۵
حکایت امیر و فلاش	۲۵۶	در آمدن حسنہ	۲۷۰	جواب دادن عاشق	۲۷۶
نرمید شدن انبیا	۲۵۷	جواب حمزہ علیہ السلام	۲۷۱	رسیدن عاشق بخوش	۲۷۷
ایمان مقلد خرد و ربکا	۲۵۸	مسئله فرغ خبیر	۲۷۲	حکایت آن مسجد آہ	۲۷۸
معنی حدیث ان الله آہ	۲۵۹	وفات یافتن بلال	۲۷۳	آمدن همان در آن مسجد	۲۷۹
حکایت ندیل	۲۶۰	حکمت بیان شدن بدن	۲۷۴	ملاست اہل مسجد	۲۸۰
قصہ فریاد رسول صلعم	۲۶۱	تشبہ دنیا	۲۷۵	جواب عاشق نامحان را	۲۸۱
شکایت پشیدن از غیب	۲۶۲	غفلت و غیور از حق است	۲۷۶	عشق بالینوس	۲۸۲
دیدن خواب غلام	۲۶۳	تشبہ نفس مطلق	۲۷۷	ملاست اہل مسجد	۲۸۳
و بیان آنکه حق تعالی آہ	۲۶۴	آداب بہت معین	۲۷۸	گفتن شیطان با قریش	۲۸۴
آمدن زن کافرہ با طفل	۲۶۵	شناختن حیوان بوسہ مدد را	۲۷۹	مکہ کردن نازلان	۲۸۵
بودن عقاب وزہ	۲۶۶	فسق میان دانستن	۲۸۰	جواب گفتن همان	۲۸۶
وجہ عبرت گرفتن	۲۶۷	جمع و تفریق بیان آہ	۲۸۱	تشکیل گرختن بوسن	۲۸۷
استدعانہ نمودن شخصہ	۲۶۸	مسئله ضا و بقا	۲۸۲	تشکیل صابر شدن	۲۸۸
وحی آمدن از حق تعالی	۲۶۹	قصہ وکیل مدد جان	۲۸۳	مذہب گفتن کدبانو	۲۸۹
قانع شدن آن مرد	۲۷۰	پیداشدن روح القدس	۲۸۴	بقیہ قصہ مہمان	۲۹۰
جواب خروس ساگ را	۲۷۱	گفتن روح القدس	۲۸۵	ذکر بد اندیشیدن	۲۹۱
جمل شدن خروس	۲۷۲	عزم کردن آن وکیل	۲۸۶	تفسیر حدیث ان للقرآن آہ	۲۹۲
				داد و خواستہ رفتہ	۲۹۳

مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه
اگر کردن سلیمان	۲۹۵	قصه سجده قصه	۳۱۱	چای کردن سلیمان	۳۲۲	تفسیر و اما الذین آه	۳۳۶
نوشته مشوق شاش را	"	شرح انما المؤمنون آه	"	یاری خواستن علیه یزید	۳۲۳	شش عقل بنفیس	۳۳۷
باغیش آمدن عاشق	۲۹۰	قصه بنای سجده قصه	۳۱۲	حکایت آن پیر آه	"	نوشته آن غلام آه	"
حکایت آن عاشق	۲۹۶	آغاز خلافت عثمان	"	خبر شدن عبدالمطلب	۳۲۴	حکایت فقیه	۳۳۸
یافتن شاش مشوق را	۲۹۸	در بیان آنکه آه	۳۱۳	نشانی سبتین عبدالمطلب	۳۲۵	نصیحت دنیا	"
فهرست و فهرست		حدیث شش اتمی آه	"	قصه دعوت سلیمان	"	عارف راغذ نیست	۳۳۹
		پند فرستادن بلقیس	۳۱۵	شش تافع شدن	۳۲۶	خطاب باغیوران	"
نمای حکایت آن عاشق	۳۰۳	گرامات شیخ عبداللہ	"	بقیہ دعوت سلیمان	۳۲۷	تفسیر نادوس آه	۳۴۰
حکایت و خطا	۳۰۴	بازگردانیدن سلیمان	۳۱۶	عجالت کردن سلیمان	"	نزد کردن مدحی را	"
سوال کردن شخصی	"	قصه عطار	"	قصه شاعر و صله	۳۲۸	نوشته غلام رتبه را	۳۴۱
نیانت کردن عاشق	"	دلدار سلیمان	۳۱۷	باز آمدن شاعر	"	حکایت آن دراج آه	"
قصه صوفی که بخانه آمد	۳۰۵	دین درویش مشایخ را	"	بزدن شاعر سرد را	۳۲۹	در یافتن طبیبان الهی	۳۴۲
در بیان آنکه حق تعالی آه	"	دول گذرانیدن	۳۱۸	باشتن بد رانی	۳۳۰	مژده دادن با یزید	"
مشوق را زندان کردن	۳۰۶	تحریر سلیمان	"	نشتن و یو پر مقام	"	جواب با یزید	"
نوشته زن که الخ	"	سبب هجرت ابراهیم	"	آمدن هر روز سلیمان	۳۳۱	زاون الموحسن	۳۴۳
بیان آنکه جوین	۳۰۷	حکایت مرد تشنه	۳۱۹	آموختن پیشه گور کنی	"	نقدان اجره دل	"
شش آنکه دنیا کفن آه	"	در بیان تحمل کردن	"	قصه صوفی	۳۳۲	بازگشتن بحکایت غلام	"
قصه و باغ که آه	۳۰۸	تهدید فرستادن	۳۲۰	نگین شدن سلیمان	"	کفر و زیدن باد	۳۳۵
مساحت کردن برادر	"	نما بر گردانیدن سلیمان	"	بیان آنکه جدول علم آه	۳۳۳	شنیدن ابو الحسن	۳۴۴
مذخر استن شاش	۳۰۹	بقیہ قصه ابراهیم	۳۲۱	تفسیر یا ایها المزل	۳۳۵	رتبه دیگر نوشتن	"
رود کردن مشوق	"	بقیہ قصه ابراهیم	"	ترک جواب جواب	"	ستون بنیپ معلوم	"
گفتن جودای	۳۱۰	آغاز شدن آتیس	"	تفسیر آن آتیه	۳۳۶	قصه شخصی	۳۴۷

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۳۸۳	حکایت زن پلیدکار	۳۶۹	نشتم کردن پادشاه	۳۵۹	گفتن موسی علیه السلام	۳۳۷	امیرگردانیدن رسول
۳۸۴	باقی قصه موسی ۲	۳۷۰	رنجیدن خضوب	۳۶۰	شرح کردن موسی ۲	۳۳۸	اختران حضرت
"	سخت شدن کار	"	گفتن مجتبی ۲	"	تفسیر کتبه آه	۳۳۹	جواب پیغمبران ۲
۳۸۵	دعا کردن موسی ۲	۳۷۱	مطابق کردن موسی ۲	"	غرض شدن آدمی	"	قصه سجانی مائیم شانی
"	بیان اولاد خلقت	"	بیان انکه گشت آه	۳۷۱	باز شرح کردن موسی ۲	۳۵۱	سبب فصاحت
۳۸۶	بیان انکه خلق آه	۳۷۲	دشمن دیگر درین مثنی	"	بیان کلام الناس آه	"	بیان کردن رسول
۳۸۷	رفتن دولت بنین	۳۷۳	حکایت آن پادشاه آه	"	معنی حدیث من بشرنی آه	"	علاست عاقل تمام
"	بیان انکه شورت آه	۳۷۴	زن خوار شدن آه	"	مشورت کردن فرعون	۳۵۲	تقصیر بگریه و صیادان
"	التماس دولت بنین	۳۷۵	افتیاد کردن پادشاه	۳۷۵	مثل در باب پادشاه	"	سپردن حب الوطن آه
۳۸۸	نمون برین خود را	"	جادوی کردن	۳۷۶	قصه زن	"	حکایت شخصی
۳۹۰	بیان اتحاد یهود	۳۷۷	مستجاب شدن دعا	۳۷۷	بیان جریان یمن آه	۳۵۳	قصه نوح
فهرست دوم پیرامون		"	بیان انکه شنه آه	"	مشورت کردن فرعون	"	چاره اندیشیدن
		۳۷۸	حکایت آن ابد آه	۳۷۸	تزیین سخن بامان	۳۵۴	عهد کردن حق
۳۹۱	درختی فخر از بقیه آه	۳۷۹	بیان انکه بجزع عالم آه	"	نومید شدن موسی ۲	"	مجاوبات موسی ۲
"	حدیث انکه فریاد آه	۳۸۰	قصه فرزند عسبریز	۳۷۹	مناسبت امیرین عرب	۳۵۵	بیان انکه عمارت آه
۳۹۲	در حجره گشت دن	۳۸۱	مدیته انی و متغیر الله آه	"	سیل آمدن	"	جواب دادن موسی ۲
"	رجوع آن کاسند	"	بیان انکه عقل خبری آه	"	تالی مدیته موسی ۲	۳۵۶	نفی کردن موسی ۲
۳۹۳	دوختن مصطفی صلوات	۳۸۲	بیان یایا ابراهیم آه	"	در بیان انکه شناسائی آه	"	بیان انکه هر س آه
۳۹۴	احمال ظاهر گواه اند	۳۸۳	حکایت امیر با شتر	۳۸۳	بحث سنی و فلسفی	۳۵۷	جمعه این جهانیان
"	پاک کردن حق و امان	۳۸۴	تصدیق کردن شتر	"	در آتش رفتن سنی	۳۵۸	بیان انکه تن هر یک آه
۳۹۵	باز بهتاست کردن	۳۸۵	لا بک کردن قطبی	۳۸۵	تفسیر آیه و انطقا آه	"	باز گفتن موسی ۲
"	گواهی دادن حق و امان	۳۸۶	در خواستن قطبی	۳۸۶	دری کردن حق و امان	۳۵۹	در توبه باز است

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۴۴۵	در بیان نورس	۴۹۷	جواب طاؤس	۴۰۶	در مناجات	۴۱۹	بیان آنچه میشود
۴۴۶	ایمان و عمل کردن	۴۹۸	در بیان هنرها	"	سوال شاه از مدعی	۴۲۰	حکمت نظر کردن
"	بیان آنکه نوری آه	"	در عصمت آن بخود آه	۴۰۷	حکایت آن عاشق آه	"	بیان خلق سبحان آه
۴۴۷	انکار اهل حق	"	در بیان ماسوعاء الله آه	۴۰۸	یکه از عالمه پرسید	۴۲۱	معنی ازنا الاشیاء
۴۴۸	مناجات طالب مقام	۴۹۹	سبب گشتن ابراهیم	۴۰۹	مردی در آمدن آه	"	بیان اتحاد عاشق
"	تشبیه عقل سبیل	"	در مناجات از حق	"	بقیه حال مرید	۴۲۲	پرسیدن بنوشته
۴۴۹	تشبیه در روشها	"	در حدیث از جواد آه	۴۱۰	داستان آن کنیزک آه	۴۲۳	آمدن آن امیران آه
"	در معنی یا مسوفا آه	"	بیان صفت خانیان	۴۱۱	تمثیل ملقین شیخ	۴۲۵	بازگردیدن نمانان
۴۵۰	سبب نام نهادن فرجی	۴۰۰	حکایت خوارزم شاه	"	صاحبی جواب سگ دید	"	حواله کردن سلطان
"	فی المناجات	"	بقیه قصه آه	۴۱۲	قصه اهل ضرران	۴۲۶	فرمودن شاه ایازا
۴۵۱	صفت طاؤس	۴۰۱	در معنی انی ار می آه	۴۱۳	بیان خطای حق	۴۲۷	تعمیل فرمودن شاه
"	لطیف در قمر نیاک	"	سبب گشتن ابراهیم	"	بیان اقبال طاعت	۴۲۸	در صفت خاموشی
۴۵۲	در تفاوت عقول	۴۰۲	در معنی لقد خلقنا آه	۴۱۴	فرمان بسبکاکیل	"	بیان آنکه کس آه
"	حکایت عرب و سگ	"	تفسیر الاالدین آه	"	قصه قوم یونس	۴۲۹	رسیدن بن بخت
۴۵۳	در بیان آنکه هیچ آه	۴۰۳	شال عالمیت هست نما	۴۱۵	فرستادن اسیر خیل را	"	بیان توبه بفضوح
۴۵۴	حکایت آن حکیم آه	۴۰۴	در معنی لابد من قرین آه	۴۱۶	فرمان بجنر اهل	۴۳۰	بیان دماغه عارف
"	در بیان آنکه صفا آه	"	در معنی و هو کم آه	"	بیان خلوتی آه	"	توبه بخت بفضوح
۴۵۵	در معنی لا یجانبه آه	۴۰۵	در معنی من بل الهوم آه	"	جواب فی غرر اهل	۴۳۱	پیدا شدن گوهر
۴۵۶	بیان آنکه ثواب آه	"	در معنی ابرائی	۴۱۷	بیان دماغه جرب دنیا	۴۳۲	بازخواندن شاهزاده
"	در حدیث امامت من بات آه	"	قصه آن شخص آه	"	در جواب آن خصل آه	"	بیان کس که توبه کند
۴۵۷	شماران شدن حکیم	۴۰۶	سبب عداوت عام	۴۱۸	فیما یرجی من آه	۴۳۳	تشبیه کردن قطب
"	بیان آنکه عقل آه	"	بیان مرد بدکار	"	قصه ایا ز و جبره او	۴۳۴	اطاعت در راه شیر را

مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه
دیدن فرستائی	۴۴۶	در معنی لولا که لما آه	۴۴۵	باز جواب کافز جبری	۴۴۶	تمثیل فکر هر روز نید	۴۴۷
جواب رد با حسد را	۴۴۷	رفتن شیخ بنمانه	۴۴۶	رجوع بحکایت ایا ز	۴۴۷	دیگر با خطاب شاه	۴۴۸
جواب خرد و باه را	۴۴۸	کریان شدن امیر	۴۴۷	آتش کرون خوشان	۴۴۸	وصیت پدر و خرد را	۴۴۸
باز جواب رد و باه خرد را	۴۴۸	اشاره آمدن شیخ	۴۴۷	حکایت خوجی	۴۴۹	وصف نعمت دل	۴۴۹
باز جواب خرد و باه را	۴۴۸	دلستن شیخ ضمیر را	۴۴۷	فرودن شاه ایا ز را	۴۴۹	منیعت مبارزان	۴۴۹
باز جواب رد و باه خرد را	۴۴۸	سبب دلستن ضمیر را	۴۴۷	دخوت مسلمانان گریه را	۴۴۹	حکایت عیاض را	۴۵۰
جواب حسد و باه را	۴۴۸	غالب شدن مکر و باه	۴۴۷	حکایت آن مؤذن که	۴۵۰	حکایت نیا بدست دیگر	۴۵۰
شکل در آنکه در محضر آه	۴۴۸	ورفضیت جمع	۴۴۸	رجوع بحکایت گبر	۴۵۱	حکایت آن مجاهد آه	۴۵۱
فرق میان سخن کامل و نقله	۴۴۹	تمثیل در صبر و قناعت	۴۴۷	مثل آوردن گبر	۴۵۱	رجوع بحکایت مجاهد	۴۵۱
نبون شدن حسد	۴۵۰	حکایت قریب	۴۴۷	حکایت آن امیر	۴۵۱	حکایت خلیفه مهر	۴۵۱
حکایت آن مخفی آه	۴۵۰	حکایت گاو و میش	۴۴۷	حکایت ضیاء حسنی	۴۵۲	اشاره صاحب محصل	۴۵۲
یغیر شکر با بوفته آه	۴۵۰	صدی که در شیر حسد را	۴۴۹	خبر یافتن امیر	۴۵۳	مرحبت به پهلوان	۴۵۳
غالب شدن مکر و باه	۴۵۰	حکایت راهب	۴۴۷	حکایت مات کردن	۴۵۳	وصیت کردن کزنگ را	۴۵۳
حکایت آن شخص آه	۴۵۱	دخوت مسلمانان در شمشیر را	۴۴۹	باز رجوع بحکایت امیر	۴۵۴	پرسیدن شخصی از بزرگ	۴۵۴
برودن رد و باه حسد را	۴۵۱	بیان مثل شیطان	۴۴۷	بیان بیعتی سالکان	۴۵۴	بیان نعمت عقل	۴۵۴
بیان نقص توبه	۴۵۲	جواب شنی کافور را	۴۴۷	جواب گفتن امیر	۴۵۴	آمدن خلیفه نوزن	۴۵۴
عقاب خرد و باه را	۴۵۲	بیان درک و جدائی	۴۴۷	دست و پا امیر پرسیدن	۴۵۵	خنده کردن بکبرک	۴۵۵
جواب رد و باه حسد را	۴۵۳	حکایت رقیه دیر	۴۴۷	باز جواب و دین امیر	۴۵۵	ختم کردن شاه	۴۵۵
جواب حسد و باه را	۴۵۳	جواب کافز جبری	۴۴۷	معنی وان الی آه	۴۵۵	خواندن فیه به پهلوان را	۴۵۵
پایان رد و باه حسد را	۴۵۳	معنی ما شاء الله آه	۴۴۷	دیگر با خطاب شاه	۴۵۵	بیان تخم قه	۴۵۵
حکایت شیخ محمد سرزنی	۴۵۴	معنی جعفر اقل آه	۴۴۷	تمثیل تن آری	۴۵۵	داودن شاه کوه را	۴۵۵
آمدن شیخ	۴۵۴	حکایت آن روش آه	۴۴۷	حکایت همان	۴۵۵	رسیدن آن گوهر	۴۵۵

مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه
تشبیح امیران دیارا	۴۸۷	استدعای امیر ترک	۵۰۷	بروچ پانیدن	۵۲۱	جواب دادن فقیر	۵۳۵
قصه شاه قبتل امیران	"	آدم خریج بخانه	۵۰۹	حکایت رنجور	"	تانی قصه آن فقیر	"
در معنی لایزال	۴۸۸	امتحان کردن رسول مصمم	"	رجوع بقصه رنجور	۵۲۲	فان شدن خبر گنجنامه	۵۳۶
مجموع دانستن ایداد	۴۸۹	آغاز کردن مطرب	"	پرستش نشان سلطان	۵۲۳	تسکیم کردن گنجنامه	"
فهرست و فهرست		در حدیث سوره آه	۵۰۹	قوله علی السلام لما بین آه	۵۲۵	آمدن مرید شیخ بوکان	۵۳۸
		تشبیه مفضل	۵۱۰	بازگشتن بکلیت مصوفی	"	پرسیدن مرید	"
سوال کردن سائل	۴۹۵	رسیدن شاه و کلب	"	رفتن مصوفی	۵۲۶	جواب مرید و زبردن آن	"
مکوهیدین ناموسها	۴۹۶	مکتب گفتن شاعر	"	هم در تقریر قصه	۵۲۷	گشتن مرید از وثاق	۵۳۹
مناجات	۴۹۷	تمشیل حریف دنیا	۵۱۱	سیلی زدن رنجور	"	یافتن مرید شیخ را	"
حکایت غلام هندو	۴۹۸	سحوری زدن شیخ	۵۱۲	سوال مصوفی از فاضلی	۵۲۸	حکمت درانی باطل آه	۵۴۰
صبر فرمودن خواج	"	قصه بلال حبشی	۵۱۳	جواب فاضلی مصوفی را	۵۲۹	بیان حجه بود	۵۴۱
در حقیقت حکایت	۴۹۹	بازگشتن صادق	۵۱۴	بیان حدیث ان الله آه	"	رجوع بقصه فقیر	۵۴۲
بیان آیات کلام آه	۵۰۰	توکیل کردن مصطفی	۵۱۵	شنیدن ترک حکایت را	"	انابت طالب گنج	۵۴۳
آتش زدن در شب	"	خندیدن یهودی	۵۱۶	دعوی کردن ترک	۵۳۰	الهام آمدن فقیر را	۵۴۴
در حدیث بهفت آه	۵۰۱	معانیه کردن رسول	۵۱۷	مضامین گفتن استاد	"	داستان سید و سید	۵۴۵
سند بودن امیران	"	قصه بلال و شوق او	"	خطاب با هر نفس	"	حکایت شتر و گاو	۵۴۶
حکایت آن حیاء آه	۵۰۲	رنجور شدن بلال	۵۱۸	گفتن دردی ترک را	۵۳۱	مثل بیان سوره پرتان	"
پروان مذبح را	۵۰۳	بیان آنکه مصطفی آه	۵۱۹	مثل تسکین فقیران	"	بازگشتن بقصه گاو	"
منافقه مرخ با صیاد	"	حکایت کپی نو سال	۵۲۰	مکر کردن مصوفی سوال را	"	رجوع بقصه مرید ترا	"
پایه کردن پاسبان	۵۰۵	دعا کردن درویش	"	حکایت زن با شوهر	۵۳۲	منادی کردن سید	۵۴۸
حوار کردن مرغ	"	وصف مجز و بعض	"	پرسیدن عارفی از پیش	"	قصه خلق موش	۵۵۰
حکایت آن عاشق آه	۵۰۶	سوال سائل از صاحب	"	قصه فقیر و دی طالب	۵۳۳	تربیز و دش باخیز	۵۵۱

مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه
مبالغه کردن موش	۵۴۸	دیدن آن مسکین	۵۴۵	باز آمدن بقعه شریفه	۵۴۵	رجوع بدین آن در بیان	۵۴۵
لا بکون موش	"	حکایت صدر جهان	۵۴۶	در بیان نوازش شمشاد	۵۴۶	بیان نمودن او به نوازش	۵۴۶
رجوع بحکایت پیغمبر	۵۴۲	حکایت امرو گوشت	۵۴۴	در حدیث تبریه مومن آه	۵۴۴	حکایت کردن آن به نوازش	۵۴۴
حکایت سلطان محمود	۵۴۲	در حدیث نهرومان آه	۵۴۴	وفات برادر بزرگ	۵۴۴	رجوع بحکایت پیغمبر	۵۴۴
تقصیر بدین گاه	۵۴۴	حکایت شهنشاهان	۵۴۴	آمدن برادر میانه	۵۴۴	جواب بقصه شریفه	۵۴۴
رجوع بقصه موش	"	در حدیث پادشاه	۵۴۴	بیان آهنگار شهنشاه	۵۴۴	عرض نمودن هر دو	۵۴۴
بزون پریان	۵۴۸	باز رفتن شهنشاهان	۵۴۸	جواب حق تعالی	۵۴۹	در حدیث پادشاه	۵۴۹
داستان وظیفه دار	۵۴۹	حکایت امرو گوشت	۵۴۹	ذکر کرامات	۵۴۹	رجوع بحکایت شهنشاه	۵۴۹
آمدن جعفر نژاد	"	بطیافت شریف برادر	۵۴۲	رجوع بقصه پروردگار	۵۴۲	داستان طبعی	۵۴۲
رجوع بحکایت مرد	۵۴۱	بیان مجاهد	۵۴۱	رجوع بقصه شهنشاه	۵۴۱	مال شهنشاه سوم	۵۴۱
استخفا کردن	"	حکایت مرد میراث یافته	۵۴۱	مثل وصیت کردن	۵۴۱	تمشیه بارت چند	۵۴۱
مثل دو بین	۵۴۲	بیان سبب تاخیر	"	تمشیل	"	بیان حال محمود و خندان	۵۴۲
توضیح کردن پایمرد	۵۴۲	دیدن میراثی بخواب	"	خاتمه تولد الکامل	"	آمدن مل سوره القهاره	۵۴۲
گرفتار کردن گوسفند	۵۴۲	رسیدن آن نفس بمهر	۵۴۲	وصف حالت مولوی منوی	۵۴۲	بیان کون اسببال آه	۵۴۲
دیدن خوارزمشاه	۵۴۲	در حدیث الصدوق آه	"	سبب نظم کتاب منوی	۵۴۲	بیان نا امن آه	۵۴۲
مواجهه لیست	۵۴۲	گفتن حسن خواب را	۵۴۲	قطعات تواریخ	۵۴۲	رجوع بقصه شریفه	۵۴۲
رجوع بحکایت سلطان	۵۴۸	بازگشتن غریب بمهر	۵۴۸	فهرست مختتام	۵۴۸	رجوع بحکایت پادشاه	۵۴۸
باز بحکایت غریب	۵۴۸	کمر کردن بل دران	۵۴۸	"	۵۴۸	انتتام کلام	۵۴۸
گفتن خواب رجوع	"	قصه زن جوجی	۵۴۸	آغاز داستان	۵۴۸	رجوع بقصه شریفه	۵۴۸
حکایت آن پادشاه	۵۴۸	رفتن قاضی بنجامه زن	۵۴۸	در بیان که برام راجع دو حکایت	۵۴۸	خاتمه نظم	۵۴۸
بیان استمداد عارف	۵۴۸	در حدیث من کنت آه	۵۴۸	قصه دو شیرین گاه	۵۴۸	تواریخ طبع سابقه	۵۴۸
رفتن شهنشاهان	۵۴۸	باز آمدن زن جوجی	۵۴۸	در حدیث اندیشه نافرمانه	۵۴۸	خاتمه	۵۴۸

فایه سائر اولوایان

بخوان الله العالم الوحيد كتاب مستطاب ثبت توحيد مصداق این مجید

المرز مسرعت اگه شوی لفظ بگذازی سوسنی روی

ازنی ملک این حکایت بشنوی

تذکره میرزا محمد علی

هست قرآن در زبان پسروی

از تصنیفات حضرت محی الدین مخدومی مولانا جلال الدین محی الدین و از آخرین

سن چه گویم وصف آن عالیجناب نیست خمیر سحری دارد کتاب

در مطبع مشهور کتب خورشیدیه
طبع شده

بسم الله الرحمن الرحيم

أحمد لك اللهم يا مجيب كل سائل وأصلي وأسلم على من هو لنا إليك أشرف الوسايل محمد وعترته
المعصومين ذوي الفضائل والقدرا ائمة ما بعدك في كتابك أشرفت شمس تبيينهم وأنزمت في
سما الفهم نجوم تدقيقهم قد أخذت البلاغة فيه منزهة وأشبه الروض من حقيقته آخرها وآخرة
موقفة في بحر تحديقهم ما يدرك على في علاك تدقيقهم بما يكمل طفق أن يستقيم المستقيم استقام الدائم
الحاكم لما لا يدرك فيقول هذا كتاب مرقوم أم حقيق فتعوم أو صواعق نجوم أم عقد متكلم وهذا القام
الشجر ثم لغات الشجر أم هذا النسيم الأرواح أم تسبب الأرواح فلهذا فقرأ أم دُرود هذا الفصل البديع أم
فصل التزيين وهذا يرتان زهايا غياض أفكار تجري من تحتها الأنهار قد طردت من منبع البلاغة
أنهارها وعز دت بالسفن الفصاحة ألقيا لها وزهرى وزدها وحلادهم ها وراقت غصنا ونما وشاقه
نصارها ومالك ياد لك التوحيد خضر أروافها حتى فوصل السالك الحرقى الغريق القاني من غير الله
الباقي مقام يقول فيه رأيك الحبيب بعينه وشراني بعيني الله يبرز قنا وأياكم ولقد أحسن كتابه وبنائه
في تمثيل هذا التصديق والجداد في إنباع هذا التزيين وكيف يكون الأملاء وأن الفصل الثاني
يعتبر من قيس واستنطق لسان ليحرب عن حسن كنيه ونزله فاستجمع واستمد من جواد قلبي في هذا الباب
فأجمع فجمع القول قول القائل لما كره ترك الأول بالأخيرة هذا هو قول الذي عليه السجود ومن ذهب
إلى غيره لم يبتد إلى سبوا السبيل فان فضائل الله ليست محصورة في قوم ولا محقة في قوم دون بقوم
وهو سبني خليل الله الرحيم وتلك حجتنا آتيناها إبراهيم وسلام على إبراهيم ورفقه الله المقام في مناقب
والوفد والعكوف إلى محاوره سيد أولياء الولي الكريم العلي عليه السلام ما بين يا ربنا ربنا ربنا

ديباچه مجلد اول از كتاب تبيين معاني

بسم الله الرحمن الرحيم

هذا الكتاب المشتمل على المعنوي وهو اصول اصول الدين في كشف اسرار المؤمنين واليتيمون وقص
 رقة الله الاكبر وشرح الاموال وبيان الله الاكبر مثل نوريه كشكوة فيها مضامح تشرى اشراقا نور
 من الاضباح وهو جنان الجنان ذو العيون والاعصاب منها عين كسحى عند ابتداء هذا السبيل
 سلسبيل وعند اصحاب المقامات والكرامات خيل مقامات واحسن مقبلا الاكبر منه ياكلون
 ويشربون والاحرار منه يفرحون ويظفرون وهو كينيل مصر شراب الصابرين حشرة على الافرقت
 والكافرين كما قال بيل بيل كثير اوحى به كثير اوحى فافهمه ورحم الله الاخرا وكما في القرآن وسعة الارض
 والطيب الاخلاق يا ايدي سفره كوام بره عيونه ان كان لا يسه الا المظهر وان لا ياتيه الباطل من بين يدي
 ولا من خلفه والله يرصد ويرقبه وهو خير حافظا وهو ارحم الراحمين وكذا القاب اخر آية الله
 بها واقتصرنا على هذا القليل القليل يدل على الكثير والجمعة تدل على الغدير والحفصة تدل
 على النبوة الكريمة بقول العبد الضعيف المحتاج الى رحمة الله تعالى عبد بن محمد بن الحسين السلي
 تقبل الله منه اجتهادات في تطهير المظلم المعنوي المشتمل على التواضع والتواضع والتواضع
 ودرا الدلائل وحريقة الزهاد وحريقة العباد قصيرة المباني كثيرة المعاني لا يستند في
 وسندي ومعتد في وصكان الوضوح من حبيدي ودخيرة يوحى وعدي وهو الشيخ
 قلوة العارفين امام الهدى واليتيمين معيتهم لوري امير المؤمنين عوي ودفعه الله
 بين خليفه وصفوته في برتيه وصاياه لنيته وصاياه عند صفته مفسر سواد العرف
 امير كنوز الفرض بالفننا لحياتام الدين حسن بن محمد بن حسن البجلي المعروف بابن
 ترك ابن يزيد الويت جند الزمان صيد بن الصديق حنيفة عنه وعنه ام الاموي
 المنسوب الى الشيخ المكرم بما قال امسيت كرويا واهممت عري اقدس الله روحه
 اخلاصه فنعمة السات ونعمة مخلفه له نسب القلي الشكر عليه من اكرامه خست ابن اخيه
 كذبه اصواتهم يزل فاتهم فذلة الاول بيب حبه اليه ابغوا ولا ولا مال كير في برات وذكور ال
 كذا وما طلع نجمه ودر شارق ليكون ممتكلا في البصائر والناظرين الى خلائق الله في الدنيا والآخرة
 الخطا القليل لخصا الملوك محمدا كمالا واشهر القبايل اوله الفاضل اوله الفاضل صدين يارب العالمين
 كبر وفانده دماء الاوصاف البرية شاول والحمد لله وحده وصلى الله على سيدنا محمد وآله

بشنو از فی جود کجاست میکند سینه خورشید خورشید خورشید من بهر جیتی نالان شدم تسرن از ناله من دور نیست آتش است این باگانی خورشید فی حریت هر که از یار می پرید فی هریش راه پر خون می کند یکه جان الا الله بهری شما و در ناله نالی زده های آوت گر بود سنا که فی در آس روزها گرفت زو باک نیست و نیا به حال چو بهنجی قام ماده او ناست شد فی مازو بنده بگل باش از ادای پسر کوزه چشم حریفان پر نشد	وز به ایما شکست میکند تا به چشم شرح زو نیتا جفت خوشی الا و طلال ششم لیک چشم گوش را آن نور نیست هر که این بخش ناز نیست باز پرده هایش پرده های مادرید قصه های عشق مجنون می کند های بهی بر فکند در سما های و موی از بهیای آوت فرمان را که کردی از شک تو بان ای که پخته پاک نیست پیکر کن کوتاه باید اسلام قلب از ما هست شد فی مازو چند باشی بند سیم و بند زر تا حدت قانع نشد مرد نشد	کوزستان تا سر برید هر کسی کوز را از آن خوشی هر که از طلق خود شد بیا رس ترن جهان و جان ترن مشهوریت آتش عشق سر کانداز فرهاد همچونی زهری و تریاتی که دید دو کوهان داریم گویا همچون لیک اند هر که اور منظر است محرمان هوش بر بهوش نیست در خم مار و زها بیگاه شد هر که خبر ماهی ز آبش سیر شد ماده در شجوشکه ای جوش است برای است هر تن چیر نیست که بریزی کسر را در کوزه هر که جامه ز عشق چاک شد	از آفریم مرد و زن نایاب اند باز جود و کار و عمل بر پیش فرد و آن کجاست بهر آن ایک کس او به جان به مشورت خوش عشق است کانداز فرهاد همچونی و مساز و شتاتی که دند یکه بان بهجاست در بهای کاین نمان این سحر زانست مربان از شتری چون گوشت روزها با سوزها همراه شد هر که بی زوریت سوزش و شیر چرخ در گردش اسیر هوش است طعمه هر منگ انجیر نیست چند گنج نیست یک روزه او هر چه عیب گلی پاک شد
---	--	---	---

بشنو از فی جود کجاست میکند
سینه خورشید خورشید خورشید
من بهر جیتی نالان شدم
تسرن از ناله من دور نیست
آتش است این باگانی خورشید
فی حریت هر که از یار می پرید
فی هریش راه پر خون می کند
یکه جان الا الله بهری شما
و در ناله نالی زده های آوت
گر بود سنا که فی در آس
روزها گرفت زو باک نیست
و نیا به حال چو بهنجی قام
ماده او ناست شد فی مازو
بنده بگل باش از ادای پسر
کوزه چشم حریفان پر نشد

شاد باش عشق خوش سودا
 جسم خاک عشق برافلاک شد
 سر پیاستان است اندر زیر و بم
 هر که او را به زبانی شد جدا
 چون که گل گشت و گلستان شد خرا
 چون نباشد عشق با پرده ای او
 من چو که به پیش درم پیش پس
 عشق خواهان کین برین بود
 آنکه که رنگ لالیش جداست
 این حقیقت را شنو از گوش دل
 رفته بود ای وستان این داستان
 فدا حال خویش را گر بی بریم
 بود شاهی در زمانی پیش این
 بهر جایی می شد بر کوه و دشت
 مرغ جانش خویش چون می پید
 آن کی خرداشت پالایش نبود
 شیه طبعیان جمع کرد از چپ و راست
 هر که در مان کرد در جان مرا
 هر کی از ناسخ عالمی ست
 ترک استنادهام از قسوتی ست
 هر چه که در از علاج و از دوا
 از قضا که نگین صفر افروز
 سستی گل شمع فزون خواب کم
 شیه چو چرخ طبعیان را بدید
 رفت در مسجد و محراب شد

ای طبعی جمله علتها سے ما
 کوه در قص آمد و چالاک شد
 خاش اگر گویم جهان پر خم
 بیند شد گرچه دارد صد نوا
 بوی گل را از که جویم از گلاب
 او چو مرغی ماندی پرده ای او
 چون نباشد نیرام پیش پس
 آنست که شمار نبود چون بود
 پر شمع نور خورشید خداست
 تا بروی کی بکشد ناب و گل
 حکایت عاشق شدن پادشاه بر کین و خردان او
 آن کینیک را بویار شدن کینیک و در مان بهاری او
 ملک دنیا بود و هم ملکین
 ناگهان در عشق او حید گشت
 و ادال و آن کینیک را خردید
 یافت پالان که خرد در درو
 گفت جان هر دو در دست شما
 بدمی که در و مر جان مرا
 هر الف را در کف ما بر می ست
 فی همین گفتن که ماضی حالتی
 گشت کین فزون مایه ناردوا
 روغن بادام خشک می نمود
 سوزش چشم دل پر در و خم
 عاجز شدن طبعیان از کینیک و طایر شدن
 بر پادشاه و روی آوردن او بر گاه پادشاه حقیقی

ای دروای نخواست و ناموس ما
 عشق جان طوره و عاشقا
 بالبت و مساز خود که جفتی
 چنانگی رفت و گلستان در گذشت
 عجب شوق است و عاشق پرده
 پرتو بال ما کند عشق دوست
 خیزد و برین میسرت و ذوق
 آنست که دانی چو شمع نیست
 رو تو در نگار از رخ او پاک کن
 فهم اگر داری جان را ره دهید
 حکایت عاشق شدن پادشاه بر کین و خردان او
 آن کینیک را بویار شدن کینیک و در مان بهاری او
 انصاف شاه روزی شده سوا
 یک کینیک دید شهب در شاه راه
 چون خردید او را و بر خور در شد
 کوزه بودش آب می ناما بهرست
 جان من سل است جان عالم او
 جمله گفتندش که جانبا می نیم
 که خدا خواهد گفتند از نظر
 ای سبزه از ده است شما بکشت
 آن کینیک از مرض چون می شد
 از بدیهه قبض شاد اطلاق رفت
 شربت وادید و اسباب او
 عاجز شدن طبعیان از کینیک و طایر شدن
 بر پادشاه و روی آوردن او بر گاه پادشاه حقیقی

ای تو فلاح طون و جانینوس ما
 طور مست و خوشی صعقا
 بهیچونی من گفتنیها گفتی
 نشستی از پس لعل سر گذشت
 زده شوق است عاشق ارده
 مو کشش کشید تا گوی دوست
 بر سر و برگ دهم مانند طوق
 زانکه در نگار از رخ میسرت
 بعد از آن آن نور را در پاک کن
 بعد از آن از شوق پا در نهید
 خود حقیقت نقد است آن
 هم ز دنیا هم به حقیقی بر خوریم
 با خواص خویش از بهر کار
 شد غلام آن کینیک جان شاه
 آن کینیک از قضا بهما ر شد
 آب چون یافت خود کوزه
 در دمنده خسته ام در نام دوست
 فهم کرد در ایم این بازی کینیم
 پس خدا نمودشان عجز بشد
 جان او با جان استناست جفت
 چشم شاه از شاکخن چون جوی شد
 آب آتش را در دشت چو نفست
 از طبعیان سخت یکسر آب رو
 پا برهنه جانب مسجد دوید
 سجده گاه از شاکش بر آب شد

شاد باش عشق خوش سودا
 جسم خاک عشق برافلاک شد
 سر پیاستان است اندر زیر و بم
 هر که او را به زبانی شد جدا
 چون که گل گشت و گلستان شد خرا
 چون نباشد عشق با پرده ای او
 من چو که به پیش درم پیش پس
 عشق خواهان کین برین بود
 آنکه که رنگ لالیش جداست
 این حقیقت را شنو از گوش دل
 رفته بود ای وستان این داستان
 فدا حال خویش را گر بی بریم
 بود شاهی در زمانی پیش این
 بهر جایی می شد بر کوه و دشت
 مرغ جانش خویش چون می پید
 آن کی خرداشت پالایش نبود
 شیه طبعیان جمع کرد از چپ و راست
 هر که در مان کرد در جان مرا
 هر کی از ناسخ عالمی ست
 ترک استنادهام از قسوتی ست
 هر چه که در از علاج و از دوا
 از قضا که نگین صفر افروز
 سستی گل شمع فزون خواب کم
 شیه چو چرخ طبعیان را بدید
 رفت در مسجد و محراب شد

چون بزمیش آمد ز غریب فنا حال ما و این طبعیان سرسبز یک گفتی گرچه میدانم سرت در میان گریه خویش در بود چونکه آید او حکیم حادق است حقه بود آن خواب بیدگاه شد بود اندر منظره شبه منتظر میر رسید از دور مانند بلال بجای صبح شان جنگ شان آن خیالی را که شبه در خواب دید آن ولی حق چو پدید آمد ز دور چیت نمایی را چو استقبال کرد آن کی چون تشنه یون بگر چوب ای غر از تو منتظران چون عمر از خدایم قوم حق ادب مانده از آسمان در میر رسید منقطع شد خوان نمان از آسمان مانده از آسمان شده عاده که میسی لای ایشان را که این زان که ارویان نادیده داز ابر بر ناید سپی منع زکات هر که بیای کی کند براه دوست بزرگست خن کسوف آفتاب حال شاه و میمان بر گوتام شبه چو پیش میمان خویش رفت	خوش زبان بکشا و دوح و ثنا پیش طعن عام تو باشد بذر نزد هم بد کنش بر ظاهرت دید خواب او که سری رو بود سماش آن کو این صاوت گشته محک کنیزک شاه شد تا بریند آنچه بنمودند سر نیست بر دوست شیکان نیال برخی نام شان زنگ شان در رخ مهسان همی آمد پدید از سرایش همی سرینت نور چون شکر گونی که نیست او بود آن کی محمودان دیگر شراب درخواستن قویق رعایت او ب مقام بی ادبی بی ادب محروم مانا از لطف رب بی شری بیج و بی گفت پشند ماند نزع و بل و د آسمان چونکه گفت انزل علینا مأمه و امست و کم نگر و د از زمین آن در محبت برایشان شد فرا وز نماند و با اندر جبات برین مردان شد و نامر و است شد عز ازینک ز جرات ر و باب ملاقات پا و شاه با طیب الهی که در خواست ویدر بود و بشارت بقر و هم داده شده بود	کاهی کینه نبشت ملک جان ای همیشه حاجت ما پناه چون بر کرد و از میان جان خرو گفت ای شبه شده حاجت تو است در علاجش سحر خلق را همین چون سیکن عده گاه و روز شد دید شخصی کاسه پر مایه نیستش باشد خیال اندر جهان آن خیالاتی که دام او نیست فوجی ظاهر بود اندر و شبه بی حاجیان پیش رفت هر دو بجای است تا آموخته گفت مشوقم تو بودست ز آن بی ادب سنان خود را داشت بد در میان قوم موسی چند کس با موسی چون شفاعت کرد حق باز گشتان ادب بگذشتند بگمانی کردن و حرص آورد نان و خوان آسمان منقطع هر چه بر تو آید از ظلمات غم از ادب بر تو گشته است این فلک هر که گشتی کن از طریقت ملاقات پا و شاه با طیب الهی که در خواست ویدر بود و بشارت بقر و هم داده شده بود	من بگویم چو ختمیدانی نشان بار دیگر باعث طاعت کردیم راه اندر آن بحر نشایش تجوش گر غریبی بیت فردا زماست در زارش قدرت حق را همین آفتاب از شرق آخر سوز شد آفتاب در میان سایه تو جهانی برضایی مین روان عکس مریان بستان خداست نیک بین باشی اگر اهل دلی پیش آن همان خب خوش رفت هر دو جان بی و حق برداشته لیک کار از کار خیر و جهان از برای خدمت بندم بکارتش در همه آفاق زد بی ادب گفتند کوه و حدس خوان فرستاد غنیمت بر طبق چون که ایان زله با بر داشتند کفر باشد ز خوان مهر بعد از آن خوان شد کس منقطع آن زمیای کی گشتی استیم وز ادب مصوم و پاک آمد پاک گر دو اندر دوی حیرت غریق لا اله الا الله در این کلام شاه بود و ادب کس پیش رفت
--	--	--	--

در بعضی حوالی سطر
که عند اول شاه
بود و غدا که از این
لایه لایه
درینک
سنان
شاه
در سوره
پس موسی
فدوت
تبت
و فو
آوا
تج
نفس
موس
خوان
از زبان
مسل
در سوره
نفته
من
درضا
است
مانده
این
بزرگ

سکه
نقدی بخت

سکه
ایم دلالان

سکه
زین دین

سکه
نقدی بخت

سکه
نقدی بخت

خوشتر آن باشد که سر در آن
پرو برود و بر پهنه گشت
آزادی خواه یک دانه خوا
تاگرد و خون مل جان جهان
این دانه آفرین آفرین گو
چون حکیم این سخن آگاه شد
کس ندارد گوش در دین
خانه خالی کرد و یک دیار
و افرین شهر از دست گشت
چون کسی را غار و پایش خلد
خار و پاشید چرخش آریاب
کس نبرد و دم خواری نهند
آن لک کی دفع خار او کند
آن حکیم خار من شست و بود
با حکیم او را با میگفت فاش
تا که سخن از نام که در جهان
گفت چون بیرون شکر از خورشید
نوب جان و شهر را یک یک
نبض او بر حال خود بدی گویند
گفت باز گانم آنجا آورید
نبض حبت و در خورشید زبند
گفت کوی او که ادم است رذر
گفت در خیم که خیمت نیست
من غم تو می خورم تو غم خور
چونکه امر لرت نهان دل شود

گفته آید در حدیث دیگران
من نگفتم با صبر و پیرهن
بزن تا بکه را یک برگ کا
لب بدوز و دیده بر بند این
خلوت طلبین طلبین پادشاه حبت دریافت مصلحت
وز درون همدستان شاه شد
تا برسم از کنیز یک چیز
جو طبیب و خیر جهان بیارند
خویشی و پیوستگی با پیست
پای خود را بر سر زانو نهند
خار در دل چون بود و داده جواب
خندان دفع او برنی جسد
عازقه باید که بر مرکب تند
دست می زد و جای آن زود
از مقام و خواجگان و شهر نش
او بود مقصود جان در جهان
مد که این شهر بیودی تویش
باز گفت از جای از نان نمک
تا برسد از سر قند جو قند
خواج زگر در آن شهر خرید
کو سمر قندی زگر فرو شد
او سر بل گفت و کوی قاف
در علاجیت سحر با خاتم نمود
بر تو من شفق ترم از صدید
آن مراد زود تر حاصل شود

گفت کشوف و بر بنه بی غل
گفتم از حریان شود و در حیان
آفتابی کردی این عالم در خست
بیش ازین آشوب و خونریزی مجو
گفت ای شه غلوی کن خانه را
خانه خالی کرد شاه و شیرین
نرم نرمک گفت شهر تو کجاست
دست نبضش نهاد و یک یک
وز سر سوزن می جوید سرش
خار دل را اگر دیدی هر خسته
فرز بر مرغ خار از سوز و درد
بر جسد و آن خار حکم ترکست
زان کنیز بر طریق رستمان
سکه قصه شش سده داد گوش
دوستان شهر خود را بر شمر
نام شهری گفت زان هم گذشت
شهر شهر و خانه خانه قصه کرد
آه سردی بر کشید آن با هر
در بر خود شش شاه و خست
چون زبخت زان حکیم این رازیت
گفت آنکه آن حکیم با صواب
شاد باش و این مغان که من
یانیان این راز را با کس گوی
گفت پیغمبر بر آن کو سر نصفت

باز گو رستم در ای بخت
فی تو ای کدورت فی میان
از کی گزیش از جمله سوخت
بیش ازین شمس تریز می
رو تمام آن حکایت باز گو
دور کن هم خویش و هم بگاز را
تا برسد از کنیز یک او شون
که علاج اهل شهر می جد است
باز می پرسید از جبر شاک
در دنیا بدی که با لب تر
کی غمان را دوست بدی
جسته می از دست صد جاذم کرد
عاقبت باید که خاری بر کند
باز می پرسید حال دستان
سیخو خیم و خیمش شیهه بوش
بعد از آن شهر و گرانام بود
رنگ روغن او و دیگر گشت
فی خیمت بیستی از گشت زرد
آتش آتش روان شید مجو
چون گفت این آتش غم بر خست
اصل آن دو بطار ابازیت
آن کینه که درستی از عذاب
آن کیم با تو که باران باین
گر چه شاه از تو کند این جوی
زود کرد و با او خوش نصفت

بانی و کمالی ۱۲ صله از حق
 مولا سید متقیان بیدار لایم
 تثنوی است که فتنه بود
 حکمت و حکمت من است
 غنچه بیخود از خضر و زرار
 در این عالم صبا سینه که در دیک
 قسم بود که هر چه در
 در آن در دوسه بار سنگ
 در این عالم صبا سینه که در دیک
 قسم بود که هر چه در
 در آن در دوسه بار سنگ

تقوم عیسی را باند درو گیر این ده دوان درو میر قوم شان بیش از در وقت و دست هر امیر ساخت طواری بنام هر یک حکامی هر یک نوبه و اگر در یکی گفته ریاضت سوسو جز تو کل حسنه تسلیم تمام در یکی گفته که امروزی هست در یکی گفته که عجب خود بین در یکی گفته که این دور در از نظر چون بگذری ز خیال که گشتن شمع جان فزون در یکی گفته که نکت دلوخت در یکی گفته که بازوان خود گو میر کردن حق ره بسته هر که ذوق طبع باشد چون کند آن میسر شود و اندر آفتاب در یکی گفته که آتای طبع عاقبت دیدن باشد و است مرد باش و سخن در آن مشو در یکی گفته که سبک است چون بود در معانی اختلاف و در صورت و حدت اندر و حدت این تثنوی زین زمان نوع و طو مار و جاسم در آن انجم صفا	حاکمان ثنائی امیر و دو امیر گشته بنده آن وزیر بنشان جان بدای گردیده گفته که میر تخلیه طواری در کام و جیل در آن از این حالات آن زبان از زمین و منتهی در چوب در غم و لذت بر یک است و ام بهر گردون نیست هیچ خبر ناست کفر نعمت که در آن است آن خبر ناست بسته بود به پیچید و ناله بسته به تاشی و دستش ممال باید است از من و پیچید و ناله بر تو شیرین کرد و زایه نیت کان قبولی صبح تو در و به نیت جز به دگر که زانو به نیت برینار و چو شوره ریح و نیت نام او مانده و نیت باقیست عاقبت بینی بنام و در حسب در نیت بدی زوینا و نیت رو به خود گیر و سرگردان مشو اینکه اندیش رنگ چون بود روز و شب بین خا و گل سنگ نیت و بیان نیکو اختلاف و صورت رسول است نه در حقیقت بر تو شست آن نیت عیسی را ساده و یک رنگ شتی چون دنیا	هر فرقی در امیر و سرتاج احتمال و جمله بر گفت را و چون زبان کرد آن چون که را تخلیه طواری در کام و جیل در آن در یک راه ریاضت را و جیل در یکی گفته که جوع و جود تو در یکی گفته که در حبس و نیت تا که بخور خود به بنیم از آن قدرت خود بین که این قدرت است در یکی گفته که کش این شمع را در یکی گفته که کش یک مدار ترک و نما هر که در دوزخ و نیت به تو آسان کرد و خوش آن که میر راههای مختلف آسان شده در یکی گفته عیسی آن بود جز شبیه نیت باشد ریح او تو عیسی از میر بازوان عاقبت دیدن هر کون است در یکی گفته که آستاهم تو در یکی گفته که این جملگی است هر یکی تویی ست خدایکدگر تا زهر و از شکر و رنگدگر و بیان نیکو اختلاف و صورت رسول است نه در حقیقت بر تو شست آن نیت عیسی را ساده و یک رنگ شتی چون دنیا	بنده گشته میر خود را از طبع اقتداسه جلد بر رفتار او فتنه انگشت از دگر و ما نقش هر طواری دگر مسکله رکن تو بر که در شرط و جوع شرک باشد از تو تا مبدو تو ورن اندیشه تو کل تهنیت قدرت حق را بازم آن زبان قدرت خود نیت از آن ج کان فخر چون شمع آن جود را تا خوش بینی یک و صدها پیش آمد پیش او و نیت خوشی را و نیت در نیت هر یک راسته چون جان شد که حیات دل غذای باز نیت جز ضلالت پیش نار و بیج او عاقبت نیت که حال این نیت لاجرم گشته امیر نیت زانکه آستاهم تو هر که او و بنده او نیت چون یکی باشد بگو زهر و شکر که تو از کد و زهر و جان بود از یک رقص و نیت نیت در نیت جم عیسی خود نیت بل مثال ما می و نیت لال
--	---	---	--

گرچه زلفش از آن زلفهاست
 نه در آن بجز و نه در آن
 به نورشید گرم افروخته
 به زلفش زده بر ملاطین
 این زلفش از آن محتایافته است
 آن بادی که جادوی را برادر
 آن بجا گشت از فضا طبع
 بانقش طاعتین چون شربت
 کی یاسار نیست بر بود کیسیا
 برین بست او با نیست بود
 حور بودی او بود از نوریت
 به چو شمشیر دان غافل بر وزیر
 با چنان قادر خدائی که عدم
 که جهانیت بزرگ تر نیست
 این جهان محروم و آن خود هست
 صد هزاران طلب جالین بود
 با چنان غالب خدا و که کسی
 خشم و غاطر که در نیست را
 کاو که بود تا تو ریش او شود
 این سر و باغ تو زندان است
 چون زنی از کار بشدوی زرد
 معنی نه بر دو سو چرخ برین
 پس تیرین مسخ کردن چون بود
 آخر آدم زاده ای ناهلست
 از جهان پر برون گرد و سر

مابین را با بوی طبع جنگهاست
 سحر و آتش آن دریا بود
 تا که ابرو کبوتر جو طبع
 تا شده دانه پیریزه زمین
 کافقاب عدل بروی نهفته است
 این خبر را وین امانت وین نلکه
 کل شیء من نافع من طبع
 با که گویم در جهان یک گوشت
 سحر و آتش است چه بود و شینا
 چیست سستی پیش او که در کعبه
 میان حسارت و پرورین خدعه و مکر
 آنچه همه زو با قدیم ناگزیر
 صد چو عالم هست که در بزم
 پیش قدرت زده میلان کرد
 نقش و صورتش آن منی شد
 پیش منی و دوش افسوس بود
 چون نیرد گر نباشد او خسته
 جز شکست می نگار فضل شاه
 خاک چو بود تا شیش او شود
 ملک مال تو بلای جان است
 مسخ که داور خدا و زهر کرد
 سویی بگل شکست در سفلین
 پیش آن مسخ این بکادون بود
 چند بنداری تو پستی را شرف
 ناب خود با از دشمنان

کست دای صیبت دریا و مثل
 چند باران عطا باران برده
 چند خورشید که م تابان برده
 خاک این موم چه در روی کا
 تا نشان حق نیا بدو پیر
 آن چهار طلع چون جان شود
 هر جادوی را که فضا طبع
 هر کجا بشوی بروی شمشیر
 این زلفش از آن محتایافته است
 بیان حسارت و پرورین خدعه و مکر
 تا که میری جاده کان مسخ
 صد چو عالم در نظر میرد کن
 این جهان خود بود با شمشیر
 صد هزاران نیزه و فرعون
 صد هزاران زهر آشکار بود
 بس دل چون کوه را بخت او
 ای بسا گنج آنگان کج کاه
 زو فقر و صیبت منفعت شوم
 آن جاعت را که از مسخ کرد
 عورتی را زهر کردن مسخ بود
 خوشترین مسخ کردنی بنفول
 اسپ بهت سوی آخر خسته
 چند گونه سن بگیرم کاه
 وزیر او وزیر چون و صد هزار

تا بد آن مادر خدا و خدای
 تا بد آن آن بجز و نه در آن
 تا بد آن آن زو سرگردان شده
 به حیانت نفس آن برده
 خاک سر را از مناسد و آشکار
 ز مهر ناز و مهر نمان میشود
 عاقلان را کرده تهر او منیر
 کج با نیل بر از می دشمن است
 این زلفش از آن محتایافته است
 بیان حسارت و پرورین خدعه و مکر
 تا که میری جاده کان مسخ
 صد چو عالم در نظر میرد کن
 این جهان خود بود با شمشیر
 صد هزاران نیزه و فرعون
 صد هزاران زهر آشکار بود
 بس دل چون کوه را بخت او
 ای بسا گنج آنگان کج کاه
 زو فقر و صیبت منفعت شوم
 آن جاعت را که از مسخ کرد
 عورتی را زهر کردن مسخ بود
 خوشترین مسخ کردنی بنفول
 اسپ بهت سوی آخر خسته
 چند گونه سن بگیرم کاه
 وزیر او وزیر چون و صد هزار

چون از آن بجز و نه در آن
 تا بد آن آن زو سرگردان شده
 به حیانت نفس آن برده
 خاک سر را از مناسد و آشکار
 ز مهر ناز و مهر نمان میشود
 عاقلان را کرده تهر او منیر
 کج با نیل بر از می دشمن است
 این زلفش از آن محتایافته است
 بیان حسارت و پرورین خدعه و مکر
 تا که میری جاده کان مسخ
 صد چو عالم در نظر میرد کن
 این جهان خود بود با شمشیر
 صد هزاران نیزه و فرعون
 صد هزاران زهر آشکار بود
 بس دل چون کوه را بخت او
 ای بسا گنج آنگان کج کاه
 زو فقر و صیبت منفعت شوم
 آن جاعت را که از مسخ کرد
 عورتی را زهر کردن مسخ بود
 خوشترین مسخ کردنی بنفول
 اسپ بهت سوی آخر خسته
 چند گونه سن بگیرم کاه
 وزیر او وزیر چون و صد هزار

در اول مدح حضرت علی
 در دوم مدح حضرت علی
 در سوم مدح حضرت علی
 در چهارم مدح حضرت علی
 در پنجم مدح حضرت علی
 در ششم مدح حضرت علی
 در هفتم مدح حضرت علی
 در هشتم مدح حضرت علی
 در نهم مدح حضرت علی
 در دهم مدح حضرت علی

باتو بار اٹھاک بہتر از فلک
 باہر روی تو شب تاریکی است
 صورت فحوت بود افلاک را
 اللہ تبارک نظر بر فلک
 گر زمینم متغیر بنود این
 گویم کالم باکمال انکار نیست
 ہلکہ کنند ای وزیر انکار نیست
 اشک بیدہ از افراق تو درون
 باچو چنگیم تو زخمہ زنی
 باچو خط خیم اندر برد و مات
 ماعہ جویم بہتہا سے ما
 جملہ ان پیدا و ناپید است باد
 لذت سی نمودن سے است را
 دیگر کی گیت جست و جو کن
 مانہ و ہم وقفا خا مان بنور
 پیش قدرت فلت جملہ بارگہ
 دست فی توست بنہا نہ بنف
 گر تیر زخم تیران کے زناست
 زاری باشد دلیل خطر ار
 زجست سادون شکار دان چرات
 ہست این خوش جان شہنشاہ
 آن زمان کہ شہسوی بہار تو
 عہد و پیمان کے کنہ کج این
 پس بالین اہل ای صبح
 لہر پرش لگے زاریت کو

ای سماک از تو منور تا سماک
 روز بانی نور تو تار کیست
 معنی فحوت بود ان پاک را
 لا تقظہ نقد حال انظر
 جواب گفتن وزیر کہ خلوت رائے شکم
 دینم این حمت و انار نیست
 اعترافش کروں مریدان از خلوت وزیر بار دیگر
 آہ آہ است زمین جان درون
 زانہ از تو زاری سے کنے
 برو تو تا زست ای خوش صفا
 تو وجود سطلے فائے نما
 آنکہ ناپید است ہرگز کم مہار
 عاشق خود کردہ بود سے نیست را
 نقش ہا نقش چون نہ کن
 لطف تو ناگفتہ مائے شنود
 عاجزان چون پیش سوزن کار
 لطف نے تادم نہ از زلف و فغ
 مالکان و تیر اندازش خداست
 خجست باشد دلیل افتبار
 خاطر از تیر بریاگر دان چرات
 بکذری از کفر و بدین بکڑ
 مے کنے از جرم استغفار تو
 جو کہ طاعت خیر و مکار گزین
 ہر کار درست اور درست ہو
 جنسش زنجیر قیامت کو

میتو بار اٹھاک تا کیست
 باتو بر فلک از فلک ہر دو یک
 صورت فحوت برای بہت
 گفت جمعی خود کو تہ کنید
 جواب گفتن وزیر کہ خلوت رائے شکم
 دینم این حمت و انار نیست
 اعترافش کروں مریدان از خلوت وزیر بار دیگر
 طفل را دیدہ از تیر دو لیک
 باچو زخم و نوادر ما زست
 ماکہ باچم ای تو بار جان جان
 ماہشیران و سنے شیر علم
 باد و باد بود از زرد قست
 لذت انعام خود را و گیر
 منگہ اندر ماکس در ما نظر
 نقش باشد نقش نقش و قلم
 گاہ نقش دیو کہ آدم کند
 تو زوان باز خوان تفسیر نیست
 این نہ میران سنی جباریست
 گر بنودی خندان سرم نیست
 ورتو کوئی غافل است از جبر او
 حیرت وزاری کہ در بیماریست
 مے نمایہ بر تو زشتی گنہ
 پس تعین شد کہ بیماری ترا
 ہر کہ ادب راتر پرورد تر
 بستہ در زنجیر نادای چون کند

باتو ای جہان زمین تاریکی
 با سماکی تو چون خاکیم نیست
 جسمہ از پیش منی کہ بہت
 ہند و در جان در دل رو کنید
 گویم کہ آسمان رکن زمین
 زانکہ مستغول باحوال درون
 گفت ما چون گفتہ احمیات
 گویم کہ چہ بدہ اند نہ نیک
 باچو کہ ہم و صد اورا زست
 تاکہ ما بشیم با تو در میان
 جمہیان از باد باشند و مہدم
 بستہ احمد از ایجا و قست
 نقل و بارہ جام خود را و گیر
 اندر کرام و سخاے خود نگہ
 عاجز بستہ چو کوہی در شکم
 گاہ نقش شادی و گم گنہ
 گفت از تو تار نیست اور نیست
 ذکر بیاری بری از زاریست
 دین مہلج و محبت و از پرست
 ماہ حق پیمان شد اندر بار او
 وقت بیماری بہرہ بیماریست
 مے کنے نیست کہ باز ایم برہ
 نی بخشہ ہوش و بیدار ترا
 ہر کہ او گاہ ترس خیزد و تر
 چو شکستہ عمارتی چون کند

شہنشاہی مہر و سونہ
 دینم این حمت و انار نیست
 اعترافش کروں مریدان از خلوت وزیر بار دیگر
 طفل را دیدہ از تیر دو لیک
 باچو زخم و نوادر ما زست
 ماکہ باچم ای تو بار جان جان
 ماہشیران و سنے شیر علم
 باد و باد بود از زرد قست
 لذت انعام خود را و گیر
 منگہ اندر ماکس در ما نظر
 نقش باشد نقش نقش و قلم
 گاہ نقش دیو کہ آدم کند
 تو زوان باز خوان تفسیر نیست
 این نہ میران سنی جباریست
 گر بنودی خندان سرم نیست
 ورتو کوئی غافل است از جبر او
 حیرت وزاری کہ در بیماریست
 مے نمایہ بر تو زشتی گنہ
 پس تعین شد کہ بیماری ترا
 ہر کہ ادب راتر پرورد تر
 بستہ در زنجیر نادای چون کند

فی بود باشد تا وقتی صورتی است
 لا بد چون هر یک افتد بصر
 و چون از حاضر آری در مکان
 زرق توان کرد نور بر یک
 نور و بصر و صد آینه بشمر
 آید یا با یاران خوش است
 و تو نگارده عینیت ما را
 منبسط بودیم یک گوهر همه
 چون بصورت آمدان نور مرده
 شرح این را گفتی من از ترس
 گفت ما چون تیغ لباس است تیز
 پیش این لباس بپای سیر میا
 زین سبب من تیغ کردم در غلا
 آدمی اندر تازیان و گستان
 یک سیری زان ایران پیش رفت
 گفت ای گمانگسب آن مردمن
 آن ایر و دیگر آمد از کین
 آن ایران دیگر یک کفار
 هر مری دشت نیل بکیران
 خون روان تا بچرخان
 جوی نیک است آن کو خورشید
 آنچه شیرین است آن شیرینا
 آنچه بختی است خود پیدا شود
 و غنشین اهل سینه باش تا
 تا غلات اندر بود بکیمت است

همیش او گشت که صورتی است
 آن یک باشد و نماید در نظر
 و بیان آنکه چنان حق اند که
 چون نبوی سگ آری بشک
 صد ناید یک شود چون بشک
 پای منی که صورت کش است
 هم گذارد اوست و لم مولا
 بے مرد بے پادشاه آن سر
 شد و چون سایه پادشاه
 و بیان آنکه نبی علیه السلام را گفتی
 علی قدر حق تو زیر که بکن
 و ایشان را زیان دارد و حال عاید السلام
 امر ما ان نزل الناس منازلهم الی احمره
 و زود اوارده حق دروستان
 منازحت کردن امر با یکدیگر
 نائب میسی ستم اندر ز سن
 و محوسه او در خلافت بادین
 بکشیده تنه ما را در
 تیغدار بکشید زان زمان
 کوه کوه اندر هوا زین گردن
 بعد متن سوع پاک نخر دشت
 و آنچه بوسید و آنچه بپاک
 و آنچه بپیشی است خود رسو شود
 هم عیانی بی هم باشد فنی
 چون برون شد حق و اوست

چون بصورت نیکو شست و ست
 نور و زو شست توان زرق کرد
 و بیان آنکه چنان حق اند که
 طلب الحسنی من الفرقان و دل
 در معانی قسمت و احدی است
 صورت کش گدازان کن برنج
 او ناید هم به لها خویش را
 یک گریه بود و صافی بچوب آب
 گدازان کن گدازان کن
 و ایشان را زیان دارد و حال عاید السلام
 امر ما ان نزل الناس منازلهم الی احمره
 و زود اوارده حق دروستان
 منازحت کردن امر با یکدیگر
 ای کمالین علما برهان من است
 از نخل او نیز علما را س نمود
 هر یک را تیغ و علما را س نمود
 و بهر ان مرد و ترساکش شد
 تیغها سفتند با کوشه بود
 کشتن و مردن که فرشت من است
 آنچه بپیشی است چون شکست
 رومی کوش ای صورت پرست
 جان منی درین تن بخت
 تیغ و زین را مبر در کارزار

تو نیز شست و نیکو شست
 چون که بر نورش فطرت است
 هر یک باشد بصورت غیر آن
 لا فرق بین اما و اسل
 و معانی تجزیه و اخلاقی است
 تا بپیشی زین و احدی است
 او به و زو خرقه درویش را
 بی گریه بود و صافی بچوب آب
 گدازان کن گدازان کن
 و ایشان را زیان دارد و حال عاید السلام
 امر ما ان نزل الناس منازلهم الی احمره
 و زود اوارده حق دروستان
 منازحت کردن امر با یکدیگر
 کاین نیابت بعد از و ان من است
 تا بر آمد هر دو را خشم و جود
 در هم افتاد و چون بیان
 تا بر سر پای برید و شست شد
 آفت سر پای و شستن شد
 چون امارت و شستن شد
 و آنچه بپیشی است چون شکست
 زانکه معنی بر تن صورت پرست
 بست همچون تیغ چوین در غلا
 بنگار اول تا نگردد و کارزار

شعری مولوی سنو
 و زود اوارده حق دروستان
 منازحت کردن امر با یکدیگر
 کاین نیابت بعد از و ان من است
 تا بر آمد هر دو را خشم و جود
 در هم افتاد و چون بیان
 تا بر سر پای برید و شست شد
 آفت سر پای و شستن شد
 چون امارت و شستن شد
 و آنچه بپیشی است چون شکست
 زانکه معنی بر تن صورت پرست
 بست همچون تیغ چوین در غلا
 بنگار اول تا نگردد و کارزار

حق نشانه آن نور زبیر چاهها	مقبضان برداشته دامانها	وان شام نور هر کو بخت	رو س از غیر و زهر بخت
هر که از امان عشقه نامیده	زان شام نور سینه بهره شده	خود را رو بهاسوی گلست	ببلان عشق با هر گلست
کار از گس از برون و در را	از درون مجرنگسرخ و در را	رنگهای نیک از خم صفات	رنگ نشان از سیاه آب جفاست
مسند الله بام آن ملک طیف	منه الله بوی آن رنگ طیف	آنچه از دریا بار بار می رود	از جاسم کایا نجاتی رود
آز سر سیدها سینه ز رود	آتش افروختن پادشاه و بت در پیلوی آتش	نماون که هر که بخیریت کند از آتش رهایی یابد	وزن ماجان عشق از میز رود
کاکلین بت را بخود آورد برست	در زیاده و در آن آتش نشست	چون برای آن بت نفس انداد	پهلوانش بتی بریاسه کرد
ماور تباهیت نفس شمس است	زاکان بت مار و بت از بت است	این رنگسخت نفس بت شمر	از بتی نفس بتی دیگر ازاد
سنگ من از یکساکن شود	آدمی با این دو کسکین شود	سنگ این مردون و از نزار	آن شرار از آب می گیر و قرار
ز آب زوار برون گشته شود	در مردن سنگ آسن کسک شود	آهن سنگست اصل نادرود	آب زارشان نمود گزار
بت سیاه است و کوزه نهان	نفس مرابیه چشمه روان	آن بت منقش چون سیاه	نفس تباه چشمه بر شاه راه
بت درون کوزه چون آب کد	نفس شمس چشمه آن اسفهر	صدید بر اشکند یک باره سنگ	واب چشمه ز نایب بر رنگ
آب خم کوزه گداز می شود	آب چشمه تازه و باقی بود	بتی سستین بل باشد نیک	سهل بتی بلست بل
صورت نفس از بختی لے میسر	قصد دفع بخوان بهفت در	هر نفس کس در هر کس زان	غرق صاف چون باغ و نیان
در خدای موسی و موسی گریز	آبل یکان را از خود جوشی مریز	دست را از راه و احمد بزن	ای برادر واره از قبل تن
یک تنی فضل آورد آن جود	آوردن پادشاه جو زنی را با فضل انداختن طفل	ور آتش و سخن آمدن طفل در میان آتش	پیش آن بت و آتش اندر شد بود
گفت ای آن بتی بتی چون	سجده آن بتی بتی در موقت	طفل از بتی بتی در موقت	وزند در آتش و بسوی بخت
بودن زن پاک دین و مومن	بانگ آن طفل کافی است	اندر آما در کمن اینجا خوشم	زن تر سید دل از ایمان بکند
خواست تا از بتی بتی بت	زیست این سر کورده ز حبیب	اندر آما در بین برمان حق	گرچه در حوت میان چشم
چشم بدست آتش از بتی بت	از جفا کاشست آتش مثال	اندر آما در بر آتش بین	تا بتی بتی بتی بتی
اندر آما در آتش مثال	سخت خوب بود افتادن ز تو	چون بلام رتم از نذران تنگ	کود آتش یافت و در میان
مرگ می دیدم ز زادن ز تو	چون درین آتش بدیدم این کون	اندرین آتش بدیدم حاکم	در جفا خوش مرئی خوب رنگ
این جهان چون هم دیدم کون	وان جهان آن بتی بتی بت	اندر آما در بحق مادر	فره ذره و نذر عیسی دے
نیکان نیکان کسبت و بت	اندر آما در بدو دولت بدست	قدرت آن کسک بیک اندر آ	مین که این آذر زار و آذر
اندر آما در کمال آمده است			تا بتی بتی بتی بتی

۲۰

۳۰

۴۰

۵۰

۶۰

من در حمت می کشای پاس تو	که طرب خود تویم پیرواس تو	اندازد و دیگران را هم بخوان	کاذب آتش شهادت که با تو خوان
اندازد آید اسه هم بر روانه دار	اندازین آتش کردار و صد بار	اندازد آید اسه مسلمانان همه	خیر عذاب دین عذاب است از همه
اندازد آید و بنیاد بنیادین	سرگشته آتش گرم مهیشتن	اندازد آید ای همه هست و خراب	اندازد آید ای همه عین قیاب
اندازد آید اندرین بحر عمیق	که اگر در درج صاف و قریق	مادرش اندازد خود را اندر و	دست او گرفت طفل مهر خو
اندازد مادر آن طفل خرد	اندازد آتش گوی دولت را بر د	مادرش هم زبان حق گفتن گرفت	تو در صفت طاعت حق گفتن گرفت
بانگ می زد و در میان آن گروه	بر همه پیش جان فغان از شکوه	غیر می زد و فغان را کای مردان	اندازد آتش بنگار این بوستان
خلق خود را بجزایان بیوشتن	اندازد خلق مردمان خود را در آتش از سر ذوق	اندازد آتش خلق مردمان خود را	نی فکند اندازد آتش مردوزن
بچه موی که آتش از شوق دوست	ز آنکه شیرین کردن هر تلخ دوست	تا چنان شد کان عجمان خلق را	منع میکردند کاذبش در زیبا
آن بود شد سیه وی و جمل	شد پشیمان زین سبب بیمار دل	کاذب آتش خلق عاشق تر شدند	در فحاشی جسم صادق تر شدند
که شیطان هم در پی عیب شک	دیو خود را هم سیرود و بد شک	انچه با مالید بر روی کسان	جمع شد در چهره آن ناکسان
آنکه بهر بد جان خلق چیست	که ماندن در آن آن شخص که نام پیغمبر را در سخن برد	نام اهل را در هاشم کوش بماند	شد دیده آن از دریشان در
آن زن که کرد از سخن بخواند	نام اهل را در هاشم کوش بماند	باز آمد کاسه محمد عفو کن	ای ترا اطاعت علم من لدن
من ترا نسوس میکردم و جمل	من بدم نسوس انسوب و جمل	چون خدا خواهد که بر ده کس در د	میباش اندر طاعت پاکان برد
و خدا خواهد که پوشد عیب کس	کم ز نور عیب میو بان نفس	چون خدا خواهد که بان یاری کند	نیل بار جانب زاری کند
ای خاک چشمی که او گریان است	ای هالون دل که او بریان است	از پی هر گریه آفر خنده است	مرد آفرین مبارک بنده است
هر کجا آب روان سیر به بود	هر کجا اشک روان جری شود	بایش چون دو لاله بان چشم تر	تا در سخن جانیت بر روی غنم
رحمت فرمود سید عفو کرد	چون ز جرات تو به کرد آن سوزد	رحم خدای رحمت کن بر شکبار	رحم خدای فیضیل رحمت ار
بهاش کرد شبهه کاسه شاد خو	عقاب کردن چو د آتش را که چرا نمیدست و جواب او	عقاب کردن چو د آتش را که چرا نمیدست و جواب او	آن جهان سوز طبع خوت که
چون فیضی سوزی چو شد خاست	یاز بخت مادر که شد بد بخت	می نه بختی تو بر آتش بخت	آنکه نه بر ستاد چون او بخت
هرگز ای آتش تو صابر نیستی	چون نسوزی چه هستی و درستی	چشم بدست ای عجب یا بوش بند	چون نسوزاند چنین شعله بلند
چاود کردت کس را نیست	بر خلاف طبع تو از کجاست	گفت آتش من به نام آتشتم	اندازد آتش تو به سینه تا بشتم
طبع من دیگر نگشت و خنجرم	تیغ تو هم بدستور سوزم	یور خور که سگان ترکان	چاپوست کرد و پیش میمان
در بحر که بگذر و بیگانه رو	حمله بنید از سگان شیرانه رو	من ز سگ کم نیستم در بندگی	که از ترکی نیست حق در بندگی
آتش طبعت اگر شگین کند	سوزش از هر طبعی کن کند	آتش طبعت اگر شاد سینه دهد	اندازد شادی طبع من زن
چونکه غم بنیخه تو استغفار کن	غم با مرزاقی آید کار کن	چون بنوا بدین غم شادی شود	عین بند پاسه آزادی شود

غالب آید که...

سین...

عین...

عین...

عین...

[illegible]

در کمالی که برین شهود پیدا بود
 دم گفتند که ای خردگوش در
 این چه است این که تو از نهان
 گفتی ای یاران حقیم امام داد
 انما سائرین از حلقه اسرار
 درم خاکی زحق آموخت علم
 از پیششست دیران ساله را
 لمای ابل تست شد یونینیا
 بنصورت آخری صورت پست
 جود و جود و در جهان رفت
 عشق بدو را مثل آدم است
 شد بشیران عالم محله نیست
 صفت صورت نیست اندر جانها
 نیزند برین زسوی لامکان
 ویش خرد فروش و دیگر گوش خرد
 بود و بود بازی خرد گوش بین
 از وی رازین هنر چهار گشت
 زو پری و دیو سا علما گرفت
 خلق خوب بشت هست از اهلان
 در چه بنیان خاد و آبت نیست
 باش تا سه ما سه تو تبدیل شود
 بعد از آن گفتند که ای خردگوش
 ای که باشی بر سه تو در پیچیده
 گفت پیغمبر کین ای رازان
 گفت هر رازی نشاید با گفت

در نظر خون مرد یک سجدہ بود	مرویش خون مرد یک سجدہ بود
اگر افسان کون چرخ این خورشید کویش و ایشا ترا	اگر افسان کون چرخ این خورشید کویش و ایشا ترا
در نیامدند اندر خاطر ان	بجستنی خود قضا ان در پیست
در خستید از قوسه راسه قنار	اگر چرخ افسانست مرز مغرب را
حق بر این علم را یکشود و در	اگر چرخ افسانست کرم پیل را
تا بفرستم آسمان افر خست علم	نام و ناموس ملک را در دست
بوز بخت ساخت آن گوسا را	تا تا نشاید علم دین کشید
تا نگردد شیران علم بلند	قطره دل را سکه گدازند او
حاجت به نیست از صورت مرست	اگر مصورت از دانا ان سبک
زین شدن آتشین غریب نیست	این در دید مرغند ان را تبا ان
نگار از صورت چیز در اکم	جان کم است آن صورت تیا با
چون سگ اهی جان با در دست	چیز نیستش ازین نقش نفور
عالم عادل بود و راجع	عالم عادل به نیست لب
می نگردد در خاک غریب جان	این سخن با مان بدارد گوشت
و کردش خورشید و میان	و کردش خورشید و میان
مکر و شیر از اسه خورشید بین	خاتم ملک تیا انست علم
خلق در یاد خلق کوه دوست	زین ملک شیر تران همچو خوش
هر کجی در جای پنهان جا گرفت	آورد از شوم پنهان بسی
میز ز بزل بهر دم کوبشان	بهر غرض از دروس در جویار
چونکه توفی خلد دانی که بسته	خار خاسته او و سوسه
تا بینه شان و شکل حل شود	تا سخنهای کمان رد کرده
باز خستن چرخ این سر و اندیشه خورشید را	باز خستن چرخ این سر و اندیشه خورشید را
بازگردد راسه که اندیشیده	مشورت از درک و تیار دبل
مشورت کا لستش را روشن	قول نیمه زبان باید شنود
پوشیده و آتش خورشید را از آتش خورشید	پوشیده و آتش خورشید را از آتش خورشید

هر دگر که در ملک کس ره نبرد
 خویش را اندازد خروش و آرد
 و در این مه لای چون آویخته است
 آن نباشد شیر را و گور را
 هیچ پیل و از آن گرن میاید
 کوری آن کس که با حق شکست
 تا نگر دو گرد آن خضر شیده
 کان بگردند و دریا با نواز
 احمد و بهل خود یکسان بد
 و آن در آید سر نهد چون شمان
 رتبه بچو آن گوهر نایاب را
 چونکه جانش غرق شد و بحر فر
 کش نیابی در کان پیش پوس
 گوش سوی قهیه خرگوش خوار
 کاین سخن را در دنیا چه گویند
 جمله عالم صورت و جان است علم
 زنده شده پنهان پشت بایر
 آدسه با خوار فاضل کسیست
 بر تو را سپه بنای آرب خوار
 از هزاران کس بودی آریسته
 تا کاین بر اسب و رخود کرده
 در میان نه چرخ را و در گشت
 عظمها مختل را یاری دهد
 باز گویا چیست مقصود تو زود
 جفت حلق آیه کی که حلق

[illegible]

گفت من کشته قیامت خانه ام
 بر سر دریا بنه راند او عمل
 داشت خندان بکشتن شمشیر
 گویا س تاویل گوار بر دست
 به جوتان ز کوشش کوشش
 شنیگیفت از تیر تیر می نوشتم
 زین پس من شنبه من در دست
 پوست چوبه گفت زکات ناک
 پوست باشد ز ناک عیب پیش
 نقش آست از وقت خود از ان
 خوش نه چو بنیاهما که کردگار
 نه که بکوشش پادشاهان از دست
 نام احمد نام حله انبیاست
 در شدن ز کوشش بن تا خیر کرد
 در راه آمد بعد تا خیر در ان
 بحر می پادشاهان بود قتل بشیر
 تا نقش بر بر سر دریا چو طشت
 هر چه صورت می طشت سازدش
 اسب خود را و ده دان در سینه
 در فغان چو جوان خیره سر
 ای این است یک کاش که کوه
 جان انبیا که تیر کیست گم
 که به بنی سحر و جادو جادو
 چون که شب آن نگهاسته بود
 این برودن از انبیا از دست

در قتل و کشتن آن همه مانه دم
 فی انوش انبیا هر چون زهر
 چشم ندیدن بگویم چه پیش است
 آن گویا راکت گرداند بکاش
 رنج پس در شمشیر از ویران من سر کوش
 کز بگفته و در دست به شمشیر
 با ناکه است خولان آن به
 چو در راه بر پیش نه در ناک
 منو نیکو از غیرت عیب پیش
 باز کردی استهای خود از ان
 کوز سترنا پاسه باشد پایدار
 باز ناکه انبیا با کبریا مست
 چون که صد آمد نو دم پیش است
 هم در میان مکر خر کوش و تاسیر او در در قتل
 تا بگویند شیر کوه یک دوم از
 بحر انقواص باید ای سپ
 چون که پیش نه در قتل شمشیر
 زان بولیت بجز در اندازش
 می و اندازد به خود را تا کینه
 هر طرک برسان جوان در در
 با خود انبیا به سوار اسب نو
 چون شود بر کوه انبیا شمشیر
 تانه بنی پیش از ان سوز را
 پس بیک در و بیک از بود
 و ان در ان انبیا از شمشیر

ایکای این ریاهای کشتی من
 بود ای این پیش نسبت بدو
 صاهبه نایل چون طلس
 آن گویا نیکو شایسته بود
 مکر با سه جبرایم سب به کار
 بر دایان ای انبیا شایسته است
 بن سخن چون پوست فی من خود ان
 چون قلم از باد به قدر دسب
 باد و در دم به او از دست
 خطبه شایان گردان کیا
 از ره همان شایان به کشت
 این سخن پادشاهان از ادای سپ
 تیر به عالم است و سپه در قتل
 در دایان انبیا به کشت
 قتل پادشاهان در دایان
 تانه بنی و ده روز را
 اسب خود را و ده دان از ان جواد
 کاه و از انبیا تا کوه کوه
 در دایان اسب کوه به بران
 در دایان اسب کوه به بران
 یک چو ناک که شمشیر
 نیست و به ناکه شمشیر
 نور و چشم خود نور دل است

هر کشتی بانی اهل سس و من
 آن نظر که بنیاد است گویا
 بود در اهل تر و قوت و خیر
 من او سس از و جود است بود
 من او سس از و جود است بود
 تنی بن شایان به کشت
 پادشاهان کوه شایان به کشت
 این سخن چون قتل شمشیر
 هر چه بنی سس به کشت
 چون به کشت شمشیر
 چو کیا و کوه سس انبیا
 نام احمد تا قیامت سس بند
 قصه خر کوشش کوشش
 کاه به بنی سس قتل
 تاج به پادشاهان سس قتل
 فی دایان کوه سس
 صورت انبیا در دایان
 تانه بنی و ده روز را
 اسب خود را و ده دان از ان جواد
 کاه و از انبیا تا کوه کوه
 در دایان اسب کوه به بران
 در دایان اسب کوه به بران
 یک چو ناک که شمشیر
 نیست و به ناکه شمشیر
 نور و چشم خود نور دل است

در دایان کوه سس

در دایان کوه سس

در دایان کوه سس

در دایان کوه سس

در دایان کوه سس

در دایان کوه سس

در دایان کوه سس

در دایان کوه سس

شیرین که در دل نور خدایست شب سبک رنگ کان منیر بود دین فرست آنگه دید رنگ شیخ و هم را حق پنهان آفرید نوعی نیست ضد در وجود صورت از منی چو شیرینشید لیک چون معجز سخن دیدی طبع از سخن صورت بزد و باز مرد پس ترا هر خط مرگ و جیست بفلس نور می شود نیا و ما آن ز تری ستم شکل آیدست این درازی مدت از تری صنع وصف او از شرح مستغنی بود شیرین از آتش و در شمع و شور که شکست آمدن تحت بود من که گاه و آن را در هم برده ام ترک خواب غفلت خرگوش کن گفت خرگوش اللان عذریست گفت چه عذرانی قصه ابلهان عذر حق بدتر از اینش بود گفت ای شیرین که این شمار بگره آری بهر جو سینه و دهر گفت در دم کرم بر دانی او من پوشت به پیش تو آیدم شیرین ای قصه پند دگر	گوزن تو عقل بس پاک و جد است رنگ چه بود مهره کور و کبود دین بعد نور دانسته بی رنگ تا بهین ضد خوشدسته آید پدید تا بعد او را توان پیدا نمود یا چرا و از سخن نازد و شیدان بهر آن دانی که هم باشد شریعت معجز خود را با دانه کبر بر د مصطفی فرمود دنیا ساعیست بجز از نوشتن اندر بقا چون شکرش تیز جنبانی است می نماید عت انگیزی صنع رسیدن خرگوش شیرین پرور دید کان خرگوش می آید ز دور وز دیه سراف بر شلیت بود من که گوش شیرین را لیده ام غذر گفتن خرگوش شیرین از تا خیر و لایه کردن گر در عفو خداوند میت و ست این مان آید درش شمان عذر نادان زهر هر دوش شود عذر و تم دیدگان را گوش و د هر خسته را بر سر و دست نهاد جامه هر کس بر دم بالای او با خرق خرد سوشه آدم قصه هر دو بنده آینه کرد	شیرین که در نور و دلی رنگ را که نظر بر نور بود آنگه رنگ پس بعد نور دانسته تو نور پس نهانها بعد پیدا شود لاجرم و بصیرت را لا تا ر که این سخن و او از اندیشه جاست چون ز دانش معجز اندیشه نیست صورت از بی صورتی آمد بر د فکر تیر نسبت از هو در هوا عمر همچون جوی نو فو میر شاخ آتش را بجنبانے فسان طالب این تر اگر علامه است رسیدن خرگوش شیرین پرور مید و دلی نوشت گستاخ او چون رسید او پیشتر نزدیک است نیم خرگوشی چه باشد که چنین غذر گفتن خرگوش شیرین از تا خیر و لایه کردن باز گویم چون تو دستور می دهی منج میو شفته سرت باید برید عذرت ای خرگوش از دانش تنی خاص از بهر زکو و باه خود کم نخواهد گشت دریا زین کرم گفت بشنو که باشد جای طاعت باین از بهر تو خرگوشه دگر گفتش باند شاه شایسم	پس بعد آن نور پیدا شد ترا ضد بعد پیدا بود چون دم و رنگ ضد قدر را می نماید در صدر و چون که حق نیست ضد پنهان بود و هوید که بین تو از موسی و ک تا ندانسته بحر اندیشه کیست از سخن و او از او صورت نیست باز شمشیر کمانا الیه را معجز از هوا سکه پا یاد تا خدا مستم سست نماید در جبهه در نظر آتش نمایم دراز نک تمام الدن که مانی نامه است رو حکایت کن که بیگانه میشود نغمه گین و تند و تیز و ترش رو بانگ بزد شیرین ای طاعت امر را از من گند از دین عزیز این شیرین خرگوش کن تو خداوندی و شاه و من رس عذر را حق را نمی باید شنید من نه خرگوشم که در گوشم نمی نم رسه را تو مران انداز خود از کرم دریا نگر فروش و کم سر نهادم پیش تو درهای عفت جفت همه کرده بود دزدان نصر خواه تا شان که آن در سیم
--	---	--	--

این کار دایم بهیم کما و حکم
 مگر تضاد شود سیح چون شبست
 این تضاد با اگر است و نه
 چون تیر ساند ترا ابد شو سک
 تیر با خوش چون همراه شد
 بود پیش پیش تر گوش بپیر
 گفت پادشاه کشید تو چرا
 رنگ و بوم را نمی بینم جز ر
 رنگ و بو عاز آه چون بر
 گفت پیغمبر تمیز کن کسان
 رنگ و بو سخ داد با یک شکا
 درین آرد که دست و پا بر
 این خود را ایند کلمات از
 آتما بے کو هر یک نارگون
 ماه کو از روز دانه در جمال
 ای بسا کزین باکر و تندرید
 آب خوش که بوی در آشپز شد
 خاک کو شد یا یک گل در بها
 بخت سرگردان که از دست تو
 بخت ترن کا به خود و گز
 چون فیض مهران در دست
 خاصه بخت کو زاندا دست
 زندگانی آشتی خدا
 زندگانی آشتی خدا
 روز که مینداز بر است

[illegible]

ای نمک آنکه کاره کند
 در قضا صدا بقصد جان کند
 اگر کم دوان انگیختی ترساند
 این سخن پامان نذر داشت ویر
 ز شیر چون نر فک چاه آمد
 چون که نر چاه آمد شیر دید
 گفت که یکم دست و پای بر
 حق چو سیاه حرف نواز دست
 بنگ هر خری رسید زو خبر
 رنگ در روز حال دل از نشان
 درین آواز چه درو شکست پات
 آنکه در هر چه در آمد لب شکست
 آه جان که صایست و گشت گور
 اختران تافته بر چار حلق
 این زمین با سکون با ادب
 این بودا بر ج آمد مقترن
 آتشی که با دود در بر دست
 حال در یاد مغرب و جوش از
 که خضیش و گم میان گاه آونج
 از خود ای جزو ز گاه مختلط
 چون که کلیات را در دست و در
 این عجب نبود کشش از گرسنه
 صبح اشد آت این عمر جان
 صبح دشمن وار باشد عار بیت
 عاقبت هر یک کجور باز گشت

زور بگمارد و در آن سر کند
 هم قضا جانت و پدر مان کند
 اما سبک ایستنه بنشاندست
 گوش کن تو قصه فرخ گوش و شیر
 پیر خنجر یکید ویر خواه شد
 کز ره کن فرخ گوش ماند و پاشید
 جان من لرزید دل از جانی نیست
 چشم عارت سوی سیمانندست
 تابدانی با بک خراز با بک در
 رحمت کن من من رسول نشان
 او می و جانور جان و نبات
 به درخت از پنج درخت از به کند
 بوستان که طایر پوشد گاه عور
 محضه سکنه تبناسه اترقا
 اندر زور لرزید از لرزید
 چون قضا آید و بگشت و غرض
 هر یک به باری برود و خاندنوت
 نعم کن تبه بیهای بوش او
 اندرون از سر و سخته خنجر خنجر
 نعم می کن حالت هر منبسط
 جزو ایشان چون نباشد که زور
 این عجب کوشش دل و سرگشت
 بنام خداست عمر جانودان
 دل بسوی تنگ دارد و مقبست
 هر یک باغس خود را بنام گشت

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

17. 23 25

سده بایده واقف بود
 اول است قل از این کوشش
 لا تعد لهم مالهک لیتقی
 بجهت او را سبب
 از او که کسی نتواند
 نرسد از آن آدم در راه
 سله اشاره بایده
 این خلقت افشاوان
 ترغیب بجا و حسن
 کلام من است
 بخت سازند و با
 بافتن خود که ایم پس
 الی ان رسد ما و نه کشتن
 به پیشتر ما از دنیا کار

پس کل جی گود گشت جان
 نقطه بر عیش را سبب صبر کرد
 در بود این هر چه عاقل نیست
 خیر نیکنده بر ایشان گشت فاش
 است بیرون نمودن و در بزرگ
 تو که کاین نافرمانی خون بود
 اختیار و جبر در تو بی خیال
 در دل سفره نگردد تحصیل
 همان است قوت تن لیکن در مگر
 در جهان که کبر شوقی سحر
 که زبان گویند از سر ار نهان
 گزیند فعل حق اندر میان
 خلق حق افعال ما را مویبت
 لیک است این فعل یا مختار ما
 که بجهت نیت شد عاقل و مختار
 چون محیط برت و حق نیست با
 گفت از زبان ما راست کرد
 گفت آدم که غلغله افشنا
 بعد تو گفتش ای آدم من
 گفت رسیدم اوب نگذاشته
 میباید از بهر سر که لطیفین
 کیشانی دل پیترقی بیا
 هر چه پیش آفریده حق شناس
 قعرش را که پیشانی دیده
 بحث عقلی که در دهر جان بود

دخی چه که گشتن افس نهان
 واکه شای نیست صبر کرد
 بر آن آگاه خود که نیست
 او که ماضی پیش ایشان گشت آتش
 در ماضی آن در خردست و در ترک
 چون رود در این شایسته چون شود
 چون در ایشان شد نور جلال
 مستحاصلش جان کند از عیسیل
 تا چه قوت باشد ای سپهر
 در جهان جان در آن شوقی القهر
 آتش آفرید و میزد این جهان
 اضافت کردن و علم علیه السلام زلت خود را خوش کرد با کمال
 و اضافت کردن این پس حق تعالی که یکجا انجمن
 در حبه اگر مارا که یار ما
 پیشش پس که موم بدین هیچ
 چون بود جان فانی این بر روان
 چون نماند اگر را خود هست کرد
 از فعل حق نه به نافی چو ما
 آفریدم در توان جرم و محسن
 گفتن من هم با حق است و در شتم
 تا بدانی جبر را از اختیار
 نیک تر آن که درین با آن قیاس
 بر چنین جبری چه بپسندید
 آن دگر باشد که کشت جان بزرگ

گوش ۷۰ چشم جان بدو نیست
 این نیست باقی است و در نیست
 جبر ایشان شناسند ای سپهر
 انقید در جبر ایشان دیگر است
 طبع نماند است آن قوم را
 تو که کاین پس برود به مقتدر
 نهان جبر ز غره است اربابند جواد
 قوت جاک این ای است نوان
 گشت پاره آدمی با عقل جان
 که کشاید دل سپهر این دوازده
 فعل حق و فعل با هر دو بین
 اضافت کردن و علم علیه السلام زلت خود را خوش کرد با کمال
 و اضافت کردن این پس حق تعالی که یکجا انجمن
 زانکه تعلق حرف بتی یا غرض
 آن زمان که پیش بینی آن زمان
 حق محیط جمله آمد اسه سپهر
 گفت شیطان که با انجمن
 در گزیده از ادب پنهانش کرد
 فی که تقدیر و مصلحت بدان
 هر که از در حرمت او حرمت برد
 تمشیل
 دست کوثران بود از ارقاش
 زمین پشیمان که لرز از این پیش
 بحث عقلی است این عقل آن میل
 بحث جان اندر تعالی دیگر است

گوش عقل و چشم از این غلغله است
 این عقلی به است این از نیست
 که خدا بشا و دشان بدولت
 قطره با اندر معرجه است
 از مردن نوبت درون شایسته
 در دل کسیر چون گشت است
 در تن مردم شود او و روت شاد
 تا چه باشد قوت آن جان جان
 فی سکا فکوه ارباب و کان
 جان جبرش سازد یک دوازده
 فعل است دان پیت این
 پس مگو کس را جگر و فی جان
 فعل آثار خلق این است
 که شود و یکدم میط و در عرض
 تو پس طردی بیانی این بدان
 داند از کارش از کار دگر
 که فعل خود نهان و دیده
 زان که به خود زدن او بخورد
 چون بوقت عذر کرد می آن نهان
 هر که آرد وقت که نوزینه خورد
 یار را خوش کن در جهان سپهر
 واکه دوستی را تو زانی ز جان
 چون پیشانی نیست در عرش
 تا ضعیفی ره بود اسباب
 با در جان را تو می دیگر است

آن زمان اگر کعبه عقلی همان بود
 عقل و حس و حس و حس و حس
 حضور جان آمدن از ای مستفیض
 بار دیگر باقی قصه آمدیم
 که کعبه ای آن زن از آن
 و دیگر کعبه ای بر چرخ و نیم
 ماکه ایم از جهان بیچ بیچ
 بعد که تا ترک غیر حق کنی
 از عمر چون این رسول این شنید
 اصل از بیت یکدشت از فروغ
 فائده فرما که این حکمت چو بود
 حبس کردی معنی آرد ادا
 آنکه از وی فائده را نگیرد بشر
 آن نطقش که جان جانهاست
 گوید جزوی کا تو با فائده است
 شکست حق چون طوق هر گردن بود
 سر که را اگر راه باید و رجب
 معنی اندر شهر جز با فضا نیست
 آن رسول از خود پیشین میگوید
 چون خلق یافت نام باو آشن
 سنگ است هر چه که مشدود و یادگان
 دای آن زن که با مرده است
 هست قرآن عالمها سے انبیا
 و زبیری چو بر خواسته قصص
 روحانی کو نفسها هسته اند

<p>این عمر با جمیع اکمل هر روز بود که چون بنسبت بجان او حاصل شد لازم و ملزوم و مناسبه فقیه بر آید و هو معلوم اینها کفایت و بیان آن</p>	<p>در علم آئیم آن ایوان است در کجندیم آن زمان بر حق و حق چون اله او خود چه از وی هیچ دل ازین دنیا بی فانی بر کنی روشنی در دلش آید عزیزیت که در پیشش شرف خبر را از قفس کردن چه بود بند حرنی که در قفس در زن نه میند آنچه را از وی بد شد آن بود خالی نه منی گوی راست س جراتش گل آری تودست جداں در دوش کردن بود</p>
<p>چون عمر و عقل از دست بمان بخت عقل بران مردان سبب زندگی بنیاد که درش از دست فقیه بر آید و هو معلوم اینها کفایت و بیان آن</p>	<p>در علم آئیم آن ایوان است در کجندیم آن زمان بر حق و حق چون اله او خود چه از وی هیچ دل ازین دنیا بی فانی بر کنی روشنی در دلش آید عزیزیت که در پیشش شرف خبر را از قفس کردن چه بود بند حرنی که در قفس در زن نه میند آنچه را از وی بد شد آن بود خالی نه منی گوی راست س جراتش گل آری تودست جداں در دوش کردن بود</p>
<p>که بخواب آیم مستان و نیم و چشم و خفاک عکس تو را دست چون اله که تو چو در شیشه این سخن از نیست پایان ای سپهر و چشمش سوال و هم جواب آب صافی در گداز پنهان شده گفت تو بخت شکر نمی کنی از بر اے فائده این کرده صاحبزلان فائده است هر یک آن دم نطق که جزو جزو است گفت مرا گرفت نه بنور دلم گر ترش و بدون آید شکرش</p>	<p>در علم آئیم آن ایوان است در کجندیم آن زمان بر حق و حق چون اله او خود چه از وی هیچ دل ازین دنیا بی فانی بر کنی روشنی در دلش آید عزیزیت که در پیشش شرف خبر را از قفس کردن چه بود بند حرنی که در قفس در زن نه میند آنچه را از وی بد شد آن بود خالی نه منی گوی راست س جراتش گل آری تودست جداں در دوش کردن بود</p>
<p>آن رسول انجاریه و شاه شمر سیل چون آب بدریا بجز گشت سوم و هیزم چون خدایا کرد شد ای خاک آن مرد که خود رسته شد چون تو در قرآن حق بگریختی در بخوانی و نه قرآن پذیر رخ کو از قفس نه زانی است آن مردن آواز نشان آید برن</p>	<p>در علم آئیم آن ایوان است در کجندیم آن زمان بر حق و حق چون اله او خود چه از وی هیچ دل ازین دنیا بی فانی بر کنی روشنی در دلش آید عزیزیت که در پیشش شرف خبر را از قفس کردن چه بود بند حرنی که در قفس در زن نه میند آنچه را از وی بد شد آن بود خالی نه منی گوی راست س جراتش گل آری تودست جداں در دوش کردن بود</p>

[illegible][illegible]

غیر این نیست چاره این قصص در ره این از جناب این کی کم		تا تا میرون گشته بود شتاده تا دانی شمر این کیند محبت
قصه بازگان که به ندرستان تجارت می رفت و میام و ادون طوطی محبوبین طوطیان هندوستان		در نفس محبوبین زیبا طوطی سوی هندستان شدن افاد کرد
گفت بهر تو چه آرم گوی زود	هر کی آرم گوی خواست کرد	جله را و عده به او آن نیکم و
کارست از خطه هندوستان	گفتش آن طوطی که آنجا طوطیان	چون به بنی کن ز حال من بیان
از قصای آسمان در پس است	بشمار کرد و سلام در او خواست	فرشته چاره و ارشاد خواست
بیان دهم اینجا بهر دم در فراق	دین بود باشد که من در بند محبت	که شما بهر بندر گاه بهر بندر محبت
من دین هست شمار بوستان	یاد آید ای همان دین مرغ زار	یک صبحی در میان مرغ زار
خاصه کان میله و این خون بود	ای حریفان با برت درون خود	من تو بهای تو در خون نه
که میخواستی که بهر دم در من	یا بیاد این قفاده خاک بزم	چون آن روی جز بهر من که
حاجت آن لب چون تشنه کو	ز فراق بنده از بند بندگیست	چون تو با بد که در بند بندگی
با طرب تر از سماع با ننگ	ای جفا تو ز دولت خوب تر	و ان مقام تو ز جان محبوب تر
تا من این تا خود که سورت چون بود	از علا و تم که دارد و چو تو	وز محافت کس نیاید چو تو
حق مجلس ما و محبت ما	تا لم و ترسم که او باور کند	وز ترسم جرم را که تر کند
ای محبت من عاشق این هر چند	والله ازین قاف و مستان شوم	به چو پس ازین مستان شوم
تا خور او غار را با گلستان	این دلبال این ننگ کشیست	جله ناخوشای عشق او را نه عشق
عاشق خوشیست عشق خوشیست	قصه طوطی جان زین بیان بود	کو کس که محرم مرغان بود
صفت او که از چشم طوطی و عقول الهی		و از روت او سلیمان با سپاه
از قند از بهشت گردون خلعت	هر دش صندرم صد پیک از خدا	یار بی زوشت لبیک از خدا
نزد کمرش جلا ایسا نه خلق	هر دم او را یک موعود خاص	بر سر تاجش نه دخی کج خاص
لا مکانی فوق و هم سالکان	لا مکانی نه که در و جم آیدت	هر دم در وی نیامی زایت
به چو در حکم بهشتی پادشاه	شرح این کوته کن مرغ زین بیاب	دم زن و افلاک با صواب
و دین خواهر در دست طوطیان او پیغام رسانیدن		سوی مرغ و تاجر هندستان
کو ساند سوی آنس از روی سلام	چونکه تا قصه هندستان رسید	در بیابان طوطی چنگ بدید
کاشتمای خلق نیدی محکم است جود بازگان را و اوطاسی چونکه بازگان سفر اساز کرد هر فلام و هر کینیک راز چو د		کاشتمای خلق نیدی محکم است جود بازگان را و اوطاسی چونکه بازگان سفر اساز کرد هر فلام و هر کینیک راز چو د
گفت طوطی که در خوشی از منان که خزان طوطی که شتاق شست گفت فی شاید که من شتاق اینچنین باشد بهشت و دستان		گفت طوطی که در خوشی از منان که خزان طوطی که شتاق شست گفت فی شاید که من شتاق اینچنین باشد بهشت و دستان
پیدا شد از راهی چون بود یک نفس به ندرستان ای شب آن عهد و آن سوگند کو ای که تو کنی در چشم و ننگ		پیدا شد از راهی چون بود یک نفس به ندرستان ای شب آن عهد و آن سوگند کو ای که تو کنی در چشم و ننگ
تا تو از دست نورت چون بود یا داور از محبت ما عاشق بهر دم و بهر طبعش سجد این محبت بیل که کاشان بیان		تا تو از دست نورت چون بود یا داور از محبت ما عاشق بهر دم و بهر طبعش سجد این محبت بیل که کاشان بیان
عاشق کل است و نه ناست کو یک مرغه ضیفه بگناه چون بنال از بے شک و گناه ز دست او بر جاست پیش حق		عاشق کل است و نه ناست کو یک مرغه ضیفه بگناه چون بنال از بے شک و گناه ز دست او بر جاست پیش حق
سوریش به خاک و جان در لامکان بل مکان و لامکان در حکم او باز می گردیم ازین ای دوستان مرد بازگان پذیرفت آن پیام		سوریش به خاک و جان در لامکان بل مکان و لامکان در حکم او باز می گردیم ازین ای دوستان مرد بازگان پذیرفت آن پیام

کہ ہشتاد و پچیس آواز دود
 شایستان خرابہ اگر گشت خبر
 این چہ کہ درم سپرد ادم پیام
 سنگ تہن لرزن بر جم گزشت
 عالم آن قرعے کہ پستان جفتند
 چاہتا در اصل خود میسی و مند
 گر سخن خواجی کہ گوئی چون شک
 ہر کہ صبر کردہ گردون برادر
 انکہ صحت یافت از پیر سحر سنا
 گزشت پیغی کہ ای طالب سحر
 از تہ نہروی سستہ آتش ورم
 چون نہایتی نے دریا سیہ
 کالی گر نہا کہ گیر و زہر شود
 دست ناقص سستہ شیطان و دیو
 ہر کہ گیر دشتے علت شود
 سعادان در عہد فرعون لعین
 یکہ موسی را متہ دم داشتند
 گفت فی اوان شہای سعادان
 سعادان چون تی زارفتن
 تو چہ کوشی از زبان فی مہنس تو
 مہنی بانیس لب و طہرس
 ورنہا کوش فی تی مے کند
 ذاکہ اول سہج باید لہق را
 لہق کلان موہوت را مہنس
 باقیان ہم در حوت ہم در حال

آن اسلام خان امانت باز داد
گفت خشمم در دلاک جانور
سختی بخار و رازین گفت خام
گوزوی نقل و گوزوی آن
وز سمنها ماسے را سوسن
یک زمان زخم اندویدگر مر سمن
سبز کن این حرص و این علو بخور
علو بخور واپس تر شو
نفسیه بول شیخ فرید الدین
تو به حسب نفسیه ای غافل
صاحب دل اگر زهری خورد
سنگین خویش از خود راند
چو نفس از بد فکاستر شود
نار از دام تکلیف دست در یو
نفس گیر دکائی مست شود
زبان او را نکرم داشتند
ببین مکر را از زبان
تو بهادر جوی در رفتند
ما را حق بغیر نمود افسوس
گویان سخن آموخت
ن را لنگ گیتی می کند
از غلط از او سم اندر آ
ن خالق بی علم نیست
دو محتاج مثال

طریق از ملک میان کرد و پس
این کار خوش است بآن طریقی
این زبان چون سنگ چرخین
ز آنکه تا کسیت و هر سه نیش
عالمی را یک سخن ویران کند
گر محراب از جواهر ساخته
صبر باشد ششهای زیر کان
چون لاله از آن زبان
چون عمارت قدس سره
سپاس خاک خون سخنور
ز آن نگین باشد
و زعفران کبریا آورد
آن قبل حق بود آن مرد
دل آتشش شود
نوری کرده پیاده با
چون عمارت عظیمه
چون عمارت کفران آن
چون عظیم دین شان را
چون عظیم کمال راحل
اول چون براهینش
دزد و گویید صدیک
لش خور آواز گوش
عالمی است سن ابواب
ست و یک است و نه
گنبد است رنگ

او فتاد و در دو بستش نفس
 این مگر در قیوم بود و در یک
 و آنچه بیدارند زبان چون استغنی
 در میان نمید چون باشد شرار
 رو بهان مرد در را شیران کند
 گفت هر جانی مسیح است
 هست علم آرزوی کودکان
 اگر خرد او ز هر قاتل را حیان
 طالب سکین میان تب و دست
 مان مکن با هیچ مصلحتی
 رفت خوابی اولی ابراهیم شو
 ز دنیا نماند سود بر سر آورد
 دست او در کار داشت قدرت
 مل شد علی که در ناقص بود
 ز نخواستی بزرگ گفتن پاوار
 ن مری کرد ز ماسوی ز کین
 زین خوابی عصا بگفت
 ری آن دست و پایشان بر
 کامل خمری پایش لال
 فاش بود او جد و گوش
 بد شو گوید به شک
 شک که کند ز طعن جوش
 و الا راقی هیچ با بهما
 علیه و استنا و
 (بسیار)

[illegible]

<p>دانا آدم خان قناری ملک است آدم افروز دوس هزار بالائی آتش دل و آب دیده نقل ساز که تو این انبان نان خاکست تا تو تار یک و لول و تیره روغنی کا دید چو ابرج کاشد چون زلف تو صید بنی و دم لقمه خم است و برش اندیشه زاید از لقمه حلال سی جسته که باز بزرگان تجارت راتم هر غلام را بیا در معان گفت فی من خوشی غم نازان گفت ای خواجہ چشمانی جسته آن کی طوطی ز درت بوی بزد نکته کاچ : تہ ناگز از باب چون گذشت از سر چہا اگر گفت بہ شریکے چاہے غلوتے نہ است دلت سائے ہی زائید در د زان موالید و رج چون مرد او بچنین کسبم و دوا هم جہا اولیاء بہت قدرت از آنکہ از ہمہ دہا کہ آن نکتہ شنید ایہ افسوس کہ ذکر ی بخوان چون فی بیان بہت اوراہ نظر صاحب وہ پادشاہ جہا بہت</p>	<p>اشک تہا بشوم تو بہ پرست پا ہی پا چن از برای قدر رفت بوستان انا برو خوشدست تاز پیدہ گوہر ہای اجلائے کئے وان کہ باد یو بعین ہمشیرہ آب خواش چون چہرا کاشد جس غفلت زاید از نادان ہم لقمہ سحر گوہر ش اندیشہ در دل پاک تو دور ویدہ نور باز گفتن باز بزرگان با طوطی ہر گز نہ کہ رخت پید او نشان دست خدی بان انگشتان گران چست این کین شوم و غم آفتاب و ہر ہاش پدید و لرزید و بزد ہر چو تیری دن کہ بہت آن کمان کہ جہاں ویران کند بچو آن موالید از پیشیت نشان بجا در ہمارا آخر نید حق نہ مرد زید را زاول سبقت ل گو آن موالید حق بہت طاع تیر بہتہ باز از ریش براہ آن سخن را کہ دمحو و نا پدید توت نسیان نہا لوشان بدن کا تہوان کہ دروہا شہ نہر صاحب ل شاہ دہا شہا</p>	<p>بہر گز یہ آدم آمد بر زمین گزشت از دست آدمی عز طلب او تو چہ دانے ذوق آب بیکان مغل جان از شیر طیان باز کن لقمہ کان نور افروز و کمال حاکم حکمت زاید از لقمہ حلال ہیچ گندم کار سے و جوہر بدہ زاید از لقمہ حلال اندر دہان وین سخن یا مان مزار دی کیا باز گفتن باز بزرگان با طوطی گفت طوطی ارخان بندہ کو کہ طایفام خامے از گزانت گفت گفت آن شکایتا سے تو میرشمان گشتم این گفتن چہ بود و لکہ دوازہ آن تیر اسے سپر فصل از غیب اثر ہا و سیت زید تہا نید تیر سے سو سے عمر عمر داعم با ز در در و د و حش آن وجہ ہا بہر منسوب ہا بہتہ در ہا موالید از سبب گفتہ ناگفتہ کند از فتح باب گرت بر مان باید و حجت ہما چون بتذکرہ و پنہان قادر اند خدا محو سخن تیرہ اہل السمو فرع دید آمد عمل بی بیج شک</p>	<p>باز بزرگان و نالان و حوین در طلبے باش ہم در طلب او عاشق نامی تو چون ناویگان بعد از نشاید کاتہا کمن آن بود اور وہا کتہا ل عشق و قدرت زاید از لقمہ حلال ویدہ اسپے کہ کہہ خرد ہر میں خدمت غم فتن آن جہا بخت باز بزرگان و طوطی کن تہا باز آمد سوی منزل شاد کام انجو دید سے بچہ گفتے باز گو بروم از بیدار نشی و از نشانت با کہ وہ طوطیان بہت سے تو لیک چون گفتہ پیشمانے چہ بود بندہ پد کہ دسیلی باز دہر وان موالیدش بکلم حق نیست عمر و ابا گرت تیرش ہم چو ہر در دہائی زاید از بختا اجل کہ چہ بہت آن جہا منع کردگا چون پیشمان شہرا و سیت تا از ان سنج سوز و کباب از تہہ خوان آید او نشانت بر ہر دہا خلقان قہر اند از تہہ خواند تا افسوس کم پس نہا شہر دم الامردک</p>
--	---	---	---

باز بزرگان و نالان و حوین
در طلبے باش ہم در طلب او
عاشق نامی تو چون ناویگان
بعد از نشاید کاتہا کمن
آن بود اور وہا کتہا ل
عشق و قدرت زاید از لقمہ حلال
ویدہ اسپے کہ کہہ خرد ہر
میں خدمت غم فتن آن جہا
بخت باز بزرگان و طوطی کن تہا
باز آمد سوی منزل شاد کام
انجو دید سے بچہ گفتے باز گو
بروم از بیدار نشی و از نشانت
با کہ وہ طوطیان بہت سے تو
لیک چون گفتہ پیشمانے چہ بود
بندہ پد کہ دسیلی باز دہر
وان موالیدش بکلم حق نیست
عمر و ابا گرت تیرش ہم چو ہر
در دہائی زاید از بختا اجل
کہ چہ بہت آن جہا منع کردگا
چون پیشمان شہرا و سیت
تا از ان سنج سوز و کباب
از تہہ خوان آید او نشانت
بر ہر دہا خلقان قہر اند
از تہہ خواند تا افسوس کم
پس نہا شہر دم الامردک

آنکه او پیش از خرویدن دست میبست
 خافیه اندیشیم در زلزله ارمن
 چون چو بود تا تواند نشی اوان
 آن دی که آتش کردم نهان
 آن دی که می میسجام نرود
 من کسے در نا کسے دریا فتم
 جمله شبان برده برده خود اند
 و این بریدلان نقشه بجان
 لشکران گلاب چون پند از بهان
 بدین چون میل سلائے کند
 خرق حق خواب که باشد خرق تر
 پس زبون و سوسه باشی دلا
 بر سار آتش خونهای صد پال
 ای حیات عاشقان در در کس
 گفتن از خرق نیست وین قتل و جان
 ای گران جان خوار و پستی مرا
 خرق عشقه شو که خرق است اندر جان
 من چو لب گویم لب دریا بود
 تا که شیرینے نازد و جهان
 جمله عالم از ان غیور آمد که حق
 او چو جانت و جهان چون کابیه
 هر که خواب نازش گشت عین
 هر که شد در شاه را او جامه دار
 هر که با سلطان شوک و دشمن
 دست جوش چون ساینده بارشاه

چون بود چون اوقتی که در دست
گویم مندرش خبر دیوار من
صوت چه بود غار دیوار من
باتو گویم ای تو اسرار جهان
حق ز غیرت نیز بے با هم نزد
پس کسے کسے در تافتم
جمله حلقان مَرده مَرده خود اند
جمله شوقان شکار عاشقان
آب ہم جوید بجانم تشنگان
وزیر رسوائے و وزیر اسفند
بمجموع کجسیر جان زیر وزیر
که طرب را باز داسفند از بلای
خون عالم کفایت اورا حلال
دل نیایی جز که در دل بر دگے
گفت در دو برین این سخن خون
ذالک لب ارزان خریدستی مرا
عشق داسے اولین و آخرین
من چو لاگویم مرا دل لا جو
در حجاب روتش باشد نهان
تفسیر علی حکیم سنائی روح القدس
چکفر آن حرف و چه ایمان ۴
آن نقش و چه زیبا وانی ۵
ان سعد الغیور وانا غیور
ومن غیره مسموع الفوائد
گر گزیده بس پایا شد گناه

شیرینی که گشت بر دین بود
 خوش شین ای قافیه ازین من
 حزن به جوت و گفت دایم زخم
 آن دمی را که لقمه فلیس
 ماه باشد در لوت اثبات لطف
 جادش مان پست است خویش را
 یسعد و عیسا در خان را شکار
 هر که عاشق دایم مشوق دان
 چونکه عاشق است تو را موش باش
 من چه غم دارم که ویرانی بود
 زیر دریا خوشتر ازید یا ز بهر
 که مراد را مذاق شکرست
 ما بها و خونبار را یافتیم
 من دلش قسبه بعد از دلال
 من ندانم آنچه اندیشیده
 هر که از ان خرد از ان و بهر
 محاش گفتم که دم من بیان
 من ز شیرینی کشیده روترش
 تا که در هر گوش نایا این سخن
 رود بهر جایزاده ای
 به از دوست دور افتی چه زشت
 من قول البنی علیه السلام
 منه والله تعالی اخیر من
 کش ما طلب منها و ما لطن
 که چه هر پنهان در غیب است

از بس طاهر نظر اما قرون که در
 قافیه دولت توئی پریشان
 ناکو بی این هر سه با تو دویم زخم
 روان دمی را که نازد جبریل
 من ز آب تا تم نم می ذوات لطف
 جمله ستان مست خوش را
 ناکند ناکاه ایشان را شکار
 کو نیست بست هم این همه آن
 او چو گوشت می در ده تو گوشت باش
 زیر پیران گنج سده خانه بود
 تیر او و لکش تراید یا سپهر
 بی برادی فی مراد پرست
 جانب جان با من مشتاقم
 او بهانه کرد با من از لال
 ای دو دیده درو را چون دید
 گوهری طفلی تعجب زمان او
 و نه هم انعام سوز دهم زبان
 من ز بیماری گشته خمش
 یک همی گویم ز صد ستر لکن
 تر ز در شیرت برین عالم حق
 کا بعد از جان پذیر دنیا ک
 سکو ایمان فتنش میدان تو بین
 بست خسران بهر شائش آسمان
 بر درین شمع بوجیت غم
 پیش آن خدمت خطی و ذابت

۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

شاه را قدرت بود بر هر که او
 اصل غیر تاجه اسید از آگ
 نالم پر انالها خوش آیدش
 چون نباشم پیش ب بی روزار
 عاشقم بهیچ خویش دور دلش
 اشاک کان انیر اربار نیست
 دل همی گوید از زنجیرده ام
 آستان و در در منی کیست
 مردن چون یکشعزان یکشع
 تا تو با ما تو یک جرم شوی
 این همه است و بیای ادرن
 دل که اول بهیچم و خندیدن
 باغ عبور حق کو بی غمهاست
 ده ز کوه روی غیب با خبر
 سن جلالش کردم بهیچم
 ایکه صبر بجی که از مشرق بیاست
 ای جهان گمزه اتو جان نو
 از غم و شادی نباشد جوش ما
 تو قیاس از آستان انسان کن
 صبح شدای صبح پیر پناه
 یافت نه صبح ما از نور تو
 باده در جوش گدای جوش است
 ما جز بنور رحمتها با جوم
 خوابد اندر آتش درد چنین
 که تا قرض گاه ناز و گداز

جو گزیدہ عید مہدی از ان که وید رود
 آن خلقان فرخ حق بی شائبه
 از دو عالم ناله خشم بیایدند
 بی وصال روی روز افروزند
 بهر خوشنودی شاه فرود خویش
 گوهرت در شک پندار خلیق
 وز تفاوت سست می نهند درام
 ماون که آن طرقت کان یار است
 چون که یکصافه شد با یکسه قلع
 ماقبت محض بنیان و شیر سوسه
 ای منزله از بنایان و ز تخن
 نهنگی لایق این دیدان سست
 بنده غم شاهی در لب میوه پاست
 شریح جان شرع شرع بازگو
 من جی که تم طلال می گریخت
 همچو پشه شرقت در جوش نیت
 از تن بیجان و دل فشان شربت
 با خیال و دهم بخود جوش ما
 منزل از هر دو دران یکس
 نذخه و می حسام الدین بخوان
 در صبحه می ماسه منصور تو
 جیخ در گردش گوی بهوش سست
 خانه خانه کرده قالب راجو موم

غیرت حق پیش گندم بود
شرع این بگذارم و گیرم گد
پیرن نالم تلخ از دستان از
ناخوش او خوش بود جان من
خاک غم را سترده سازم هر چشم
من ز جان باقی شکایت میکنم
راستی کن ای تو فخر راستان
ای پریده جان تو را ما و من
این زن و ما بهر آن برسانخته
تاسم تو با همه یکجان شوم
چشم چشمه تواند دید نیست
آنکه ابلسته غم و خنده بود
عاشق زین برود حالت بر تو
کز شعله سمنه غمازه
چون گریزانی ز ناله فغان
چه بهانه میدی به شیدار
شرح گل بگذار از همه خدا
حالت دیگر بود کان نادرست
جور و آن پنج و شاکو حادث
قدر خواست گل و جان تو
داده است چون چنین دارد مرا
باوه ز ما مست شدنی از
بس سر از تو این حدیث خواهد

که خنده من غیبت مردم بود
 از جدستانان نگارده و لاله
 چون نیم در حلقه ستان او
 جان فدای یازدا بر جهان من
 تا زگو بر پیشو و دو و دگر چشم
 من نیم شاکای رویت میکنم
 ای تو صدر روشن درت را ستان
 ای لطیفه روح اندر موزون
 تا تو باخود فرو خدست باخته
 عاقبت مستغرق جانان شوند
 در خیال آرد غم و خند نیست
 او بدین در عاقبت زنده بود
 بی باز رویی بخوان بهر صورت
 بر دلم بنهاد و داغ تازه
 غم چه ریزی بر دل غمناکان
 ای بهانه شکایهات را
 شرح بیل گو که شد از گل جدا
 تو مشو منکر حق بقی در دست
 حادثان بهر در پیش شای ارادت
 جان جان در تابش مرغان تو
 باوه که بود تا طرب آرد مرا
 عالم از ناهست شد فی انزو
 تا چه شد احوال آن مرد و نگو
 صد برگ کند بهی گفت این چنین
 دست را در بر گریای من زلف

رجوع بحکایت خواجہ تاج
گاہ سودا حقیقت کہ مجاز
مردوغہ گشتہ جانی سے کند

کلاه خورشید بر سرش است
 و چون شکر مانند نهان تاثیر او
 نفس از پس مهر ماه خون شد
 و در چون بخت نماند آن جلال
 جلد بنیدت چو گوشت برادر
 چون بر بنای برآید ریش او
 تا تو بودی آدمی دیوار نیست
 آنکه از رخسار نیست او نیست
 زین گنجینه یکبار اندر سپید
 آنکه از او قادی بنده چون
 اینقدر از شاد تو بخشیده
 قطره علم است از جلال من
 که چون جانشش که تو قادی
 که در آید و در عالم یا صد عدم
 از او با سحر استی هر زمان
 باز وقت هیچ چون آید بیان
 شمع پوشیده می چون نور که
 آنچه خردی داده ای مرگ سیاه
 ای با تو قتل یکدم با خود آید
 زانویی برگ پنهان که در شاخ
 بوی گل دیدی که گنجی گل بخور
 بود و ای چشم باشد نور ساز
 نو که موی تی میقوب باش

صحرایان شب مست از مویان
 بنامید زانکه تلخ افتاد شمع
 این اثر چون آن نمی پاید هست
 بعد چندی دل از ریش بر
 کفن و لیل النفس بر ناله تسد
 از تو آید آن در میان رمال
 مژده از گریه خود بر کرده سر
 و دیوار انگار آید از تیش او
 می و دیدی چنانید از نیست
 کسیر ما شاعر اندر کان و مال
 بی عنایات خدا هیچ
 و آنچه بر حال برون و درون
 تا بدین منسوب با پوشیده
 و با شش از مهر او خاک تن
 کش از ایشان داستان آفر
 چون بخوابش او کند از سر قدم
 هست یارب کاروان در کاروان
 بر زنده از کعبه چون بیان
 در گستان نهد که در بنده سر
 از نبات و درواز برگ گیاه
 و مبدوم در تو خزان است و بار
 زانویی گل نهان صحرای کاخ
 جوش گل و مری که آنجا گل بنود
 شد ز بوی دیده میقوب باز
 همچو او با گریه و آتش باش

آن اثر بر مویان با می بود
 همچو تلخ و تلخ و تلخ و تلخ
 چون نمی ماند می ماند نهان
 و زب چرخ خوروی ای نظیر
 تا توانی بنده شوم سلطان بر آفتاب
 آن چرخ کت بنید او در نو
 همچو او که صفا نمانش کنند
 و دیدی سحر آفری شده بهر شمر
 چون شادی از تو می آید
 بی عنایات حق و رفاهان حق
 ای خدا ای فضل تو بهت رسد
 قطره دانش که خورشید ز پیش
 پیش از آن کاین که شمع کنند
 قطره کور در مهر آید که نیست
 صبر از آن سفید زاری کشد
 غم شیرب جود آنکه در حق
 در زمان بین صدر از آن شاد
 باز و بان آید از سالار دود
 ای برادر یکدم از خود دور شو
 باغ دل که سبز و تر و تازه بین
 این خندانیکه از عقل محفل هست
 تو طلا و هست و در مبر متر
 بوی باهر دیده را تا رسد کند
 تو چو شیرینی فرو داد باش

نای کسیر و شمع جان شود
 نای بی شمع شمع بر سر
 بر صندلی را تو بنده آن جان
 اندرون شد یک با خطاطی
 زخم کش چون گوی شو چکان
 چون به بندت گوشت کور
 تا بدین سالوس در شمشیر
 سحر تو نای که از تو می آید
 می گویند از تو می آید نای کار
 چون چنین گشتی ز تو بگریخت
 که ملک باشد سیاحتش بر حق
 با تو یا تو هیچ کس نبود و روا
 شمع گل در آن بهر با خوش
 پیش از آن کاین که شمع کنند
 از خنده قدرت تو کاین گشت
 بازمان فصل تو بر روی کشد
 نیست گرد و عرق در شمع
 از بهر شمع زنده در ریا کار
 مریم را که چرخ خوروی باز دود
 با خود آفرین بر نور شو
 بر ز غنچه و در دهر و یکبار
 بوی نان گل از این بوی است
 می بر تو فصل که تو بر متر
 بوی یوسف دیده را تا رسد کند
 چون نهایی چو نمون کرد

کلاه خورشید بر سرش است
 و چون شکر مانند نهان تاثیر او
 نفس از پس مهر ماه خون شد
 و در چون بخت نماند آن جلال
 جلد بنیدت چو گوشت برادر
 چون بر بنای برآید ریش او
 تا تو بودی آدمی دیوار نیست
 آنکه از رخسار نیست او نیست
 زین گنجینه یکبار اندر سپید
 آنکه از او قادی بنده چون
 اینقدر از شاد تو بخشیده
 قطره علم است از جلال من
 که چون جانشش که تو قادی
 که در آید و در عالم یا صد عدم
 از او با سحر استی هر زمان
 باز وقت هیچ چون آید بیان
 شمع پوشیده می چون نور که
 آنچه خردی داده ای مرگ سیاه
 ای با تو قتل یکدم با خود آید
 زانویی برگ پنهان که در شاخ
 بوی گل دیدی که گنجی گل بخور
 بود و ای چشم باشد نور ساز
 نو که موی تی میقوب باش

تفسیر قول حکیم سنائی قدس سره - آیات		بیت پندار حکیم فرزند
تا بیا بی رزق کشته بوسه	تا زاده بی باید بچو و کرد	چنانکه لاله زار بر جان گوش کن
هوش در جان ساز جان بجان	چون نداری گرد بخونی گرد	بیش بوسه نازش بشو کن
جز نیاز زاده ایست بپوش	رشت با شاد رو ناز بپوش	بسی نمودن ز طوطی بدین ز
بهمو خوشیت طوطی زغن و کند	تا دم پیوسته ترا زنده کند	در بهاران کی شود سبز رنگ
از مومن را که زانی فکاک	سازا تو رنگ بوی در پوش	در میان این شمشیر کستان
بهدن عطا و سعاد	و استان میر خانی که در عهد	این شنیدستی که در عهد عمر
بوی طوطی با کز به فر	در کورستان در روز بنوا	ببلبل فراد از او بچو و نشو
روز نوای او قیامت	یکس از روز خوش صد شد	بچو بچو بچو بچو بچو
کون شمشیر بر پیشه خیل	مردگان در جان را در دربان	ساز و ساز نعل بر دوزی ناله را
احد بان ازان بیانی	جان دهر پر سیده صبا را	نشو و نغمه مارا گوش
کون روز از سر زبانی	کون خنما گوش من باشد	گرچه بچو بچو بچو بچو
هر روز زان این آینه نادان	نغمه دل بچو بچو بچو	بشکر کن سوره حمل بخوان
باشو به سر بر جان	تسطیع و نذر را باز	کارشان ست زان سحر
از لاکوید که ای امیر	گرفت ز شین چو چو	بین ز لای نغمه سر بزر
وان مانی تان زمره	وین خیال و دم کیس	گرچه بچو بچو بچو بچو
ایست آن تیر و تیر	جانه سر بزر بزر	بین که از نعل وقت از او
بچه زاده از نشان	مرد ز دستان جیاست	گوید این آواز او اجد است
بناگه حق آمد بر خاستیم	نمزد کردن کار او ز خاست	بانگ حق از حجاب و جیب
بار گردید از عدم زاده	آن دهر کو و دم کیس	مطلق آن کار خود از شب
من حواس و کون خاستیم	گرچه از خلق و دم کیس	رو کون بچو بچو بچو
ساز و ساز چو جان	تفسیر میرن کان	چون شمشیر من کان
هر یک که بچو بچو	حق تر باشد که کان	هر کجا تا بچو بچو بچو
از سر چو بچو بچو	عل شده از مشکلات	فلسفه را کافیه بچو بچو
دیگران را زادم اسماعی	از دم ما که در آن	آب خواه از بچو بچو بچو
نور به بچو بچو بچو	نور خواه از بچو بچو	

بیت پندار حکیم فرزند
چنانکه لاله زار بر جان گوش کن
بیش بوسه نازش بشو کن
بسی نمودن ز طوطی بدین ز
در بهاران کی شود سبز رنگ
در میان این شمشیر کستان
این شنیدستی که در عهد عمر
ببلبل فراد از او بچو و نشو
بچو بچو بچو بچو بچو
ساز و ساز نعل بر دوزی ناله را
نشو و نغمه مارا گوش
گرچه بچو بچو بچو بچو
بشکر کن سوره حمل بخوان
کارشان ست زان سحر
بین ز لای نغمه سر بزر
گرچه بچو بچو بچو بچو
بین که از نعل وقت از او
گوید این آواز او اجد است
بانگ حق از حجاب و جیب
مطلق آن کار خود از شب
رو کون بچو بچو بچو
چون شمشیر من کان
هر کجا تا بچو بچو بچو
فلسفه را کافیه بچو بچو
آب خواه از بچو بچو بچو

آنچه کفر را نشانی سنگ و جوی
 استن خانه از سحر رسول
 در میان محاسن عطا چنان
 و تحیر بازه اسباب رسول
 گفت پیغمبر بخواب ای ای قرون
 مستدین بودم ازین تافه
 که میخیز ای ترا سخی کنی
 گفت آن خوابم که در کشد قبا
 تا بدانی هرگز ازین بخواند
 و با که اورا بنود از اسرار دار
 که نیند و افتخار امر کن
 که نیند و افتخار امر کن
 پای استدلایان چنین بود
 پای نابینا عا با شد عصا
 با عصا که آن اگر دیدار اند
 نیکو آن کشت ای درود
 این عصا بود بقیاس و دلیل
 چون عصا شد کت جنگ فغیر
 و من او کسیر کو در عصا
 از عصا می و از آتش منین
 هر چه قتل عتقات می خرد
 اینان که بجم آدم و دیو و د
 تا بنامش مسلمانان زیند
 ظاهر الفاظشان تو حید شرح
 دست و پا و جها و جان او

نالیدن ستون خانه از فراق پیغی بیایم سلام که
 جوخت از به شمد که ماروی سبک تر چون بران
 نشسته نمی میخ و منبر ساختند شنیدن جوان
 خدایانه ستون ابهر سجده کلمات آنحضرت با آن
 گفت جانم از وقت گشت وقت
 بر منبر تو سبک سازند
 شرفی بر غریبه تو میوه میزند
 بشنوی نازل کم از چوبی بنا
 از همه کار جهان بیکار مانم
 که کند تعصیت او از اجبار
 در جهان رگشته بود ازین سخن
 قائم است و حجاب یدبال شانه
 پای چوبین سخت بی تمکین بود
 تانفید در بگون او بر حشمت
 در پناه غنی روشن دیده اند
 سنی عمارت فی تجار تها و سود
 آن عمارت که او دشان بینا بلیل
 آن عمارت خورشید کن ای ضریح
 در نگار کاظم چه یاد عیسی
 پنج نوبت میزند از برون
 فی بیان معجزه بنی جبریل
 در جزائر در میمند از حسد
 در ساس تابدانی که کینند
 باطن آن همچو در نان تخم خراج
 هر چه گوید آن دو در فرمان از

در بیاس منصف شد با حق
 ناله زار ز مجرای آب عقول
 کز روی آب گشت بهر پر جوار
 کز روی ناله ستون با حق
 چون ناله میبوی ای جان جهان
 ای شده با تر تو هر سخت
 تا تر تازه با ستم تا ابد
 تا پر مردم شد گرد و پر دم
 یافت آبرو نجا و برین زیگار
 تا گویندیش که هست ابله
 افکنده شان نیم روی در گمان
 ز فتنه این جلد لور آن سرگو
 که بشا تش کوه گرد خیره
 ابله دین که رایت سلطان
 محاکم لور آن خودم و دیگران
 در شکسته جوب شاه لال شان
 آن عهد انوشیروان هم بیرون
 ز بهر بان را در میان
 منجره موسی و احمد و نگر
 کی ببری حاجت بچند منجره
 در دل بر قیاسه مقبولین
 کشیده منازن زین کیا
 نهمه مے مالد و نام بار شاه
 دم ز نازین جفتش بر نگر
 دست و پا شاه گنجی و نگر

قلم از نادر شاه در
 سال ۱۱۸۰
 منتهی به بیست و پنج
 ساله اش را باید
 دانست در مورد کلام است
 و عطف آدم بر این خوش
 بیست و پنج ساله
 از این برادر که
 در این باب
 قلم از نادر شاه در
 سال ۱۱۸۰
 منتهی به بیست و پنج
 ساله اش را باید
 دانست در مورد کلام است
 و عطف آدم بر این خوش
 بیست و پنج ساله
 از این برادر که
 در این باب

نکول بیت
نکول بیت
نکول بیت

معنوی
نکول بیت
نکول بیت

معنوی
نکول بیت
نکول بیت

سنگها انداخت بوجهل بود
گر رسولی هست در قلم نهان
گفت چون غریبی بگویم کمان
گفتشش پاره جو در دست
لا الا گفت والا الله گفت
گفت نبوتش تو ساحر درگ
ره گزیت در وقت ز پیش رسول
خاک بر فرش که کور و کین
باز کرد و حال مطرب گوش در
باناب آمد عمر را کاسه عمر
ای عمر بریز بهیت لال عام
انقذ را ز بهر ابریشیم بها
سنگ گورستان عمر نهبا درو
گفت این نبود بگر باره درو
بیر خفا که بود خامس خدا
چون تکیه شد بر این خیمه
مرحوم را وید و ناله بی لطف
چون فغانه بر رخ این آینه
چندین این وقت نوبه نو کرد
حق سلطان کند و پیر است
پیران را گشت چون این معصوم
چون بی گیسویت زده رفت
ای جو ز خون کف غلام سال
داوود غری که در زنی از زن
آه که یاد ره و پاره شد از

انظار حشره بنی علی السلام
در دست ابو جریح گوی و اوان
یا بگویند که ما حقیق و راست
بشنید از بر کای تو سیح و سحر
گوهر احمد سید الله گفت
سازان را مرقی و تلج سر
انوار از این شیت شوق
پیشم او بلیس بر نک بین
بغیه قهقهه کج چنگلی و سیخام
بنده مار از حایت باز خر
بر فتنه نیا و گفت به تمام
خرج کن چون خج شید خایا
در قفس بهیان ان در جستجو
ما زده گشت و غیر ان پیر و نایب
بیا ای نه زبان جیده
کذا بظهور حسنات و بیا
نوم فخر که در از این گریه
بیا ای نه زبان جیده
ببین من بشین و بهیو بی سار
تس قرانه بند پیرش بهما
بانک نیکو کاوی خدایه طبع
دست ای بود بهام از آله
ای خدای با عیای با وفا
خج کردم عمر خور از بسدم
وای که تری زیر اقامت خور

گفت ای محمد که این بیت زو
چون خبر داری ز راز آسمان
گفت حق آمدی زان قادر است
در شمارت گفتن که بید رنگ
زور شتم کن سنگها را بر زمین
گشت ز شرم و بسوی غایت
سنگ گورستان قدس تر ز رفت
قصه آن پیر چنگلی باز گو
انکه عاجز گشت مطرب انتظار
سنگ گورستان تو بچ کن قدم
انقذ بر تان کنون خور و را
نمایان در برین حدیث است
غیر آن پیر و نایب آسمان
صافی و شایسته و خفته آفتاب
بمحو آن شیر شکاری گرد گشت
چرخ خطه قیاد و پیر حبیب
نکول بیت که چنگلی قناد
گفت بشا تها حق آورده ام
تا بگشت گویم از اقبال ران
خج کن این را و باز اینجا بیا
پیران ز شرم آمدند بیچاره پیر
ای مرا تو را برین از شاه پیر
رحم کن بر عمر زده بر جفا
در میندم جمله را از زیدم
خج گشت شکت ل من ل بمر

مهر و آن که در برب رسول
 بپایان موشن بی گوید ز بیم
 مان بجای اندر حق نمانت و نه
 که نماند از جو و در دست تو مال
 و آنکه در انبار ماند و صدفه کرد
 جان شور و تلخ پیش تیغ بر
 یک خلیفه بود در ریام پیش
 رایت اکرام و جو در آفرشته
 در جهان خاک بر آب بود
 قبله حاجات در دروازه اش
 آید چون بود در دریای کرم
 یک شب عرابی زنی شو را
 کین همه فقر و مضایح کشیم
 جانه مار و زتاب آفتاب
 تنگ و دیشان ز درویشی ما
 گر بخوریم از کس کشت نکست
 چه غزالی غرا خود گشته ایم
 چه عطا ما برگ ایستد نیم
 زین نمط زین ماجرا و گفت که
 تا یکی با چنین خوار کشیم
 راجع ما را که در این باثبات
 به این گفتند زانایان نفس
 تو بر میمان آن کس
 چون در انوری زنده قران
 حال ما نیست در فقر و غنا

قویانی کردن مهر و آن
 در نماز ابد الصراط است قیام
 جان دوی اندر حق بمانت و نه
 که کف فضل است پرمال
 آپیش و موش و او شاهش فخر
 جان چون در پیشین راجع
 قصه خلیفه که در کرم از مام طانی که گشته بود
 فقر و حاجت از جهان برداشته
 منظر غمناک و باب بود
 رفته در عالم جو دروازه اش
 زنده گشته هم در و هم جسم
 قصه عرابی در وقت ماجرا کردن
 جلد عالم در خوشی مانا خوشیم
 شب نهایی لجان از باستان
 روز و شب اندر و در اندیشه ما
 هر که خوشش کن مرگ چو کشت
 ما بشیم عدم گشته ایم
 مرگس از در و درک منیر نیم
 بر دوزخ جارت پیش شو
 غرق اندر بحر زون ما کشیم
 مغرور شدیم در آن محتاج و غنی
 شیخ صانع در حق نقد و فضل نادانستن و نیافتن
 کو تا در صحت را از نیمه
 نور که یابد از وی دیگران
 هیچ همای شبها مغرور را
 نیست چهره چون ترا چه کند
 همچو آتش که کند داری چشم
 قحط و سال از دیگر در صورا

بود شان قربان با می قبول
 جان مژد خود خای عاشق است
 برگ بی گیش بخشد و رگا
 یکش اندر ز صفا بخشد
 صورت صفت و حیات جو
 گوش کن با ز من این ستمانی
 کرده ماتم را که ای جو خوش
 دوا و از قوت تا قوت آند
 سوی جویش تا فله در خانه
 مانده از جو و دیش در عجب
 بشنو اکنون و است با کشت
 گفت و از زبیر گفت گوی
 کوزه مان آسمان زنده شک
 دست سوی آسمان برداشته
 بر شال سامری از مردمان
 در عجب با هم جو خط اند خطا
 چه فو اما در دوغم را منور کشیم
 شنبید و نقش از تن بر نم
 ستیم از اضطراب و اضطراب
 شمسارها برید از وی بجا
 و آنکه نقش میمان از نیم قوت
 میمان محمان باید شان
 خورند بر تاسه که کند
 چه کشت و چشمها را که کشیم
 چشمها بکشد و اندر ناگه

مهر و آن که در برب رسول
 بپایان موشن بی گوید ز بیم
 مان بجای اندر حق نمانت و نه
 که نماند از جو و در دست تو مال
 و آنکه در انبار ماند و صدفه کرد
 جان شور و تلخ پیش تیغ بر
 یک خلیفه بود در ریام پیش
 رایت اکرام و جو در آفرشته
 در جهان خاک بر آب بود
 قبله حاجات در دروازه اش
 آید چون بود در دریای کرم
 یک شب عرابی زنی شو را
 کین همه فقر و مضایح کشیم
 جانه مار و زتاب آفتاب
 تنگ و دیشان ز درویشی ما
 گر بخوریم از کس کشت نکست
 چه غزالی غرا خود گشته ایم
 چه عطا ما برگ ایستد نیم
 زین نمط زین ماجرا و گفت که
 تا یکی با چنین خوار کشیم
 راجع ما را که در این باثبات
 به این گفتند زانایان نفس
 تو بر میمان آن کس
 چون در انوری زنده قران
 حال ما نیست در فقر و غنا

طایفه ای از خویشاوندان مدینه
 در پی خود و در پی هم نقش خویش
 خرد و گیر و در سخن برانیزید
 بهینوا از زمان و خوان آسمان
 القلا ساهه لان چچ پیچ
 چه باید تا که ستر آوسته
 چونکه بداشت کان چیره خود
 لیکاب نادر طالع یکا که ز فرغ
 اول بقعه یکاب خود جانی سیاه
 چون تخرقه در دل تپیده را
 با در خون مدعی نهان کنیم
 ششوی گفتش چند جو دل گشت
 عاقل اندیش و نقصان بگردد
 اندرین عالم هزاران جانور
 همه بگیوید خدا را عصبه لب
 بهینین از پیشه گیری تا فیصل
 این نشان چکن چون اس است
 چون ز جرم گشتوا گزینیت
 و در بازار گری آید رسول
 که بفندان را در صحرای کشند
 تو جهان بودی و طالع تربی
 سیوه ات باید که شیرین تر شود
 جفت باید بر مثال همدگر
 جفت در که خبر روان یکا بزرگ
 من و هم سکنای عاقل است

در دوش خلعت ز بان شش
 اوقی گوید ز نابا جمیش
 سنگ دارد از درون او مزه
 پیش او خفت حق یک تن
 تا خور از خوان جودم هیچ
 آشکارا گردد از پیش و پس
 در میان آنکه نافر افتد که هر یک
 بصدق و ببقای رسد که
 آتش و زلزله سازد و سخن
 قبله در آن نماز دارد و ا
 بهر ناموس مزور جان کینم
 صبر فرمودن اعر
 زانکه هر دو همچو سیلی بگذرد
 مریز بخوش عیش فی زیر و زبر
 که تمام از حق جزست ای سب
 شد عیال الله حق نام انگش
 یا چنین شد انبان موس
 آنکه کاش بر سر نواند خست
 از رولش و گردان و خند
 آنکه فربه تر او را می کشند
 ز طلبستی خود اول ز رنجی
 چون سق تابان ز کس تر روز
 در دجفت کفش و زوز و زگر
 جفت شیر و شیه و کبک و گریگ
 تو چرا سوی شناختت مبرو

از خدا فی جوسه اصل فی اثر
حرف درویشان باز دیده
هر که داند مرد را چون بایزید
او را کرده که خوان بهادرم
سماها بروی زعفران کشتان
نیز در یوار بدن گنجی است یا
در مرغی زور و اعتماد کند
شش سنجاب ندیده با آب و
اگر زنده سازد ولی نادرست
مغی را خط جان اندر دست
مردار و می نماید عالما
بے زن خود را
خواه صاف و خواه تلخ و زور
شکری گوید خدا را قاضی
باز دست شاه را کرده نوید
این همه غمها که اندر سینہ است
و آنکه هر خجی مردن پاره آیت
خود را که گشت شیرین مر ترا
هر که شیرین می زیاده تلخ تر
شب گذشت صبح آید ای قمر
ز بوی چرم بود چون کاسه شد
حضرت مانی جفت باین چشم حضرت
گر یکی غمخوار و جوانک بیا
راست نماید بر شتر حضرت بران
مرد خانج از سر خلاص و سوز

و عجبش از قرون پیش و بگذشت
 تا گمان آید که هست از خود
 روزی شرحش بگرد و باینده
 تا بستم خلیفه زاده ام
 کرده از کشته فردا سان
 خانه مورست و تا خود را
 عمر طالب رفته آگاهست چه بود
 و زنی آن نافع دید آن سوخ
 گر چه جان سپرد آن از دست
 لیک مار قحطان به چاهست
 که بیدان هیچ پیشش ساهما
 خود پیما ند از مراد و تر گشت
 چون نمی یابد می از دوی لگو
 بر درخت و بر گشت شب نشسته
 از همه در بر مرده اند
 از خیار گرد با وجود است
 خبر و مرگ از نو بدان که چاره است
 و اندیشین میکند کار اخلا
 هر که اوقن را برسد جان نبرد
 چندان آمان را گری زمر
 وقت نیاید و نیت فاسدست
 تا به آید در پای است
 به پیشش آید و در
 آن که باقی آن کی است ایام
 زین سخن بخت با آن آید

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

زلف بر زلفها نگاشته نامش
 تر بات از دوحوی بود و حوت مگو
 پند برون لمطراق کار و بار
 خنوت و دوحوی که بر و تر بات
 چید از دوحوی باد و بر و تر
 رفت پیو تنباعت صیبت گنج
 با سگان در استخوان در چاشنی
 قتل خود را ازین آفرین بدید
 بیکه حاصل تو خصله مردمست
 در قوما ی هم نمونگدای عجب
 در انمون که بخوانچون عدم
 در انمون که بر کسب کار
 در بنام حق خریس به مرزا
 حق بماند از تو و از من
 ن ازین گونه بخش گفتار ما
 در چو زبان طعن با ازین شفقت
 است ای زن تو زنی با بر و تر
 زلف و جبر عنا باید پیش
 است عرش که زن آن بر و تر
 بیان شرمه و از نیک و بد
 است بخشش ز میند و نه
 در دوشی و رای فهم تست
 در دوشیان در کماک مال
 در نهست و کالایه

<p> صیحت کردن زن مشهور که سخن افروان قدم مقام خود را که کرم تقوایان الا تقوایان که این سخن را اگر حدیث است اما این مقام تر نیست سخن فوق مقام زیانی ارد </p>	<p> دور کن از دل که تیا بی نجات ای ترافان چه نیست اینک بکوت گنج را تو دوا نمیدار نه زرنج جفت انصاف غیر محبت و غل چون نه شکم تهی و زنا نشسته تو من کم عقل چون دیدار آن عقل است آن که مار کز دم مار گیر و ماری ای ننگ عرب اوسون بر بار مار اوسون درینا بدان زمان اوسون تا کنی رسوای شور و شر مرا من بنام حق میبرم جان تن </p>
<p> قصص صیحت مژگان که در قمر این بخواری منگاو در کار حق که کمال نگار طعن مژگان در قمر فقیه این و تیکار کن در قمر </p>	<p> فقیر خضر آدم اطعنه مژگان چون کلاهش رفت خوشتر کبریا بر کنه زین به جامه عیب پوش از به پنهان کردن او از تو مرد گشت و بهار اطعمها جانسته سگ و دریشان منگاو کس نیست مروزی دارن زلف و زو و جمال دین دگر را بر سر آتش نه منند </p>

سخن فزون تو نخواهم خورد پیش
 ریز سخن از کبر و بخت و سگ
 کار و مال خود پیش شرم دار
 روزی نزد بخت و انگه بانه تر
 از قناعت تو نام آموختی
 تو بمن لایق غم هیچ روان
 چون گیس را در هر جا که میرفت
 تا نگویم آنچه در گمائی هست
 ای زنگ عقل بی عقل به
 دست عقل تو نما کوتاه باد
 به بخت از پنج و غم گذشتی
 که فزون ما را گشته شکار
 آن خود دیدی مشون مایه
 نام حق را در دم کردی وای تو
 یا ترا چون من بزدانی برد
 خاوند بزوی خود او طو بار ما
 مستح شد بعد از آن بنی ناپه
 کل بود آن که کلاه ساز و نپاه
 پس بر بنده که پوشید فتنه
 بل بجایم خدعه با و سپه کند
 خواجه را مالش شایع بود
 رویا بیکاه او در دکان
 و بهیم از حق از ایشان رعایت
 کی کنند استگرمی بایران

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

نظر فری زنگنه است معجز
 گرد بگیرم مار و دندانش کنم
 از طبع هرگز نخواهم من فسون
 از سر و دهن منی پستان
 دیدم از حرا او چهل و بیست
 گفت احمد در اے راسته
 و به پیش گفت ای آفتاب
 گفت آه دست گشتی ای غریبه
 حاضران گفتند کای صدر الور
 پر کرد آینه باشد پیش رو
 آن طبع را ماند و دست بود
 سبکزن با تهر و لزار این ملال
 صدره ان جان نخی کش نگر
 این سخن شریست بر پیمان جان
 متعجب چون تانده آید بی ملال
 و در آید محرم دور او گذرند
 کی بود او از چنگ ز زبر و دم
 ای حق را بیده خوش نم کرد
 ای زمین را از برای فاکیان
 ای ستیبه تیغ تو بر ناسته
 ترک جنگ و زنی ای زان کج
 بهر این ریشها نشمر من
 یا کشتن است از کفش جنگ
 زن چو دیاور کند و در دست
 زن خدا از طریق نیستی

قصه پیران غریبهاست و ناز
 ناکش ز سر کوفتن این کم
 این طبع را می کنم سزینون
 زان فرود آتا ندان لمان
 و بیان آنکه چندیست هر کس
 بر کس از چنین وجود خود مبتد
 آتا به سرخ و چون تابها را
 شود و از همه تابهای دیگر
 راست گو گفتی و وفادار اجرا
 زشت و خوب خوش را بنید و رو
 کو طبع آنجا که آن نعمت بود
 زانکه در فقرست عز و اجمال
 به چو گل افشته اندر گل شک
 بی کشنده خوش نسید و دروان
 صایبان گرد و گشتن گنگ لال
 بر کشانیدان تعمیر آن روی بند
 از بر اے گوش بی حس چشم
 به اینس که بی شه فرم کرد
 آسمان را مسکن افلاکیان
 خوشی کن را به کونرا سست
 ورنی گوئی تبرک من بگو
 ز غمها بر جان بی خوشی مفر
 مراعات کردن زن شوخی را
 آشت گیان که به خود دام زن
 آفت سن خاک شیرم زنی شستی

از غضب برین لقبها را بکنار
 ترا که آن نذران در جهان آید
 حاشا شد طبع من از غلظت نیست
 چونکه بگردی در گشته شو
 ای از آنجا است که گوشت
 پایا که بگو آفتاب کیو و نمای
 از رنگ هر و ن آید پدید
 را و راست گوی تر باشد
 گفت من باینده ام مقول دست
 ای از آن طالع می بینی مرا
 آتخا کن فقر را روزی دو تو
 سرگردان و در آن جانین
 ای در نیام ترا کنها بد
 مستمع چون آتشند و چونید شد
 چونکه نامم هم در آید از دم
 بر هر خوب و کش و زیبا کنند
 مشکرا حق بید و خوشم نگرد
 حق زمین و آسمان بر آتشد
 مرد سفید دشمن یا لا بود
 که جهان را پر ز کز کنون کنم
 در راه جاکجا نیک و بد
 گر نقش کردی در کنون کنم
 خفا نمودن از گفته خود
 گفت از تو کی چنین پند آتم
 چشم جان و هر چه آتم آن تست

مارغوی و مارگیر من خواہی
 من عددی کہ ازین ملک دور
 از قناعت در دل من قنایت
 خاند اگر دندہ تو آن تو سنے
 زشت نقشہ کہ زبانی شایستگفت
 راست گفتی در کار از راستے
 فی زشت فی زرخنی خوش بہا
 ای رسیدہ تو ز دنیا ہی بہ چیز
 ترک و بند و درین آن بند کہ
 زین تحریف زمانہ برتر آ
 تا بفقر اندر غنا بنی و تو
 از قناعت غرق بحر انگبین
 آرزو جانتی دل پیدا شد
 و عطا آمد مردہ بود گویندہ شد
 پرودہ در پنهان شود بل حرم
 از براسے دیدہ بنہا کنند
 بر ششم کرد و پی چشم نکرد
 در میان بس نادر و نادر آ
 شتر سے ہر کان پیر ابود
 روزی تو چون بناسد چون ششم
 کاین عالم از گھماہم سے رہد
 کہ ہمیں تم ترک خان مان کنم
 سچ خوبت کہ اندر خانہ جنگ
 از توں اسد و دیگر د ششم
 حکم و فرمان چیلکے فرمانت

۱۲. «...»
۱۳. «...»
۱۴. «...»
۱۵. «...»
۱۶. «...»
۱۷. «...»
۱۸. «...»
۱۹. «...»
۲۰. «...»
۲۱. «...»
۲۲. «...»
۲۳. «...»
۲۴. «...»
۲۵. «...»
۲۶. «...»
۲۷. «...»
۲۸. «...»
۲۹. «...»
۳۰. «...»
۳۱. «...»
۳۲. «...»
۳۳. «...»
۳۴. «...»
۳۵. «...»
۳۶. «...»
۳۷. «...»
۳۸. «...»
۳۹. «...»
۴۰. «...»
۴۱. «...»
۴۲. «...»
۴۳. «...»
۴۴. «...»
۴۵. «...»
۴۶. «...»
۴۷. «...»
۴۸. «...»
۴۹. «...»
۵۰. «...»
۵۱. «...»
۵۲. «...»
۵۳. «...»
۵۴. «...»
۵۵. «...»
۵۶. «...»
۵۷. «...»
۵۸. «...»
۵۹. «...»
۶۰. «...»
۶۱. «...»
۶۲. «...»
۶۳. «...»
۶۴. «...»
۶۵. «...»
۶۶. «...»
۶۷. «...»
۶۸. «...»
۶۹. «...»
۷۰. «...»
۷۱. «...»
۷۲. «...»
۷۳. «...»
۷۴. «...»
۷۵. «...»
۷۶. «...»
۷۷. «...»
۷۸. «...»
۷۹. «...»
۸۰. «...»
۸۱. «...»
۸۲. «...»
۸۳. «...»
۸۴. «...»
۸۵. «...»
۸۶. «...»
۸۷. «...»
۸۸. «...»
۸۹. «...»
۹۰. «...»
۹۱. «...»
۹۲. «...»
۹۳. «...»
۹۴. «...»
۹۵. «...»
۹۶. «...»
۹۷. «...»
۹۸. «...»
۹۹. «...»
۱۰۰. «...»

چون گفتا بگشت خود را بخود
من گنگار تو ام رحیمی کین
من گنگار تو ام رحیمی کین
کفر و ایمان عاشق آن کبریا
متوی و مخون منی را رسد
روز موسی پیش حق تالان برد
ز کله موسی را تو بهر کرده
نوبتم گریب سلطان میزند
من که فرخنده خلق ای دای
باز شاهی را چو میل می کنی
حق آن قدرت که آن قشیه برآ
در نهان خاکی و روزی می شوم
نی که قلمت قاجم در حکم است
سنگرم چون گوید کشت بهشت
چونکه بیزگی اسیر زنگ شد
گرترا آید برین گفته سوال
اصل رخون زان بفرود می شود
چون گل از غارت و خارا گنج
یا نه نیست و نه آن حیرانی است
چون عمارت دان تو و هم و رها
نی که هست از ویستی فریاد کرد
ظاهر اخلاصت او سوی خود
نعلها باز گوید است ای سلیم
چون چاکل عتقادی کرده است

نماند از عقل با پارسه
پرده بدید که میان میبرد
بر کین یکبارگی از رخ و رخ
عزیزین بنیر و نه نو این سخن
دیوان زان بگوئی فرعون
زیر و یاز نه بخت و نه محنت
نیم شب و جوانم هم پان شاه
ماه جانم راسیه ز کرده
به گرفت و غفلت بیچکان میزند
زخم طاس بی الا علی من
شوخ و گریه محفل می کنی
اگر کم کن این که بیار آور است
چون موسی بر سر چو می شوم
مخوفه منور کند یک خطه پوست
زرد گردم چون که گوید زشت بهشت
موسی با موسی در جنگ شد
زنگی خالی بود از قین و قل
و قبت از این بیرون می شود
هر دو در جنگ اندو اندر راجرا
گنج باید گنج در و بیانی است
گنج بنور در عمارت جا بیا
بگفت است آن است را و در کرده
وز ورون میر از نر با چوب ر
سبب ران اشقیاء از و جهان
کاسمان بخیزد من چون زده است

زان عالم اهل حقین و درین خبر
مرگفت ای ازین شیمان بشوم
خان و پیر و پشیمان می شود
خیرت پرست ست و بر کرم
دیوان زان بگوئی فرعون
زیر و یاز نه بخت و نه محنت
کاین چو نیت است آن را بر کردیم
بهر از اسی نمود و ستار و ام
میز خندان طاش و خرقانی
خواجها شایم اما شیشه است
شوخ را بر پیشه و تنی هست
باز بود کافیه فرعون می حبیب
رنگ زرق قلب و قوی شود
سقطه با هم کفر یکدم سیاه
پیش چو گاهای حکم کن فیکان
چون بر بیزگی برسی کور و شیشه
ای محب کاین ناله بر ناله
چون که رخون را زان می شیشه
یا نه نیست این برای نیست
انچه تو بخشش تو هم می کنی
در عمارت هستی و بنگ بود
تو گو که من گمرازه نیست
قوی اندر آتش سوزان چو در
سبب ران اشقیاء از و جهان
گفت سال چون بهاندین کمان

گفت از اقا و قتل اعلی
گردد که کافیه سلمان می شود
چون که اندر آتش اکی شود
عاشق او هم وجود و هم عدم
مس و قفیه بند و آن کعبه
آن را در دوزخ و آن را در بهشت
در غل باشد که گریه است نه
چون سوت آمد چو چاه
ماه را از زخم سواجی کن
قی شکافه شایع را در شیشه است
توچ شایع از دست تیر است
سین زریار با ام حکم شب
پیش شایع چون سید روی
خون به باشد بخیر این کار آید
سید و سیم از میان و لا کانه
موسی و فرعون کرد و شیشه
زبان بیک چو در جنگ
آب را شیشه چو در شیشه است
همچو شیشه ز فزون است
زانکه تو هم گنج را گنج می کنی
نیست و نه است و نه است
نماند از و گوید زان نیست است
قوی اندر آتش سوزان چو در
نعت زحون را دان از کیم
در میان این محیط آسمان

[illegible]

رسول الله صلى الله عليه وسلم
فقد روي عنه في قوله تعالى
وَمَا يَكْفُرُ بِهِ إِلَّا الْأَقَلُّ مِنَ
النَّاسِ وَمَا يَعْلَمُ السُّعْيَةَ
بِالْعِلْمِ إِلَّا أَلَمٌ أَلِيمٌ
فَقَدْ رَوَى عَنْهُ فِي
قَوْلِهِ تَعَالَى
وَمَا يَكْفُرُ بِهِ إِلَّا الْأَقَلُّ
مِنَ النَّاسِ وَمَا يَعْلَمُ
السُّعْيَةَ بِالْعِلْمِ إِلَّا أَلَمٌ
أَلِيمٌ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

همچو قفسی که با حلقی در هر دو
چون ز قفس طایلیس قبر رسیده
بلکه خوش میکند از شش جهات
پیش دفع این جهان آن جهان
که با داند و چون پیدا کنند
اچنان که در تبصروانی است
بنده خود خواند احمد در شاد
عقل عقل اندواید و عقلمایا
چو قافله ایی شتریان بیاب
انیت خورشید بهمان در زره
استباهی و گمانی در دوزخ
عالم کبری بقدرت سخره کرد
المان گنبد در پیش نیست
بشنو اکنون قصه صالح روان
از کای صورت بین بنید عاقبت
تا صالح عبور است به شتر
از برای آب نجوشش شدند
و صالح چوبه صالحان
نخسته قهر خداییشان صحبت
همچو آن که حق نداشت
فتح صالح قابل آزار نیست
سبب کار از این آزار اوست
سبب بدیدن ایشان نظر
سبب بدیدن که دیدن سبب
سبب بدیدن که دیدن سبب

غنم بر تفضل میرودنی بر غلام
 در میان مادر است او کینه
 آبا ماند در میان عاشقات
 مانده اند این پیران این آن
 کاه بستی تراشیدر کنند
 کو اسیر سنجبه انسانی است
 حمد عالم بخوان قل یا عباده
 بر شمال اختران تا آفتاب
 ویدگان دیده بنید آفتاب
 شمیم در پوستین بره
 درخت حق است بر تنهنون
 در خود را در کمن نقشه نور
 دای آن کو غایت اندیش است
 تقیر این جهان صانع ناود
 سنگی را بلامک گردان در
 مایه و قلم عینم لیت
 بگو زبان بجز ایشان بلند
 شنید گینه در لامک هاسان
 بونهای اختر شری در دست
 مع اندر میل تن در فاقه است
 در نردان سنجبه کفاریست
 باین خم متصل آب بر جوت
 صدق آید بر نرف بر کمر
 در دست روز افزا نعمت میداد
 ماس رنگ مختلف اندر نظر

آن حکیم پیش گفت که غیب سر
آن دگر گفت آسمان باصف
پیش دفع خاطر اهل کمال
مگر کشی از زندگان فواید
که ربای خویش چون نهان کنی
مرتب انسان بدست اولی
عقل تو همچون شتر نهان تو شتر
اندر ایشان بنگر از اعتبار
نمک جهان شب با فروغ دو
انیت دریای نهان در زیر کار
هر چه پیرسد داند در جهان
ابلهاش فرود یزد و ضعیف
عاقبت دیدن بود از کاهل
با چون حق تعالی خواهد
بطر ایشان مضمان رحمت
بی الله امر اکان مغفول
ناتق الله اب خور و از جوی مرغ
نابران است ز حکم که و در در
رو صاع بر مثال شهر است
رو صاع قابل فاش نیست
حق از ان پیوست بهی نهان
لان تعلق کرد با حبش اله
ناتق جسم در لبه رانده باش
بجایه و در گز از جان ستان
در ذلول است و آن چون مغفول

از جهات شش بماند اندر تیر
ک کشد در خوزین تیر و
جان فرخونان بماند از فضل
ز انکه دارند از وجود تو ملا
زود و تسکین ترا حلیان کنند
منه چون شیطان کشتن می
می کشد هر طرف در علم
یک ملازمت جان صد بر
نظر موقوف خوشیست و در
یا برین که بن منه باشد تبار
خود بود و صاحبش در زمان
کی حقیقت آنکه باشد شد حریف
و در بودن نفس از باطل
بلکه از صورت طلبی آن
عاقبت بنی بیانی عاقبت
نی برینش زحل آن قوم
آب حق را دشتند از حق دریغ
تا تیر اندر سقیای پای کرد
نفس کمره در چون بی بری
زخم بر ناله بود بر زانست
تاش آذر اندر بنید آتش
تا که گرد و حله عالم را پناه
تا شو می بار و صبح خواهد تاش
آتشه آید که دارد سرفشان
در دود کوشن همچون زعفران

گفتند که آنچه بماند چون بوم
 قل تعالو گفت حق را بران
 گفت خورشید که رسیدان بود
 گفت کی به آتشی سوداگر
 تو گو ای غیر گفت و گو و رنگ
 پس گوی زاندرین می بایم
 گفت زن صدق آن بود که بدو
 آب بالان است مادر رسبو
 این سبکو آب را بر درو
 گویند از سر زرد فاخته
 ای خاوندان خم و کوزه مرا
 تا شود زین کوزه نقد سونی
 بی نهایت کردیش جباران
 ریش او بر باد کاین باریه گرا
 در میان شهر چون در یاروان
 چنین جسد او در کات ما
 مرگفت آری سبکو را سوزید
 در دوزخ تو این کوزه را
 زانکه ایشان را به نام شورشور
 یکدانه مشرب نشو است جات
 و سبکو تعلت از آب به سبک
 پیش بود شست آن مرد عرب
 دهن مشکلی باز کرده از زبان
 گرد چو تویم که است و چنین
 از دمای زن و زار و او

و در باغ از عبادت چون شوم
 تا بود شرم شکستی ما را نشان
 عین بی آتشی است شود
 تا زن بی آتشی است
 و انما تا حم آرد شاه شنگ
 نه گو است بر من می بایم
 بر این چون آن است سبکو آب بالان از میان باور
 سبکو را در نزد خلیفه و پنداشت که آنجا محوط آب است
 بدید ساز و پیش شاه منشاه تو
 یا چنین آتش نباشد نارت
 در دوزخ و فضل انداخته شری
 تا بگوید کوزه ما خوی جبر
 بر شو و کوزه ما صد جهان
 لایق جوان شوی نیست رات
 بر کشته تیرا و شست مایان
 قطره باشد در آن آب جفا
 در نزد حق زن سبکو آب و قهر بر کوه نادان از احتقار
 تا کشاید شمه به بدید روزه را
 و اما هر علت اندوخم کور
 تو چه دانی شطرنج چون موزات
 پیش تو این ماه چون آب
 در غم شدی کشیدش روز و شب
 رب ستم در دگر در نماز
 یک گوی را بر اندران شمع است
 موزم مرد و گرا بنا رسد او

گفتی است طبع با ساق و قفا
 شب پران را در نظر و است بر
 تا که است و حوی سبکو شستی
 پس گو است بایم می بایم
 کاین گوی که گفت و رنگ
 صدق می بایم گواه حال او
 گو که مار غیر این آب است
 چیست آن کوزه و محصور
 کوزه با پنج کوزه پنج حس
 تا بگوید پیش سلطان شست
 لودها بر نه بر در شش زخم
 و ان میسر است کاخا بر گز
 بر بر سلطان و کار و بایم
 باز جوی و بازین و باز آب
 در نزد حق زن سبکو آب و قهر بر کوه نادان از احتقار
 تا کشاید شمه به بدید روزه را
 و اما هر علت اندوخم کور
 تو چه دانی شطرنج چون موزات
 پیش تو این ماه چون آب
 در غم شدی کشیدش روز و شب
 رب ستم در دگر در نماز
 یک گوی را بر اندران شمع است
 موزم مرد و گرا بنا رسد او

گفتی شوی خویله شایسته
 روزشان جولان و خوشحالت
 کار دینی اتی بستی است
 چشم رجمی کند در مفاسد
 نزدان قاضی القضاة آن جت
 تا بماند نور او به قات او
 پاک بخیری تو از محمود و خوش
 ملک و سرایه و اسباب تو
 در خانه جج برین آب است
 اندک آب حواس شور ما
 پاک و دایم آب را از نه پس
 پاک بنیاد شست شست
 گفت غصه آن به آب باران
 هست جاری و جگه میجوشد
 من بخیری تنها الانما زین
 از که از من عذر ام ایام
 این کاین بدید و بار مسود
 جز جوی و مایه ارواق نیست
 او به از باجی آب شست
 تو چه دانی شطرنج و شطرنج
 بر به طفلان معنی بسین بعید
 هم شیدش از میان تابش
 یار این گوهر بالان یارسان
 قطره زان آب کامل گوشت
 بر دندار غلظه بید رنگ

توضیح مولیٰ منوی
 در این شعر که گویند که آب را بر درو
 گویند از سر زرد فاخته
 ای خاوندان خم و کوزه مرا
 تا شود زین کوزه نقد سونی
 بی نهایت کردیش جباران
 ریش او بر باد کاین باریه گرا
 در میان شهر چون در یاروان
 چنین جسد او در کات ما
 مرگفت آری سبکو را سوزید
 در دوزخ تو این کوزه را
 زانکه ایشان را به نام شورشور
 یکدانه مشرب نشو است جات
 و سبکو تعلت از آب به سبک
 پیش بود شست آن مرد عرب
 دهن مشکلی باز کرده از زبان
 گرد چو تویم که است و چنین
 از دمای زن و زار و او
 در این شعر که گویند که آب را از نه پس
 پاک بنیاد شست شست
 گفت غصه آن به آب باران
 هست جاری و جگه میجوشد
 من بخیری تنها الانما زین
 از که از من عذر ام ایام
 این کاین بدید و بار مسود
 جز جوی و مایه ارواق نیست
 او به از باجی آب شست
 تو چه دانی شطرنج و شطرنج
 بر به طفلان معنی بسین بعید
 هم شیدش از میان تابش
 یار این گوهر بالان یارسان
 قطره زان آب کامل گوشت
 بر دندار غلظه بید رنگ

دید درگاه سپهر پیران افغانها	این حاجت گسترده و احوال	و مبدع هر سوی صاحب حاجت	یافت نه ان در خطا و غلطی
برگبر و مومن و زیبا و شست	همچو خوشید و مطهر و چون شست	و در قوس و زلف آراسته	قوم دیگر منتظر بر فاست
عاص و حامد ز میان تابور	نزد گشته چون جهان انفع نمود	ال صورت زان جواهر نیت	ابل منحه بجزا در نیت
آنکه بی هست چه بایست شده	و بیان آنکه نیاید که عاشق کرم	کرم علم شوق	و آنکه بایست چه بایست شده
بانگ ازید که ای طالب بیا	که است اگر که از آتش بود کرم	بر او آید و اگر کرم صبر	جو محتاج مگر ایان چون گدا
جو محتاج است و خواهد که	بود که بر او آید اما صبر کمال	که او نقصان کرم	بسیست که تو به خواهد که
جو میجوید که ایان و صفات	همچو خوبان کاین جوید صفات	روی خوبان زانیه زیبا شود	روی احسان از گدا پیر شود
چون گدا آئینه جو دست بان	وم بود بر روسته آینه زیان	پس ازین فرمود حق در حاجی	بانگ کم نمان ای محمد برگدا
آن کی جویش گدا آرد پدید	وین دگر بکش که ایان را مزید	پس گدا بان آینه جویش اند	و آنکه بانق اند جو مطاق اند
و آنکه جز این است و او خود مرده	او برین نیست نقش بر ده است	لیک درویشی که او تشنه خد است	هست و اتم از خدایش کار است
لیک درویشی که تشنه خیر شد	فرق میان آنکه درویش است	بخی او تشنه خد است	او تحیره ابله و بے نیر شد
نقش درویش است او ابل چان	و آنکه درویش است از خد او تشنه است	بخیه	نقش سگ تو بنیاد است چان
منقذ تو به دره او بی فقر حق	پیش نقش مرده که نه بطبق	ماهی فاکه بود درویش نمان	شکل ماهی لیکن دریا رون
نقش ماهی که به درویش است	آن زبی آبی نیگارد و ذراب	مرغ خانه است او نه سرخ بوا	لوت نوشا از نوشه را نفا
عاشق حق است او بر نوال	نیست جانش شوق شوق	اگر تو هم میکاند او شوق ذات	ذات بنود و هم اسما و صفات
در خلق حق است و او بود است	حق زانیم است اولم بود است	عاشق تقدیر و هم خوشی تن	که بود از عاشقان دوران
عاشق آن و هم اگر صادق بود	آن مجاش تا حقیقت میرد	شیخ می خواهد بیان این سخن	لیک فی ترسم ز اسرار کن
قصه هاس که نه کوته نظر	صد خیال بود در آرد در فکر	بر سعاد است هر کس بخت نیست	لقنه هر مرغ که انجیر خرچ
خاصه مرغ نمره پوسیده	بر خیال که می بید و دیده	نقش ماهی را چه دریا و چه خاک	زنگ بند بر اچه صابون جزا
نقش اگر ملین گاری بر ورق	او نذر از خم و شادی سبق	صویر ملین و او فرغ ازان	صویرش نذران ذرا ن نشان
وین خم و شادی که اندر آن	پیش آن شادی و هم بخت نیست	صورت خندان نقش از بخت	آواز از صورت شود سخن در
صورت ملین نقش از به است	تا که مار با آید راه راست	نقشه مائی کا نرین حاکم است	از برون جابین چون جابها
تا برون جابها پیشه و بس	جابر برون کن در آئی نه نفس	ز آنکه با جابر در آسودا نیست	تن ز جان جابنه تن آگاه نیست
باز می گردم سوی قصه عرب	پیش آمدن نقیبان و در بان	خلیفه از به است	از میان بر تر و از به است
آن عربی از زبان حبیب	اگر احم احزابی و نیز رفتن	هدیه او را	بر دروازه اخلافه چون رسید

منشی مولوی جنوری
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

<p>از ره و جانش بود و در کیت چرخ و چرخ و چرخ و چرخ وین عجیب تر گوشت آن آب را کان بود از لطف و خوبی تا بهر خاک را تا بان ترا فلک کرد آن سحر او خدا کرد و فنا و آن سحر و شکست کاتر شده محل سحر را نموده این حال چرخ و چرخ و چرخ و چرخ تا نماند هیچ گل اندر زمین و چرخ و چرخ و چرخ و چرخ کمر آن از سبک استخوان تا بان درگاه و آن دولت رسید از بان نش میباید که عشق آید از کف شکش به یقین اهل صفای فرع را در است خوش در بحر عارض محبوب او که بلند او را به سجده کنی چونکه صورت نافع است را این در صدر ع هر گس گذار روز خواه هماره خواه ترک و یا حجاب تو سیدش خوان که بهر گس پایه در و باید بودست خوش نقد حال توست این چنین بین ناید اندر زمین او شکرت ال</p>	<p>از ره و شکست است و آن سفر به چرخ و چرخ و چرخ و چرخ کای عجیب طاعت آن شبه باب را کل عالم است و آن ای میسر کجاست بهر چرخ و چرخ و چرخ در بریدی قطره از دجله خدا ای زخیرت برت و سنگی زده بزر و بزر و بزر و بزر و بزر چون در سخن زنه بازت کنند مان گل است و گوشت که خوار زین چون شای تو سیر مرداری شو الت است و خوار و خوار و خوار آن عرب را بهینه ای می شنید هر چه گوید در عشق و دوست در گوید که هر آید بوسه دین لغت کو که هر صافی خاسته است گشت این شش نام مملو باو گربت زرین بیاید مو منی تا نماند بزر و بزر و بزر و بزر بر کیکه تو گویی را سوز مردی بهر به حاجی طالب گر پناه است و هم آهنگ و مهر و مهر و مهر و مهر و مهر عاش شد این حکایت نیست این چون بودنکاش به شش و نال</p>	<p>چون که در دوسوی و طیش برزد خود و شش شود این جایگاه سجده می کرد از حیوانی نیست انچنان من و مل از و ز و ز کان نیکو بزر و بزر و بزر و بزر فک را سلطان طاس پوش کرد ببخود اندر بر سبک سنگی زدند صد درستی زین شکست است خوش بین و الله اعلم بالصواب زانکه گل خوار و تر گل شد چرخ شند و بهر پیوند و بهر گس چون کنی در راه شیان خوش که سید و سید و سید و سید و سید در حق آن بنیوی سبک و ناه بوی فقر آید از آن خوش و در ای کز که است را در است همچو شش نام لب شش و دن طعم قند آید ز نمان چرخ و چرخ صورت عیش را بر کند نقش ثبت بر نقد ز عاریت صورتش بگذارد و در معنی نگ نگر اندر غم و در آهنگ او همچو فکر عاشقان بی پا و سر هم هست و پا و هم بی هر دو ان هر چه آن ماضی است لایزال و</p>	<p>چون که در دوسوی و طیش برزد خود و شش شود این جایگاه سجده می کرد از حیوانی نیست انچنان من و مل از و ز و ز کان نیکو بزر و بزر و بزر و بزر فک را سلطان طاس پوش کرد ببخود اندر بر سبک سنگی زدند صد درستی زین شکست است خوش بین و الله اعلم بالصواب زانکه گل خوار و تر گل شد چرخ شند و بهر پیوند و بهر گس چون کنی در راه شیان خوش که سید و سید و سید و سید و سید در حق آن بنیوی سبک و ناه بوی فقر آید از آن خوش و در ای کز که است را در است همچو شش نام لب شش و دن طعم قند آید ز نمان چرخ و چرخ صورت عیش را بر کند نقش ثبت بر نقد ز عاریت صورتش بگذارد و در معنی نگ نگر اندر غم و در آهنگ او همچو فکر عاشقان بی پا و سر هم هست و پا و هم بی هر دو ان هر چه آن ماضی است لایزال و</p>
--	---	---	---

مفتی محمد رفیع الدین صاحب دفتار
مفتی محمد رفیع الدین صاحب دفتار

در آنگاہ را گوئی گونہ ہر مہر
 ہانک قمری جز آن بلیل بود
 صبر کن کا نصیب علی الفرج
 زانکہ غاریدن فروزی گریست
 تا کہ از زر سارست من گوشتار
 مختلف جانند از پاتا الف
 از یکی رو بہ دل داد و یک وی صبر
 رد و عرضش نوبت رسوائی
 شد بہار ان شہسوار اسرار
 تا ز نایبہ سے خود با گلستان
 یک نایبہ تنگ و با قوت زکات
 ہر تار بر فلک جزو مہ است
 نسخہ کل وجود اور را بہرست
 تا کنند آن میوہ ہا پسد اگر
 آں ناسگو بہ شردہ میوہ لغتاش
 ناشاکستہ خوشہ کے سے وہ
 عرصہ مدت پوچھا و
 بر بنی آہ جہان را بیتو کار
 لیک سرخیل دل و سرشتہ
 پیر را گویند عین راہ دان
 کو حق پرست نایام پیر
 خاصہ آن فخری کہ نامزدن لک
 نبی طاہر از زانہ ان شخصست
 او ز غولان گم و در جاہ شد

ز کمال غم جز و پانسیست بکل
 گزشتم شغول اشکال و جرات
 اشک کن احتما ز اندیشه نا
 احتما محصل دوا آمد یقین
 گوشواره چه که کان زرشو
 در درون مختلف شور و شکیست
 پس قیامت روز غرض اکبرست
 چون نثار در روسه همچون آفتاب
 و آنکه سرتاپا گلست و سوسنست
 تابو شد حسن آن و رنگ این
 باغبان هم دانند از خضران
 خود جهان آن یک است و این
 پس همیگو نیتشش نوگار
 چون شکوه در کسیت میوه سر کند
 چون شکوه در کسیت میوه شد پاید
 تا بلیله نشکند با دوری

ست کردن با او
 اگر چه بنام زکات راندر نیست
 چون سر رشته بست و کامست
 یزیدار بتمان و خلقان یزیدار
 او بجهان پیرست کش ایامست
 بیری را بگزین که بی یزیدار
 پس ری را که ز نیتست تو بیج
 گزینا شد سایه پیرای نفوس

ای چو ترسنگی که باشد چرخ
 از لنگان مای تو اغمم داد آب
 و آنکه شیر اندر این شیرها
 و تنگن قوت حانت بهین
 تا به دور تا تر یا بر شو
 گر چنان کیز ستر پا کیست
 عرض او خواب که بانیب و فر
 او خوابد خربش به چون نقاب
 پس بهار او و چشم روشن
 تا به بینی تنگ آن زندگ این
 یک و یک پیک پیک زید جهان
 جمالیع و طفیل اندای فلان
 نرود و فرود ملک همی آید بهار
 جز که تن شکست چان سر کند
 چو که آن کم شد شد این اندر
 کی شود و خود صحت افزا در غیبه
 یکد و کاغذ بر فر و در صحت پیر
 یک است خورشید بار و دوست
 ز سرای عقد دل ز انعام
 خلق مانند شب ز و پیر
 با جنان و در تمیم انبازیت
 هست پس بر آفت و خون خط
 این مرد و نهانند بهر سر تیغ
 پس ترا گشت در دایره غول

این حکایت بشواید صاحب
 بچنان صورت پیاپی بگرند
 گفت چو صورت زخمی بپایان
 گفت بر چه نوع صورت زخم
 چونکه او سوزن فروزدون گفت
 گفت آخر شیر فرموده مرا
 اودم و درگاه شیرم دم گفت
 جانب دیگر گفت آن شخص زخم
 گفت تا گوشش نباشد ای تمام
 کاین سود جانب چه در بر بنیز
 و روز و آن گشت کم در نهان
 بر زمین زد و سوزن آن را زد
 چون خبر حقایق سوزن زدن
 کان گروی که دیدند از وجود
 چون گوش آفت صبر فرو رفتن
 تشنگانی که خالید کاشان
 چیست تعظیم خدا و افراتن
 که همچو ای که بغرزی چو روز
 کان شد با انداز ای چو روز
 تا پشت دهد که از صید را
 بچشمش از آنکه از دست
 در شایه هر چه بر سر رسید
 روح قلاب بگشود همه دست
 کاو کوئی و بر چه خوش رفت
 چون ز کباب برشته و در شایان

این حکایت بشواید صاحب
 بچنان صورت پیاپی بگرند
 گفت چو صورت زخمی بپایان
 گفت بر چه نوع صورت زخم
 چونکه او سوزن فروزدون گفت
 گفت آخر شیر فرموده مرا
 اودم و درگاه شیرم دم گفت
 جانب دیگر گفت آن شخص زخم
 گفت تا گوشش نباشد ای تمام
 کاین سود جانب چه در بر بنیز
 و روز و آن گشت کم در نهان
 بر زمین زد و سوزن آن را زد
 چون خبر حقایق سوزن زدن
 کان گروی که دیدند از وجود
 چون گوش آفت صبر فرو رفتن
 تشنگانی که خالید کاشان
 چیست تعظیم خدا و افراتن
 که همچو ای که بغرزی چو روز
 کان شد با انداز ای چو روز
 تا پشت دهد که از صید را
 بچشمش از آنکه از دست
 در شایه هر چه بر سر رسید
 روح قلاب بگشود همه دست
 کاو کوئی و بر چه خوش رفت
 چون ز کباب برشته و در شایان

در طریق دعوت و ترویج میان
 از سر صورت کبود و باز تند
 گفت بزن صورت شیرینان
 گفت بشاید که زن آن رقم
 در زن در شایه که مسکن گفت
 گفت از چغندر که دی ابتدا
 در که او را گم می گشت
 بهیچا بایه مو سلسله و رحم
 گوش را با دزد و کونین کلام
 گفت است اشکم شیرای عزیز
 اشکم در شیر و بهر حسدا
 گفت در نا که کس را این نهاد
 بچشمش شیرینان بن مزن
 جرح و مهر و ماه شان آمد سحر
 آفتاب و اینار و سوزن
 میل کردی آفتاب و شایان
 خوشتر از خاک و خاری و شایان
 هستی همچو این شب خود سوزن
 رفتن گرگ و روبا به در خدمت شیر و شکار
 سوزن بر بند مبار و قید
 ایک پهره نه به چه حسیت
 که پرفانی نیست به شایان
 بدنی سنگ حارس بر که دست
 یا تمند و کار شایان میشد
 گشته به چرخ و از خون کشان
 بر تن دوست و کشف با بد رنگ
 سوزی و لاس که بشد ترو می
 عام شیر است و نقش شیر زن
 تا شود شیر قوی و در زم و بزم
 به علوان در ناله آد کای سلسله
 گفت از دگاه آفانیده ام
 شیر بی دم باش که ای شیرینان
 با گشت دو کاین چه اند است از
 جانب دیگر از شایان آغاز کرد
 گفت گوشه که باشد شیر را
 خیره شد و لاک بس جیران باند
 شیر بی دم و مهر و شکم که دید
 ای برادر و برین بر در شایان
 هر که مرد و از تن او نفس کبر
 گفت حق در قلاب منجم
 خار جلد طلع چون گل میشود
 چیست تو خید خدا آفتون
 شیر و گرگ و در وی بهر شکار
 رفتن گرگ و روبا به در خدمت شیر و شکار
 که چه در شایان شیرینان گفت
 بچشمش به از آنکه ترنگ است
 در تر از و جریق زشت
 چون که رفتند آن جهات سوزن
 بر که باشد و بی شیر حارس
 گرگ و روبا طلع بود از آن

این حکایت بشواید صاحب
 بچنان صورت پیاپی بگرند
 گفت چو صورت زخمی بپایان
 گفت بر چه نوع صورت زخم
 چونکه او سوزن فروزدون گفت
 گفت آخر شیر فرموده مرا
 اودم و درگاه شیرم دم گفت
 جانب دیگر گفت آن شخص زخم
 گفت تا گوشش نباشد ای تمام
 کاین سود جانب چه در بر بنیز
 و روز و آن گشت کم در نهان
 بر زمین زد و سوزن آن را زد
 چون خبر حقایق سوزن زدن
 کان گروی که دیدند از وجود
 چون گوش آفت صبر فرو رفتن
 تشنگانی که خالید کاشان
 چیست تعظیم خدا و افراتن
 که همچو ای که بغرزی چو روز
 کان شد با انداز ای چو روز
 تا پشت دهد که از صید را
 بچشمش از آنکه از دست
 در شایه هر چه بر سر رسید
 روح قلاب بگشود همه دست
 کاو کوئی و بر چه خوش رفت
 چون ز کباب برشته و در شایان

فردی که خیر تمام به چون سپهر
مردود و خلج فرج این کس
پوینش میر و گاست میسا
چنین این بار از دیوان ما
فت الهی بدو شد شیخ دین
له و قیصر خاک اندر آب
دن کشد از پیش منو گاه
بن گناه دوستی خلقان جهان
ست نایب این گوشت و چشم
پیش من چون آید جوئی نیک
یت دین دانشانی دیگر
نگر وید ای سپاه و چاکر
صیقه کهر شمار در ترن سست
پنان کان کاتبی رسول
ن برغان را اگر صفت شو
پیدا شد آنم از گمان
ن گری را گفت از دیوان مایه
ن ریخورد و ضعیف او را بشد
ن گویم جوئی ای محبت کشم
ن گویم صحت فرشت با دیوان
سه اور از مودتیم ما
یار بخور را خاطر زگر
ت چو گفت مردم گفت نگر
راغش پیش چو گفت زگر
ت خرمش می آید برو

بست اندر و مستی سپهر
از که باشد جز جان آید پرتول
که گاستان می کند گاش خا
که باده به عا و همچون اثر را
بخر خندید است ز لب لعلین
بهم آید که بوقت اندر آب
آن کنه را باور که آتش با گیه
بکشد عیب خود در دیده چشم
کشت در وی زدن نشد پدید
کو آن آتش بر جان آید
رسته اید از شور و از چاک را
آن در عکس هست و در خط است
و یاد خود نکست و نور رسول
چونمیر رخ کے و آتش شو
بمیاد و فتن که بنایه همسایه
که آید جوشت و همسایه
لیک باید رفت اینجا نیست
او بخور که گفت نگر و چشم
از طبیعت بیان پیش تو که دید فلان
هر کجا باشد میشود حاجت روا
اندر که سجده بود ای پرتول
شدانان ریخورد و از او نگر
گفت و فرشت با دیوان و گشت
گفت پاش لبس که شاد شو

گر درش این ادا دانی است
کجا به پیش می کن که چه و دال
همچنین این آید از دیوان پاک
باز هم این بار را به دیوان
جمله اطباق زمین و آسمان
چونکه ساکن خوابش کرد از ترا
این حدیث آفریدار و باز را
بفضیله هاروت و ماروت و کمال عقوبت ایشان
نخویش آئیند دیدان رشت
حمیت دین خواند او آن گیر را
گفت حق شان گشتا و نگار
گر از ان میخست نم من بر شما
این زمین بهیند ز خود دین
نخویش اہم سخن برغان خدا
گر بیا و ز سر صفیر بلبل
بمیاد و فتن که بنایه همسایه
گفت با خود که با گوش کران
چون بهیز کان لبش چندان شود
من گویم شکریه خورد و اع
من گویم لبس که است او
این جوابات قیاسی است کرد
که در اندیش ریخورد و شست
کاین چشک است این مرد و کاتب
بجایان گفت از دیوان و گشت
این زبان از نزد او ایم برت

همچو چرخ کما سیراب پوست
کاه نمش میکند گاهی بدل
که در فرعون خون سمنک
که در بد صاع و آسمان
همچو فاشاکی بران جو روان
سوسا حل فکند فاشاک ما
عانب پاروت و ماروتی جوان
می شمشیرش با ایشان گزین
و دیگر داند از ان خوشم کرد
نگر و ز خویش نقش کبر را
در سیه کاران خصل سنگر
مر شمار پیش من پذیرد سما
تا سب برده بشمار و دیوان
می شمرد آن بد صیغ چون خدا
تو چو دانی کو چو گوید با شکی
چون دل چندان کما آنگار
من زور یا هم گفت آن جوان
من قیاسی گیرم آنرا و خور
او بگوید شربت یا ماس با
چونکه او آید شود کارت نگر
عکس آن واقع شد از ان
بر سر او خوش می مالید دست
که قیاسی کرد و آن کج آمد
که همه آید بجا و پیش تو
گفتم او را تا که در دوغ خورت

چینیان گفتند با نقاش تر	تقصیر می کردین رومیان چینیان در صنعت نقاشی	رومیان گفتند با نقاش تر
گفت سلطان آسمان خوابم بین	گفت شاه کویت در محو کسب بین	رومیان گفتند با نقاش تر
بل بپایین دردم در بخت اندر	رومیان در علم واقع تر پیر اند	خاص بسیار دید یک آن شما
بود و در خانه مقابل در بدر	آن یکی پیشه تر روسته و دگر	پس خزانه باز کرد آن خزانه
هر صبا سینه از خزینه زر گس	چینیان را راجه بود و عطا	در خور آید کار و خور و خور
و در بخت بخت بخت بخت بخت	بچه گرو درون ساد و وحش شدند	رنگ چون اجبت و بختی بخت
بچه اندر بخت بخت بخت بخت	آن را قدر دان و ماه و آفتاب	از پی شایسته و پهلایان
شده در آمد و آفتاب نقاشی	شده بود آن عقل را و فهم را	پرونده را بالا کشیدند از میان
عکس آن قصه دید آن کردار	زود بین صفای شده و دیوار	دید و از دید و خانه در روبرو
رومیان آن صوفیان آفتاب	فنی زدند کتاب و فنی هنر	پاک ز از در صحن بخت و کینه
آن صفای آینه و صفت دل	صورت بی منتها را قابل است	آینه دل یافت بر بختی و حسیب
گرچه این صورت نگین و فلک	فنی بخت و فنی و دریا و سمک	آینه دل را بنا شد حد بران
عقل اینجا ساکت آید یا عقل	زنا کرد دل با او خود دوست دل	خیزد دل هم با عدد هم به عدد
تا بد نو نومور کا بد بر تو	معه نماید بجهت حجابی اندر	هر دو به بنده خوبی و بد رنگ
نقش تو شمر علم را بگذشتند	راست عین اقیانوس افروختند	تبر و کس را شناسی یا فتنه
مرکز دوی جمله اندر شستند	نیکو نمیدان قوم بروی نشینند	چون صد گشتند از ایشان پیر گز
گرچه خود و فقه را بگذشتند	لیک محو و فقه را بر داشتند	لوح دل شان پذیرا یافت
بر تر اند از عرش و کرسی و خلافت	ساکنان مقصد صدق خدا	چه نشان بل عین بیدار حق اند
گفتی غیر صبا سحر زید را	پرسیدن غیر صبا سحر زید را	کیف صحبت ارفیق با خدا
گفت عجب اسو منابا را و گفت	بر خاست از خواب جواب او که صحبت مومن است	کوشان از باغ ایمان گرفت
گفت تشنه بودم من روزی	شربت ستم عشق و سوزنا	که از اسپر گذر روزی کوشان
که از آن سو جگه ملت یکی است	صد هزار سال یک عین است	عقل را نیست سوز فقا
گفت ازین ره کوره او و دیار	در خور فهم و عقل این دیار	من پنجم عرش را با عرشان
بخت بخت بخت بخت بخت بخت	بخت پدید آمد بخت پیش من	همچو گندم من ز خور آسیا
که بختی که در میان کس است	پیش من پدید آمد و با بخت	یوم تمیق و سود و حجه

پیش ازین بر جان چو برباد
تن چو در طفل جان را حلال
و گویان گویند خود از دست
که بود ننگ بر بندش ترکیان
او که نظیر نور الله بود
میدید رنگ حسن انقویم را
خاش گرد که تو کاهی یا که کوه
این سخن پایان ندارد باز لان
جمله را چون روز رستاخیز من
بین گویم یا فرو بندم نفس
بل مرا تا پرده بار ابر در رم
و انعام روز رستاخیز را
و کشایم غمت سوراخ نفاق
و دروغ و جرات بر رخ و میان
هان کسان که نشسته گوش می شنید
اهل بیت پیش چشم ز اختیار
و در این گوشه ز بانگ آه آه
چو میترسیدند که در آفتاب
آینه توبه بت برون از فلک
آینه و میزان محکماست
در خاک و پیش سلبیت بر خنند
ین تابش را چه از عین ای جان
ذات آنز تر چو گنج در طفل
فیت کای اصبح چو بربادی
پوشانند جهان را نقطه

در رحم خود و ز خلقان خجیب بود
مرگ در دزدان است و زلزله
و میان گویند بر ریاست او
روم را روست بر دهم از میان
کافرون پوست او را روبرو
تا با فضل می برد آن نعیم را
بشیر می یاکر پیش هر گروه
جواب گفتن زید رسول خدا را که احوال حلق
بر من پوشیده نیست و همه را می شناسم
لب گویش مختلف یعنی کس
تا چو خورشید بتابد گوهرم
قدر او نقد قیام آینه را
در ضیاء ماه فی خفت و خفا
پیش چشم کافران آدم عیان
یک بیک را و انعام تا کیستند
و کشیده یک بیک را در کنار
از زمین نرسد که در ستره
و او خیمه که پاشش بتاب
آینه و میزان کجا گویا خلاص
که در دلدلش توفد تما کس
آینه و میزان و آنکه روبرو بند
کس شویم کاین که نیکوان
آفتاب حق و خورشید ازل
بینی از خورشید عالم راسته
هر که در مختص از سقط

خاشاک من شقیه بطن ام
جمله جانهای گذشته نیستند
چون بگوید در جهان جان وجود
تا نزد او و شکلات عالم است
اهل بطنه سپید است و خوش
یوم تبغی و ستود و جوه
در رحم پیدا کرد و هند و ترک
جواب گفتن زید رسول خدا را که احوال حلق
بر من پوشیده نیست و همه را می شناسم
یا رسول الله گویم ترشید
تا کسوت آید زین خوش ید را
دست ما بریده اصحاب شمال
و انعام من بلا کس شقیه
و انعام حوض کوثر را بچوش
می بسایه و روشن بر روشن
دست یکدیگر زیارت می کنند
این اشارت است گویم ز نعل
گفت بن کوش که بیت گویم شد
آینه و میزان کجا بند نفس
که برای من بهوشان راسته
چون فال مار برای آن فرست
لیک کوش و غفلت عینه را
بهم غفل را هم غفل را بر دو
یک سر است پرده ماه شد
لب به بند و غور در یاسه نگر

اسم سهارت ایند معرفت عالم
تا چو نوزد این جان بطبع
پس نماید قتل این نفس بود
آنکه نازاده شناسد و کم است
لیک عکس جان بر تو چشم
ترک و هند و شکر و ذرات گرد
چون که زای بندیش نار و سحر
تا منایم از قطار کاروان
خاش می نیم جان از در و درون
در جهان پیدا کنم او و شوش
تا منایم غفل را و ید را
و انعام رنگ کفر و رنگ آل
بشود غم طبل و کوس انبیا
کاب بر روشن زلفش گوش
نموده با شان میرسد در گوش من
در لبان هم به غارت می کنند
لیک ترسیم آزار رسول
عکس حق لا اله الا الله شد
بر آزار و میا تکیه پس
بل فزون بنما منما کاسته
که با حقان حقیقت را شناس
که سبیل کرد و سینا سینه را
نمی توانی تا پیش نه خرد
وین نشان ساتری الله شد
سحر حق کرد و عاوم بشر

همچو چشم زنجبیل و جیبیل
هر کجا خواهم دیدش روان
که بخوابد زشت شو به زهر بار
که بخوابد به سوسه گلیات راند
هر طرف که دل شارت که زبان
دل بخوابد و آید زو قیاس
دست و دست چنانمانه است
که بخوابد چسپ و زور خورده
دل مگر فرستایان یافته است
و نه ست و نه است اندام دیگر
که زین پاکست بر باشته ز تو
و زو دست و دیو فاقم را برود
و زو تو دیو خوشیتن را منکر
بود لقمان پیش خواب خوشیتن
بود لقمان در غلامان جیبیل
خوابه گفتند لقمان خور آن
گفت لقمان سید پیش خدا
امتحان کن جمله مارا ای که نیم
انگهان بن گوی که کرده را
بعد از آن میرا فرستاد و فرستاد
چون که لقمان را در آمد و فرستاد
یوم تبیل الله را که کلام
نما از آن آید عذاب کا فرمان
زین برادر و برادر گریه
پس تو هر هفته که میخواهی بگیر

است در سگ بهشتی جلیل
همچو سگ را در سوار سحران
و زو خوابد زشت شو به زهر بار
و زو خوابد به سوسه گلیات ماند
میر و زو پنج سوسه ز کاشان
پا که زو سوسه افزونی نقص
او درون تن برون نشانده است
و زو خوابد به سوسه که زو سوسه
که همان پنج سوسه بر تافته است
انچه اندک گفت ناید سوسه
فایده از دست تو نماند زو
یا و شای فوشت شد سختت ببرد
ششم کردن غلامان خواب نشان
در میان بند کاشش خوار تن
پرو چنانچه در صورت به سوسه
خوابه لقمان زو گشت مکران
بنده فایده نماند مر سوسه
سیران در زو تو از آب چشمه
صنعه مایه کاشفت اسرار را
معه و دیو نه میانه کشتن
می در آمد از زو زو آب صاف
بان منکم کاشتن لایشتن
که حور را نماند باشد امتحان
مر مهر خرد را سزد دندان سنگ
محو او بانش و زو زو زو

چهارم می جنبت اندر حکم است
بچو این و زو چشم زو ان
که زو خوابد به سوسه سوسات شد
همچو این و زو چشم زو ان
دست و پا را در دل شد مبتلا
دل بخوابد دست آید و حساب
که زو خوابد به سوسه سوسه
دل مگر که دید بانشان است عجب
پنج حست از برون مانده را
چون سلیمان دلا و زو
بعد از آن عالم بگیرد اسم تو
بعد از آن یا حست زو سلیمان
ششم کردن غلامان خواب نشان
میرا و زو غلامان را ببار
ان غلامان میوه های جمع را
چون قصص کرد لقمان این سوسه
امتحان را کار فرما سوسه
بعد از آن مارا بصحرا ای کلامان
گشت ساقی خوابه از آب چشمه
قی را امتحان را زو نشان از غنا
حکمت لقمان چو نماند زو
چون سقوا ما نموسیا مغطت
این دل چون سنگ تا چنانچه
لغیشتان لغیشتان نکست
نور خوابه است حور زو شو

این شد و زو زو ان حکم است
است در حکم دل زو زو ان
و زو خوابد به سوسه سوسات شد
بیرا در دل شد مبتلا زو
همچو این و زو چشم زو ان
یا صلیع تا خوابد رو کتاب
و زو خوابد به سوسه سوسه
طرف و صلت طرفه زو سوسه
پنج حست از برون مانده را
بیرا میوه و زو زو ان
و در میان حکم تو چو زو
بیرا حست و زو زو ان
از زو زو زو ان کی جان بر
تا که میوه آیدش بر نه حراش
خوش بخورد زو زو ان
در عتاب خوابه از آب چشمه
شریت را نشنیده به بر نما
تو سواره با پایا و زو زو ان
مر غلامان او خور و زو زو ان
و سوسه او زو زو ان
پس چو باشد کاست رب الوجود
جمله الامتار و زو زو ان
پس گفتیم حست زو زو ان
زشت را زو زو ان
و زو خوابد به سوسه سوسه

این سخن پادشاهان ندارد خیر زدی
 تا طاعت چون از صبح آرد عیب را
 ملک مران و کیش بخان توریه
 هم شرف در حیات تهاست او
 خواهران رحمت تبا بدیدیم
 این رجا و خوف در پرده بود
 بر آب جوید و سطلی یک فتنه
 که ولایت این از دیروز است
 دولت از ملک تخت و تخت
 و جهان کا است که پیشینه است
 گر ساری نور به باریدنی است
 یوتون انیس بی با پر
 چون شکاف آسمان را در نور
 باقی ملک بپاشد کار
 بچرخ غریب آید خوب و کش
 قلعه در و کنگر ملک
 غائب از شد و کینا شرف
 بی غیبت نیم قره حفظ کار
 چون غیب و غائب و پوش
 بس بود خوشی را پوش گوا
 یستند ملکات اهل العلوم
 زانکه شعل شمع حضور آفتاب
 پس ملک اجابا با دوان
 چون نه نویسه روز یک بار

حکایت زید پادشاه و جویان حضرت
 میدادند پرده های عیب را
 کس از پادشاه و سروریه
 مشتعل شده به تهاست او
 بر بدو نیک ادعوم محمد
 تا پس این پرده پرورده بود
 حکایت
 در حقیقت یک پیش عیب
 پنج خورشید چون آن سلطان
 این گمان خود از پی نادیده است
 هم نمین تار به بالیدنی است
 دان بستم روزان فاسه سر
 چون گویم تل تره فیما فطو
 شعله را در آرد و پر دار با
 خطا غیب آید به تهاست او
 دور از سلطان و سلطنت
 بهیچ حاضر و غایب در و ف
 به که اندر حاضری از آن صبر
 پس و بان بزم و غیب و پوش
 اسه شنه اعظم و شاد با
 اند لارب الامن یدوم
 برتا به شیم و دلهای خراب
 جلوه که خورشید را بر آسمان
 مرتبه بر یک بود در نور

حکایت زید پادشاه و جویان حضرت
 خیر طلب حق از عیب گاه
 حق به تهاست که نو میدان او
 هم با میدید شرف می شوند
 حق به تهاست که بر میر و آسیر
 چون در یک پرده کو خوف در با
 حکایت
 اندرین اندیشه بود او در و دل
 که در نگشت خود و گشت
 بدقیال غایت اندر سینه فیت
 گر چه است تها که درن بر کمال
 یک یک حد و دیوان عیب
 تا درین ظلمت تجوی می کنند
 تا که بس سلطان و عا به تها
 کو که مدح شاه گوید پیش او
 پاس دار و قلعه را از دشمنان
 قزو شد به تها بود از دیگران
 حاجت و ایمان کمون محمد و شد
 ای پادشاه و ادرا از سخن
 نه گویم این قرین شاد بر بیان
 چون اوقی و حق که بود ملک
 چون خفاشی گوشت خورشید را
 کاین دنیا را آفتاب به یقیم
 آنچه نور شلالت اور با

سرش در اندک عالم با انصاف
 به اقل ناطقه به بند قید
 این قول زن را بران بر بند
 زمین عبادت هم نگردانند
 چند روزی در کار کیش بود
 بار جا و خوف پاشند و خدیه
 غیب را شد که در و فتر با
 که سیاهان ست ما بی گیر ما
 تا سیدان گشت شاد و شغل
 رفت اندیشه و گمانش یکسر
 چونکه شد عا فقیال او فیت
 سه با ند جانما از خیال
 نیکان و بگذر از تری و ربه
 هر کس رو جان بی سه کو رنه
 بند بند خود و آبد تها
 تا که در غیبت بود و شرم رو
 قلعه و فخر و شد بال بکیران
 که بخت دست حاضر اندر و فاقشان
 بعد از آن در عیان مرد و شد
 خد و عا پیرا کند عالم
 همه عدا و هم ملک همه عالمان
 تا شود اندر گواهی مشترک
 برنت پادشاه و سید را
 چون خلیفه بنو عیسان تا نیم
 بی رتبه به ملک آن شجاع

بپنجوی پای صقوان نسیان
چشم آتش نور چون بنیانت
گفت پیغمبر که ای سبب نجوم
که سازد جاسته لے ذلیل
ماهی گوید با بر خاک و تنه
ظلمت دارم نسبت با شمس
بپنجوی شد و سر که در زم زم
تحت دل محمود شد پاک از هوا
این سخن پایان ندارد زید کو
زید را اکنون نیابی کو که گنجیت
نے از نقشه بیایے نه نشان
حسن با غفلت ما شان در درون
خلق عالم جنگی پیش شوند
بیوشان را و در حق بهوشما
آن جا بود آن عظام رنجیت
سر چپے پیچ چرانا دیده
نے زبیه صنع ربانیت را
آن عدم او اهاره بند است
خوش بهین چون بهار زنجیم
هر چه به خوشی حسن است
خلق را دور با در خاک مات
شب تاریک جوان روز را
نه ز غفلت که توان برداشتن
نومیدانے که خصمانت که اند
اب آتش را کشند زید که او

که بپس فرق سبب شان در بیان
گفتن پیغمبر صلی الله علیه و آله
هر دو آن آسم و شیطان را جوم
که بود پور خورشید او دلیل
من بشیر بودم ولی پوخته سکنه
نور دارم بهر غلطات نفوس
تا سورج جگره یا قسم
بر روی الرحمن علی الوش استوی
تا دم بندش که رسوا نمے جو
جست از وقت خال فیل گشت
نے که یافد نراه کما شان
موج در موج که دنیا محض شون
برده با بر رو کشند و بنوند
ملقه حلقه ملقه با در گوشا
فارسان گشته غبار انگیزه
در عدم ز اول نه سه چیده
چون کشید او کو پیشانیت را
کار کن دیو سلیمان زنده است
مر عدم را نیز لرزان بهن تقسیم
که شکر خواریت آن جان گذران
صد گمان دارند در آب حیات
پیش کن آن قتل غلظت سوز را
چنین صد خرم غفلت کاشتن
نار یا و خصم وجود کینند
خصم فرزندان آب است و عار

آب پس ترن بر بشیر و شکاب وید
گفتن پیغمبر صلی الله علیه و آله
هر کس را گوید بی آن چشم و نور
پنج ماه و آخری حاجت نمود
چون شامتا یک بودم از نادر
ز آن ضعیفم تا تو مایه آوسه
چون ز علت و از سبب ای رزین
حکم بدل بعد ازین بیواسطه
نیست حکمت گفتن این اسرار را
تو که باشی زید هم خود را نیست
شد و اس فطرت بی پایان ما
چون بیا هیچ و وقت بار شد
صبح چون نم زد علم افراشت خوار
پای کرمان دست افشان در شام
مملکت انداز عدم سوسه وجود
در عدم انشره کو پای خوش
تا کشیدت از زمین فراع حال
ملوکی ساز و بجان کا جواب
ویر تو دست اندر مناسبت میر
بیعت جان گذران سوز گران
چرا کن تا صد گمان گرد و نور
و شب بزرگ بس نیک بود
خواب مرد و لقمه مرده یا رشد
تا خصم آب و فرزند آن است
بعد از آن این نازنا شمع است

آن ملک با شکند که مانند ش بود
و قبر او شمع شد تا رو بیانت
که گرفته تا افتا به سید نور
که بود بر آفتاب حق شهود
و حی خوشی دم تنه بین شوم پاد
که در مرد آفتاب انوسه
سر که را بگذارد نه نور انون
حق کند چون پادالین را بیل
چون قیامت به سار مله را
بسیجوا ختر که بر خوشی یافت
محمود و دانش سلطان ما
انجم پنهان شده بهکا ش
هر تنه از خوابکه بهشت
نازنازان رنبا آینه سینا
در قیامت هم شکور و شکور
که هر که بکند از جای خوش
کو نبوت در گمان و خیال
ز بهر فی تا دفع گوید یا جواب
هم تو هست آنکه بانی میکنی
دست در آب حیات نازن
شب بر در خوشی شیب بود
آب حیوان غلظت تا یکله بود
خواج غلظت نور و شیب کا رشد
به چنانکه آب خصم جان است
کا در واصل گنا و زلست

نار شمع است باده زین سحر
نار شمع است باده زین سحر
تا نماند نفس چون نمرود تو
هر که تریاک خداست را بخورد
که طبیعت گوید ای رنجور زار
گویت مردل عاینه کنده و ن
درین آتش خاندان شیران شود
تا صحت چون فروز در وجود
تا که بنرم من سینه بر آتش
که سیه گرد و آتش رو من خوب
آتش آفتاب در عهد سحر
نیم شهر از شعله آتش گرفت
آتش از آتیزه افروز و طلب
گفت این آتش زایات خداست
خلق گفتندش که در شوره بیم
بفرخند و بر پوش و به ناز
هل دین بازوان از اهل کین
از سله آموزا خلاص عمل
در غر ابر چاه و فی دست نیت
او حق جو از زانست بر روی سحاب
وزمان انداخت شمشیر آن
گفت بزین تیغ نیز افروخته
آن چه نزدیک چرخ شمشیر است
آن چه ویدی بهتر از کون و مکان
در مروت ابر موساسه بیه

نار شمع است باده زین سحر
نار شمع است باده زین سحر
وار باین جسم همچون محمود تو
گر خود زهره گویش که بر
اجل بر بزمین هین پوش دار
کج قیاسه کرده چون ابلهان
قالب زنده از دین جان شود
بیه زینان تن بود صد گونه شود
کے نیر و آتش از نیرم کشته
آتش افتاد و شهر و ایام عمر رضی الله تعالی عنه
همچو چوب خشک خورده و سحر
آبجی رسید از آن و شکفت
میر سپید او را در صنع رب
شعله از آتش نخل شامت
مانند و اهل قوت بوده ایم
نزد برای ترس و تقوی و نماز
بمنشین حق بجا باشین
خداوند اخشن خصم بر روی امیر المومنین
علی و انداختن آن حضرت شمشیر را از دست
آتش از هر سینه و هر دلی
کرد او انداختن امیش کاسه
از چه آگانه که بر آگند آتیشه
آنانین برقی نمود و با دست
که از جان بود و کشتید به جان
که انداخته و خال و ناله بیه

نار شمع است باده زین سحر
نار شمع است باده زین سحر
چو کشان نار و زهره خدا
نار پاکان را انداز و خود زین
خود کند رنجور را رنجور تر
گر چو شای گوی اهل ای تقیم
در تو علت می فروزد و همچو نار
درین از ناریست هست آن نمون
شموت ناری براندن کشت
چونکه بنرم باز گیره نار مرد
آتش افتاد و شهر و ایام عمر رضی الله تعالی عنه
درخت و اندرین و خا نسا
مشکامی آب و سر که می زند
علاق آمد جانب شمشیر شتاب
آب بگذارد و زمان شمس کیند
آفتان بر رسم و عادت او ده اند
مال تخمست و بهر شور و منه
هر کس بر قوم خود ایشار کرد
خداوند اخشن خصم بر روی امیر المومنین
علی و انداختن آن حضرت شمشیر را از دست
او خود و انداخت بر روی که ماه
گشت حیران آن مبارز و عمل
آن چه ویدی بهتر از پیکار من
آن چه ویدی که از اوان کس برید
در شجاعت شمشیر را نیست
اگر ناگندم و بدان که رنجور

نار شمع است باده زین سحر
نار شمع است باده زین سحر
نور ابر و هم برسان دوستا
کے زخا شاکے شود و دیار ن
و انکه سمویست از دین و رتر
که در تو بخور می بنی ترس و بیم
هین کن بانار بنرم را تو یار
تا صحت درین از اید سحر
آن بهان که شود با بیخ
و انکه تقوی آب سونا نرزد
که نماند کلمه از تقوی العلو
تا زنده اند و پرست و نسا
بر سر آتش کسان پیوستند
کاتش املی نمیر و هیچ ناب
بمحل بگذارد اگر آن منید
از برای حق در می کشاده اند
تیغ را در دست هر بزرگوار
کاغذ پندار و که او خود کار
شیر حق را داند منزه از غل
زود شمشیر بر او و شمشیر
سجده از پیش او در سجده گاه
از نمودن عفو و رحم می محل
تا شدی تو سست را شکار من
در دل و جان شعله آمد پدید
در مروت خود که دانسته
بخت شمشیر کیند مردم جو

<p>چشمش نواست در عالم علم گفتا و تندر و نس خواستند منقطع شدن و سلوئی از میان ویدم میست کنایت زارش شد چون که بنید آن حقیقت ر خط منزله گوئی که گاه در را ارسلت خاک مارا پاک کرد و اهل باین هدیه یا حبه رایحه که خبر نبود و چشم و گوش را چشمه های حاضران بر فروخته این کیش شست که می صبح هم بر تو نقش کر که در برن یوست ای وین و اقصا حسن القضا میفشانی فو چون به هر زمان بانگ و غلغله و دریا با غل چون شمس آفتاب علم را بار کاه و آله که کوه و در در درون هر که غنجد اس کن سوی هر که از ان پس می شست نگاه ز دانشکاف بهینیا خوش خیر بیند هیچ به بیند بگو از سر مستی لذت باو می میکنند که جان نوبت شدت از ستاره سوخته رشید آید او و چنین تا آفتابش ز غمت</p>	<p>از براسه نخته خوالین کر م تا هم ایشان از خیسسی چستند زان گذارونی و در حق از شان چون آبیت خند می فاش شد زانکه تاویل ست دوا و عطا نخیش را تاویل کن در اخبار را شیخ علمت جان مارا پاک کرد صلح بی اکت و لبه باره صد پر از ان حق بخشید پیش را چشم تو در ان غیب آموخته وان یکی سه ماه می بیند هم سحر حیت این عجب حقست را از بکش اس علم لطفی از تو برین تافت چون در کاه از غلط این شوند و از دهن چون تو باشی آن مدینه علم را باز باش ای باب حمت تا ابد تا ز بکشاید در سه راه و دهان غافل تا که بویان گنج یافت سایه گرین در دما با خوش سوال کردن ان کا فوا و خفست که چون برین نظم یا ای چو از قس من اعراض فرمودی و مرا نشسته تا جنبه جان پس همچون چنین آفتابش آن زمان که در زمین ان درگاهم بجز نقشه نیافت</p>	<p>پخته و شیرین و بی زحمت باد کم نشد یک روز زان اهل رجا بقل و عمار و عدس سیر و پیاز هست چنانیاست آن طعام تا در آید در گله چون شهر و شیر عقل کل منیرست قیل جز و پوست شسته و اگر از آنچسپه وید زانکه بی شیشه شستن کار دوست که خبر نبود دل مسرور را تا چو دیدی ان زمان که در کار وان یکیک تار کایت بنده جهان در تو آسیران و ارمین در گریز هر خط نیست ان عجب و زبون یا با بجم انچه برین تافتست شبه جوان را زود تر آرد بر اه چون بگوید شد بنیا اندر ضیا تا رسد از تو مشهور اندر لباب تا کشود کی بود کا نجا و سحر مرغ امید و طبع پزان شود که اگر حوسه ز درویش و گداز سوال کردن ان کا فوا و خفست که چون برین نظم یا ای چو از قس من اعراض فرمودی و مرا نشسته تا جنبه جان پس همچون چنین آفتابش آن زمان که در زمین ان درگاهم بجز نقشه نیافت</p>	<p>ابر مو شسته کبر حمت بر کشاد تا میل سال آن وظیفه و ان عطا جمله گفتند یا موشه زان است احکام که هستند از کرام و هیچ بیه تاویل این را در پذیر آن خطا و یرن وضع عقل است اے علی که جمله عقل و ید باز او دهم که این اسرار دوست صد هزاران می چشاند و روح را باز گو ای باز عرش خوش شکار آن یکی ماست بی بنید عیان چشم بر تشنه باز چشم به ناله تنیر عالم از عجب و زار است و فزون یا تو و اگر عجب صفت با فضا نیست لیک که در گرفت آید قرص ماه ماه بی گفتن چو باشد در نهاد باز باش ای باب بر جویا باب هر سو او زده و خور و نظری است چون کشاده شد در حیران شود تا زرویش نیاید تو گداز تا نه بیند نایت از جنبه پس گفت ان نویسمان بجز له لغز یا اهل المومنین و آنکه وقت آید که جان گیر و زمین ین چنین خبرش آید و آفتاب</p>
--	--	---	--

آنکه این تعلق یافت او
آن بهی که زبیا بد قوت اند
آن بهی که خفته سازد میوه را
باز گواهی باز عتقا گیر شاه
در محل تهر این حست میزیت
گفت من تیغ از پی حق نیز غر
من تو نیمه دوان زنده افتاب
من تو نیمه پر گریهای جمال
خون نبوشد گوهر تیغ مرا
آنکه از باد رود از جاسی است
باد کبر و باد محب و باد علم
خبر باد او بنجد سیل من
تیغ حکم گردن خشم زیت
چون در اندر حلقه اندر غر
تا که احاطه آید جو من
و آنچه شد میکنم تقلید نیست
گر همی بریم سیمه بنم مظار
بیش ازین با خلق گفتن بوی
از غرض حرم گواهی شمشیر
گر هزاران بنده باشند در گواه
کاین بیک لفظی شود ازاد و حر
و چنانی قنارگان را خوش نیست
چون گناه اوست آهان چون نم
ان بگدا خون فشا درختی است
چون گواهی بندگان معجز نیست

در رسم بافتاب خورشید و
و این که گشت یا قوت از
و این بهی که دل و دگر کانیوه را
هی سپاه کن بخود بی پایا
جواب گفتن علی که سببش بیگانه
بند حستم ز نامور خشم
ماریت از دست و در جراب
زنده گردانم دگشته قبتال
باد از جا که برود منج مرا
ز آنکه با دنا موافق خود جی است
بر داور که بنود از اهل علم
نیست جوشق از خیل من
خشم حق برین جوهر است
تیغ را دیدم نهان گردن منرا
تا که امساک شد آید بوسن
نیست تیغی گمان جز دیدیت
و در می گردم سیمه بنم با
بجوهر گنجی که اندر جوی نیست
که گواهی بندگان نرزد و بجز
شرح نپذیرد گواهی شان گاه
درین پذیرین و میر و خست
و ان گناه اوست جبر و خیریت
که در از قهر و بیرون کمن
خصلت و شوق و بد نبی است
عدا و باشد که بنده خولیت

آن ره پنهان کرد و اجتناب است
آن رسد که سرخ سازد لعل را
باز گواهی باز بر افروخته
است و حدی یکصد هزار
جواب گفتن علی که سببش بیگانه
شیر خشم نیست شیر هوا
خست خود را من زره بر دادم
سایه ام من که خدا عظم قناب
که نیمه کویم ز صبر و علم و داد
باز خشم و باد و سموت باد از
کو هم هستی من بنیاد اوست
خشم بر شاهان شده مارا غلام
خرق نورم گر چه خشم شد خراب
تا حسب الله آید نام من
بخل من شد عطا شد بوسن
و از جهاد و از تحوی است ام
در خشم بار رسد به انیم تا کجا
پست میگویم باز از عهده
در شرمیت مر گواهی بنده را
بنده شوق بر نرزد یک حق
بنده شوق تدار خود خلاص
در جی اندخت او خود را کتن
بس کرم گاین سخن افزون شود
خون شود و زیکه خوش سودیت
گفت از سنانک شاهد در نذر

آفتاب چرخ را بس راه است
و ان بهی که برق بنشد لعل را
باشد و با ساعدش اموت
باز گواهی بنده با نیت رشکا
از دوار اوست و اوتن کار
فصل من بردن من باشد گوا
خیر حق را من عدم اشکاستم
حاجیم من خیمه ام و احباب
که در اسکی در ربا بد تند باد
بر داور که بنود اهل نیاز
و شوم چون گاه باد و باد
خشم را من بسته ام زیر لگام
رو خنده خشم که چه ختم بود تراب
تا که انقض شد کید کام من
جهد شد ام میمن آن کس
استین بر دامن حق استدا
هم و خورشید بنیم پیشه
عجب بنود این بود کار و حل
نیست خیر و قوت و دعوی قضا
از غلام و بندگان مسترق
جز بفضل یزد و انعام خالص
در خور قهرش نمی یابم رسن
خود بگرید بود که غار اخون شود
خون شوائی قتی که خون مردود
و آنکه شد از کون او خیرین حر

دن کو حرم چشم کے بندہ مرا
غدا اکھنوں کے رستے از خط
و منے میں تو بائوس چشم
بر خجستہ مصیبت کان مرد درو
ئے سپہ سواران و عون شان
ئے بر پیچہ عصا و حجرات
بون بدل میکندا و سیات
رویکو شد تا گنا ہے آورد
اندرا من در کشاد م متر
پس نگار را چہ چشم تو بان
سن چنان مردم کہ برنج خوش
لفت پیغمبر بگوش جا کر م
لیدو اگر آن رسول از وحی دست
من ہی گویم چو مرگ من رست
نا نیا یہ بر سن این انجام بد
بیچ بغض نیست در جانم ز تو
گفت اوں این تعصبا و حسد
و عز اهل و دار سد بر فعل خود
ذلت او را اگر خود بشکند
ہر شرمعت را کہ حق منسوخ کرد
باز شب منسوخ شد از نور روز
نی در آن ظلمت خرم تا دہشت
جنگ پیشت بر ما صلح شد
بجہان زان میر شاخ خضر
می کند زدن بدیان طبیب

نیست آنجا جو صفات خود مرا
 سنگ چو کمیاب کردت گهر
 تو علی بودی علی را چون شمس
 نه ز غار سر بردی از برق درو
 میکشید گشت دست تو عویشان
 مسعیت داشتند تو عویشان
 عین حق میکند رخ و شات
 زان گند مارا بچا ہے آورد
 کف زوی و تحفه دادم مر ترا
 گنجها و ملکها سے جاودان
 گفتن شیر بکوش رکابدار
 که بر آینه گشتن امیر پور
 که بلام عاقبت بر پست آورد
 با قفسا من چون تو انم حیاء
 تا نسوزد جان من بر جان خود
 ز انکه این رسن نمیدانم ز تو
 گفت هم از حق تو ان شریعت
 ز انکه در قهرست و در طعن احد
 آن شکسته گشته را نیکو کند
 او کیا بر دو جو حق او در و درو
 تا جادو شست زان آتش فروز
 سکتہ سرایہ آوازہ شد
 صلح این آخر زمان این جنگ
 تابیا بدخل قاتل و بر
 تار باز در و بیماری حبیب

اندرا کما ندو کورت مطعت حق
رسته از کفر و غارتان او
معصیت کردی باز هر چه
نمی خورم را قصد آزار رسول
که بچو سحرشان و آن حجو
نامید را فدا گردن ز دست
زمین شود مروح شیطان جمیع
چون ببنیدگان گنبد شد
مرحبا گر چنینها میدهم
جاودانه باد شاهی شش
بر اسیر المومنین
ست تو خواهد بود
او همی گوید گشتن پیش مرا
او همی افتد به شیم گای کریم
من همی گویم بر چرخ اعلم
اوست حق تو فاعل است حق
گر کند بفعل خود او بحر من
الذین شرعوا دین میر است
روز منخ آید از من
شب کند منخ خلق و زرا
گر خیمت آید آن نور و سبب
که ز خند با صد با آید بدید
صد هزاران سر سرد آن است
می کند از باغ و زانان شش
پس زیاده تها درون نقصها

زاناکر جوش و شست خورشید
 چون گاه بنگفته گشتان بود
 آسمان میوه در ساه می
 نی کشید پست تابید گاه قبول
 کس کشید نشان افروز عین
 چون گندمانند است آردت
 وز حسد و بطرد کرد و در نیم
 کرد و او را ناباک ساه
 پیش پای جهان می
 آنچه اندر و هم ناید همیش
 خوش طعن بنشاند و خوش
 کوبد و روزگار درون این م
 تا نیاید از من این منکر قطا
 مر مرا کن از برای حق و حق
 زمین قلم من بنگون کرد علم
 چون زخم بر آفت حق طعن و حق
 ز اختر خض خود بر یاند زین
 در ممالک مالک تدبیر است
 مات خیر او خصب میدان مهر
 بین جمادی دران خرد او فر
 فی درون طاعت است آب حیات
 در سودا و شناسه آفر
 تا انان یابد بر ابل جهان
 تا نماید باغ و میوه خوش
 در میدان رایتان از رفعت

خلق انسان چون برین زمین
خلق شربت حق باشد و انوار او
تا کیست باشد حیات جان بنان
کیسار اگر روز گردان تو مس
شکست بدیج و برتر آ
تو در شش کن شد است و با
هر چه او بدو رفت نیکوتر فرید
میس یکساعت کند بهر تر
تا گفته فی القصاص حیات
کان کشنده شمره تقدیر بود
پیش و ام حکم عجز خود بدان
از حقارت و ذلت یافت بهکارت
خنده زویر کار با پس معین
کوه را از رخ و از بن کسبم
یا بنشین گشتی خند شیم در
لا انتخا ربکم و انما
و امیر را از اخوان اصفا
بے نیاز است غیر بجا نیست
بچه امان تو کس جان کس برود
تا ابد با خویش کوست و کبود
مر ترا آن میر سدا می کاران
ور تو کان و بحر را گوئی فقیر
نیستان را مود و غنچه
باد رویا ندکل صباغ را
خلق نی بدید و با نادر و نوا

تا چون فریاد شد و شکست
تا چه نایکین قیاس آن باین
خلق از لایسته مرده و سبیل
کابر و بر سر بی ناک پیدار
روگردان از محله کا از ان
پس رفو باشد قیاس شکست او
شکست گشت به را و اندر رفو
بست کرد و بر فلک فرخت او
صد هزاران سحر بر آرد در زن
بر سیر حکم حق شیشه زند
بر سر فرزند هم شیشه زد
تسخیر طعنه زن بر گریان
عجب کرد آن آدم اول پیش خدا آوردن و توبه کردن
تو نمیدانم ز اسرار خلق
صلیب تو مسلمان آورم
توبه کردم می نگیرم زمین سخن
و امر من اسرار از خطا علمم
با تو یا و سجده پس بنود روا
جسم ما مر جان ما را جا به کن
برده باشد مایه او با و بیم
جان که میوزنده باشد در گیر
ور تو قدر سر در آگوئی و دوتا
ملک اقبال و غنا با هر تر است
جان که بدید است و اندر تو
یار دیگر خوش آواز شو

خلق جهان چون برین شد و بدل
خلق ثالث در دید و سار او
میس کن ای دونیست کو به بیان
گرداو صبرین نان جان حس
گردان شکست مر روزه ترا
گرد تو آواز شکستی گوید بسیار
انکه داند درخت او داند درید
غناء ویران کند ز پر و زبر
گرد تو بود قصاص و بهر جنات
زانکه داند سحر شمشیر را کشود
تو بر سر و طعنه کم زن بر بدان
تا که آدم بر بلبله کوشه هست
عجب کرد آن آدم اول پیش خدا آوردن و توبه کردن
چو تین با تو گونه گر کنم
گفت آدم توبه کردم برین نظر
یا خیاات است غیشین اید نا
بگذران از جان ما سوز اقصا
تلخ تر از وقت تو هیچ نیست
دست ما چون پاکار اسعه خورد
زانکه چون جان و اهل جان نبود
که تو طعنه می زنی برندگان
ور تو هیچ و عرش را گوئی حقیر
که تو پاکه از خطر و نیستی
می نمود هر هزاران هر باغ را
چشمم گرس گوشتد بارش خست

خلق انسان چون برین شد و بدل
خلق شربت حق باشد و انوار او
تا کیست باشد حیات جان بنان
کیسار اگر روز گردان تو مس
شکست بدیج و برتر آ
تو در شش کن شد است و با
هر چه او بدو رفت نیکوتر فرید
میس یکساعت کند بهر تر
تا گفته فی القصاص حیات
کان کشنده شمره تقدیر بود
پیش و ام حکم عجز خود بدان
از حقارت و ذلت یافت بهکارت
خنده زویر کار با پس معین
کوه را از رخ و از بن کسبم
یا بنشین گشتی خند شیم در
لا انتخا ربکم و انما
و امیر را از اخوان اصفا
بے نیاز است غیر بجا نیست
بچه امان تو کس جان کس برود
تا ابد با خویش کوست و کبود
مر ترا آن میر سدا می کاران
ور تو کان و بحر را گوئی فقیر
نیستان را مود و غنچه
باد رویا ندکل صباغ را
خلق نی بدید و با نادر و نوا

باوجود کرم و صانع نیستیم
 ثان دایم برین رسیده ایم
 غیر تو هر چه خوش است و ناخوش
 علی شے ما خلا الله باطل
 گفت دشمن را همی بنیم بچشم
 زانکه گم بهجو جان خوش است
 مرگ بمرگ بود ما را حلال
 خا برش مرگ و پیا ملین زندگه
 آنکه در پیش جانش تنگ است
 و آنکه نمی آرد اندیشه برین بود
 و آنکه مردن را شیرین شدست
 و آن نه مواتی جوئے یافته
 راجع آن باشد که باز آید بشهر
 با قادم که عیله زودم بکیش
 من ملاحت کنم خرم بریز
 گفتم از بر زده خوشی نشود
 یک چشم شوق تو منم
 خنجر و شمشیر شد یکسان
 زان بفا هر که شد اندر جاه و کم
 تا امیر سے را دید جان دگر
 بین گمان به بر ای فو لباب
 چه چیز نیست بفرستج که هم
 آنکه اود مخزن هفت آسمان
 از پی نظاره او حور و جان
 خوشین است از سته از بهر او

جز ز لبان و جگر قانع نیستیم
 که خری سے جان ما از انجلی
 اوجی شو نرسد مدین تسبیح
 اوق فضل الله نعیم باطل
 بقصید قصه امیر المومنین علی و محبت
 و اشخاص او باخوئے ور کا بدار خوش
 برگ بی برگ بود ما را نوال
 خا برش انبر نشان پانیر گه
 حکم لا تقوا انکیر داو بدست
 تلخ را خونوی حاجت کے شود
 بل هم احیار پی من است
 کم افارق موطنی سے
 سوی وحدت آریا ز تقریب دور
 افتادون رکاب دارو پای امیر المومنین علی
 که ای امیر مرا بکیش و ازین بلبی برهان
 خنجر اندر کفن بقصد تو بود
 خواجہ روح نه ملک تنم
 مرگ من شد بزم نگد ان من
 تا امیران را نایدا راه حکم
 تا و بر نخل خلافت را شمر
 بیان آنکه فتح طلبیدن خمیس صلی الله علیه و
 آله در مکہ و غیر باجست دوستی ملاحت نیابند
 چون کفر مروه الدما جیفه و طایبها کلاب
 بر شده آفاق حضرت آسمان
 خود را بر او غیر دوست کو
 قدسیان افتاده بر خاک شس
 آنچنان برگشته از اجل حق

ما همه نفس و نفسی ز نیم
 تو عکاش هر که که زندگیت
 هر که از آتش پناه و شست شد
 باز روئو سے عیله و خویش
 بقصید قصه امیر المومنین علی و محبت
 و اشخاص او باخوئے ور کا بدار خوش
 برگ بی برگ بود ما را نوال
 خا برش انبر نشان پانیر گه
 حکم لا تقوا انکیر داو بدست
 تلخ را خونوی حاجت کے شود
 بل هم احیار پی من است
 کم افارق موطنی سے
 سوی وحدت آریا ز تقریب دور
 افتادون رکاب دارو پای امیر المومنین علی
 که ای امیر مرا بکیش و ازین بلبی برهان
 خنجر اندر کفن بقصد تو بود
 خواجہ روح نه ملک تنم
 مرگ من شد بزم نگد ان من
 تا امیران را نایدا راه حکم
 تا و بر نخل خلافت را شمر
 بیان آنکه فتح طلبیدن خمیس صلی الله علیه و
 آله در مکہ و غیر باجست دوستی ملاحت نیابند
 چون کفر مروه الدما جیفه و طایبها کلاب
 بر شده آفاق حضرت آسمان
 خود را بر او غیر دوست کو
 قدسیان افتاده بر خاک شس
 آنچنان برگشته از اجل حق

که خواسته نامهم اهر بخت
 بی عکاش و بی عکاش گویا
 نیم مجوسی گشت و نیم زشت
 و آن کرم باخوئے و افروشی
 روز شب بر کوندارم پنج
 مرگ من در پیش پیکار زندگیت
 جان باقی یافته و مرگ ش
 در جهان اود از تو شکفتن
 ستمی لا تقوا اباید یکم مر است
 تکیه و یکدوش خودی او
 ان نه خنجر میوتی و داکا
 لم نقل انا امیر مروجون
 چون شنید این سر سر شیت خ
 تا به نیم آن دم و وقت ترش
 تا به بنید شیم من آن در ستی
 چون قلم بر تو زمین خط شد
 بی آن خوشیم نه آن الف
 حرص میری و غفلت کے کنا
 تا تو فید او هر کس ناس
 حکمت پنهانیت کرد و حیان
 با خود او الله اعلم بالصواب
 که بود در حب و نیا ستم
 چشم دل بر بست روز و تان
 صد جو یوسف او قاره در
 کا ندر و هم ره نیا بدال حق

با کینه نزد چون ساری نقاب
 که فارس گرد سر افروخته
 تا تو به پیغ غریبان را بشه
 من نیم سگ شیر خرم حق پرست
 چونکه اندر برگ بنید جسد وجود
 در بنی قریب کاسه قوم یهود
 ای مبودان به ناموس کسان
 گفت اگر رانند این را به زبان
 جزیند ز قتل و می بودند شاد
 اندر آید گاستان از مرز بله
 هم نبردش گفت از بهر نه
 گفت ای المومنین با آن چون
 برون قدر و انداختی بر روی من
 تو مکاریده گفت مویسته
 که این بشنیده نوری شدید

طایع خیمه سبزه مرسل
 گفت باز و نیم چون زباغ من
 چونکه مؤمنهای افلاک عتول
 میس چه باشد که شام و عراق
 آن گمان بروی نمیری بکنند
 نزد بنی بعله نور آفتاب
 کرد و تو مر حق پنداشته
 و اگر میراث بلست آن نظر
 شیر حق است که صورت پرست
 بهیچ پروانه لبوز اند وجود
 صادقان را مرگ باشد برگ بود
 بگذرانید این تمنای زبان
 یک یهودی خود نمائند جهان
 بهیچان در اندر علم بالرشاد
 چونکه در خلعت بیدر کشته شده

گفتن مایه المومنین باقرین بنو که سبب کشتن
 توجیه بود و سلمان شدن او بدست حضرت
 نفس جنبه و تبه شد خوی من
 آن حقه کرده من نیست
 در دل او تا که زنا رسد به پید
 تو تر از دوسه احد خو بوده
 تو تبار و اصل خویشم بوده
 من غلام آن پرلخ شمع خو
 من غلامم آن دریا نور
 عرض کن برین شهادت اگر من

و الملکات الروح باقیها مقلوا
 مست متباخیم ست باغ من
 چون شمس آمد بر چشم رسول
 که نماید او نبرد و اشتیاق
 کو قیاس از بهل و صر خود کند
 بکنن آن شیشه که بود زور در
 گرد و پیر گشت این فرخ طین
 گردن فرزند بلست به غنیمه
 شیر و نیا جوید آسپه بی و برگ
 شد و ای برگ طوق صاقل
 بهیچان که از روی شمشیر
 یک جبهه که غنیمت ز بهر شمشیر
 پس یهودان بل بهر خراج
 این زن شریعت پایا نه برید
 بی توقع زود در بر قدم

نیم بهر حق شده و نمی هوا
 نقش حق را تو با حق شکن
 گفت من تخم جنایه کاشتم
 بل زبان بهر ترا زو بوده
 تو فرخ شمع گیشم بوده
 که بر غمت روشنی پذیرفت ازو
 کو چنین گوهر در آرد در ظهور
 مرا دیدم سرافراز من

تا شسته گرد و ساو مرد را
 چون فراید بر من آتش جبین
 پس تو میراث آن سگ چون سید
 شیر مولی جوید آزادی و مرگ
 که جهودان را بد از من آید
 آید وی مرگ نبرد از آن بد
 چون محمد این علم را بهر فرست
 که مکن به تو را ای سراج
 دست من ده شمشیر و شمشیر
 ترین چه بر من سوار نه ام
 شرح کن این رای پذیرم با
 که به کام نبردانی پهلوان
 شرکت اندر کار حق نبود روا
 برز جابه دوست سنگ و دست
 من ترا نوحی در گنبد آشته

دفتر دوم از کتاب مثنوی مولوی مخدومی

بسم الله الرحمن الرحیم

مردم این مثنوی تا آخر شد چون ضیاء کسب سام الدین شد چون ز فیاض کمال با شوق مطلع تاریخ این سودا شود ساعت ششم سکن این باز باد این دهان بر بند تابینه عیان نور باقی پهلوی دنیا بر دون باقی نمود آدم اندر نور نفس هر چه یک بود گدازد به دست بود از دران حالت بگردی شورت نفس چون نفیس دیگر باشد رو بگوید خدای را تو زود خالت از انخیار باید نه زیار نفس نفیس را گردان شود بین بجا و بستان گردی کن	مجلس بهیت تا خون شیر شد باو گردانید ز اوج آسمان چنگ شو مثنوی با ساکشت سال چو شمع شمعیت دور بود تا ابد بر شوق این در باز باد چشم ندان جهان طلق و دمان شیر صافی پهلوی جبهه خون شد ذوق خند و طوق نفس لیک آن مود و دیده بر تیره بود در پیشانی نه نگفته معذرت عقل جز دسره عاقل بیگار شد چون چنان کردی خایا تو بود پوست پس بر خیزد آمد نه بهار علت از نور و شمع نهان بود چشم از خوس راه آه روی کن	تا نزد بخت تو منم ز ندنو چون به علاج معالقی رفت بود مثنوی که صیقل روح بود بطریق ریخا برفت و باز گشت آفت این در هوا و صوت است ای دمان تو خود دمان دوری چون دروگاه منی به مقیاط همچو دیوار و در و شیشه می گرد گشت بود آدم دیده نور و ریم در آنکه عقل چو عقل حجت شد گدازد تمنای تو نومیدی شود آنکه در خلوت نظر بر خود گشت عقل عقل و گرد و دنا شود یا چشم تست اسر و شکار چون که نون آینه مومن بود	خون نگر و شیرین خوش شنو به بهارش غنیمت نشکفته بود با شوقش روز و شب قیام بود هر صید این معیار باز گشت در نه انجا شربت اندر شربت وی جهان تو بر مثال بر نه شیر تو خون می شود از احتلاط بهرانی چنان آب از چشم گشت موی در دیده بود کوه عظیم مانع بد فعل و بد گفت شد زیر ظل یا خورشیدی شو آخر آن راهم نیار آفتاب نور از نور گشت ره میدا شود اوجش و غاشاک اور پاک دار روی او ز الودگی امین بود
---	---	---	---

یا کوهینه است جان را در بطن
که ز خاک پود که خاک یاریست
و نگران چون ویرا و یا رنجان
این سپهرم از اینجا کجاست
خواب بیداریت چون باشد
زانکه بی گناه دلیل نداشت
آفتاب معرفت نقل نیست
مطلع شمس اگر اسکنده
ز نسختها سبزه و دوان
پنج تخته است خزان پنج رس
رس بدان قوت ظلمت بخورد
ای صفات آفتاب معرفت
تو در این آینه آن در ذات خویش
از تویی بی نقش باینده
که تر آلوده هسته بوحسین
چشم من است ندید اعتبار
هر که در تن انداخته عزلیست
هر که از حسن خدا یاد آید
که بودی حسن دیگر مرا ترا
نامصور یا مصور گفتند
که تو کوهی نیست بر اوجی حرج
آینه دل چون شود صفا پاک
چون غلیل آه خیال یارن
فلک در گاهت علم امانی نیست
چاره آن باشد که خود را بنگیم

سرخ آینه ای جان دم نزن
از بهای خند بر اثر تو آریست
و کشید او دود سر زیر لخت
پرو قیاس تو باشد خواب نیست
و ای بیداری که بانه دانشست
غیبت خورشید بیدار کش نیست
مشق اوجی جان عقل نیست
بعد از آن بر باروی نیکو خور
چشم در پاستو مشرق روان
آن چو ترسج و این چه ما چو کس
حسن جان از افتابی میخورد
و افتاب چرخ بند یک مصفیت
ای نزون اندامها و روشنیش
هم شب به هم فکریه سر
یا صغیر استن یا طرب البدن
وید عقل سست در وصال
که چو گوید سنیم از جالیست
در بر حق داشت بهتر عتق
چو بس حیوان زیرون هوا
باطل آه بجز صورت غفلت
در نه رو که از عقل حرج
نقشبانی برون از آفتاب خاک
صوفیست معنی رایت شکن
خاک چو کوز خاکت بی شکلیست
در خور آینه یا در خوریم

تا بپوشد روی خود را از دست
آن درختی که شود با یار نیست
گفت یار بدلا شفت نیست
یقین شان هر دو قیاسیست
چونکه زانان غمگین زنده
آفتاب ترک این گاشن کن
خاصه خورشید کمالی کان سرست
بعد از آن هر جا که مشرق شود
راه حسن و روان سلیک سوار
از زبان بازار کمال مشرند
ای میرده خست مسما شویست
گاه خورشید و گهی دریا شویست
روح با علم است و عقل نیست یار
که شب را موحده می کنند
گاه نقش خویش ویران میکنند
سخن حس اندر اهل اعتزال
هر که بیرون شد جزو نیست
گر بپای حسن حیوان شاه را
بس بنی آدم گرم که بر
نامصوب یا صورتش است
پرو که او دیده را در او سب
هم بینی نقش و هم قماش را
شکسته زان که چون او شد بدید
گفته از غم نپزید این ازو
از کمال است و کیم با جمال

هم قمر چون بیا بیا از دست
از هوای خوش نهد تا شکفت
چونکه او آمد طریقه خفت نیست
خواب شان سر پای ناموس بود
با بلمان پنهان شدند در دونه
تا که تحت او نهش را روشن کن
روز شب کرد او را و نوگشت
شرتها پنهان عاشق شد و
ای خزان را تو مرا شرم دار
حسن س را چون حسن شکر خرد
دست چون سحر برون از ترس
گاه کوه جان به گشت شویست
روح را با نازی و تری چه کار
که موحده را بصورت بر بن
از سبزه تر به جانان میکنند
خویش را سنی نمایند از ضلال
این فیش چشم خویش است
پس بیداری گاه و خوارند را
که حسن شکر محوم شد
که هرگز نیست بیرون شد ز پوست
هم بسوزد هم بسازد شرم صدر
خوش و دل را و هم قماش را
و خیالش جان خیال خود بدید
و نه خود نندید پس شست رو
که جوان کو نندید پیر دال

خوب خوابی را کند خدای تعالی
گر گریه را کشید و در دهر
نوربان مروریان را جالبند
دوم را بار و میان افتاد کار
تا به پیوند و نور روز و د
کو بهی جوید ضیای بقیاس
تا به آرد و تر آنرا پاس دار
نسخه می باشد که او باور کند
بیچرخه نو نقش هم از کس
آینه سیاه جان نگین به است
رو بهر با کار بر ناید ز جو
صورتی در ده خرق دیده شد
در خوشی راه روشن یافتم
که منم تو تو منم در اتحاد
گر بهینه آن خیالی آن مرد
نیست بهار بهت بهر لاجرم
در خیالت گوهری باشد چرخ
لاله پنداشتن آن شخص خیال را
در چشمش تصویر نمودن او را
آن کی گفت ای که آنکس
چون نمی بینم لاله پاک را
گفت آن شب بهت می شد ناپدید
شکل ما و نمود آن که او
تا به خوبی لاف دید ماه زو
هم تر از نور اتر از دو کاست کرد

در آن چیزی که توانا خوش
قسم باطل باطلان برای کشد
صاف را هم صافان طالب شوند
چشم چون بسته تر آنکه گرفت
چشم باز آزار گیم و در ترا
چون نواق آن در نور به تاب
او چو به خواند و آن شکم
که به چشم نقش خود را است ب
گفت آن آینه از بهر تو پست
آینه جان نیست الا در س یار
ترین طلب چند که بی تو رسید
آینه سکه ترا دیدم ا به
گفت تو که کان خیال است آن
ازین چشم من سپید نورال
آنکه تر تر نیست در می شد
چشم چون بهر بهر بهر بهر
چشم را آنکه شناسه از گهر
لاله پنداشتن آن شخص خیال را
در چشمش تصویر نمودن او را
چون عمر بر آسمان نه ماندید
گفت ترکین تو و بر و بال
گفت آن شب بهر بهر بهر
موی که چون بره که روز شود
سست کن اجزات را از لای
هر که با راستان بهنگام شد

نیکند به چرخ سیرای
ایمان را می کشد بل کشد
نور چشم از نور روزن می کشد
و آنکه چشم دل به بست بر کشا
تا به آردت کشد و چشمه جاتا
لاوت جذبیم و یا بهر یکم
تا به زخم بهر روزم یا بهر یکم
تا به بنید کسی کو بهر یکم
روی آن یاری که بهر زان بهر
در دریم را بهر یکم کشد
دیدم اندر چشم تو نقش خود
ذات خود را از خیال خود بران
از نقاشی را و کی با به خیال
بارد ازت بهر شیطانی چشم
خانه بهی است فی ناز خیال
که خیال خود کنی بهر یکم
تا به دانی تو عیان را از قیاس
بر سر که بهر بهر دید آن نفر
گفت کاین را از خیال تو بهر
آنکه مان تو بهر یکم کشد
سکو تو بهر یکم تری از کمان
چون همه اجزای کشد چون بود
یکش از روز آن نشان
در کی افتاد و تخلص و بهر یکم

نیکند به چرخ سیرای
ایمان را می کشد بل کشد
نور چشم از نور روزن می کشد
و آنکه چشم دل به بست بر کشا
تا به آردت کشد و چشمه جاتا
لاوت جذبیم و یا بهر یکم
تا به زخم بهر روزم یا بهر یکم
تا به بنید کسی کو بهر یکم
روی آن یاری که بهر زان بهر
در دریم را بهر یکم کشد
دیدم اندر چشم تو نقش خود
ذات خود را از خیال خود بران
از نقاشی را و کی با به خیال
بارد ازت بهر شیطانی چشم
خانه بهی است فی ناز خیال
که خیال خود کنی بهر یکم
تا به دانی تو عیان را از قیاس
بر سر که بهر بهر دید آن نفر
گفت کاین را از خیال تو بهر
آنکه مان تو بهر یکم کشد
سکو تو بهر یکم تری از کمان
چون همه اجزای کشد چون بود
یکش از روز آن نشان
در کی افتاد و تخلص و بهر یکم

روانشاهان علی اکبر پادشاه
باز غیرت از تو یاران گسلند
جان بابا گویت لمیس برین
بیشتر بجز نیست این غراب
در گله ناز خیس او رسا
که بر دلاست عدو پیر نیست
دزد که از مار گیرے مار بزد
مار گیرش دید و پس بنفش
شکرت بر کان و عامر و دوش
مصلحت نیست بخت را و انداز
می نماند که بای خوش نیست
گشت با شکی که وایه رفیق
بر مر آموخت احسان گنهم
کان نفس نماند از بلان پاک تر
خود گوشتن این مصداق است
لغت بدی بیار بلان بخت
مرد خود را بر پا کرد دست او
انگام نم کرد کار در جهان
بسیار هر گاه است آن شفق
عاقبت نیک است در دور افت
یک جسمه دشت در آخر نیست
قرصونی سواد و حرف نیست
بجو صیاد می سوا شکار شد
بزدل شکاک کام کرد و زبرد
بیر از هر منته تا پیشگاه

خاک بر دله رسد انجیر پاش
زاکم آن خدایان عدو آن گلند
تا بدیم غصه بدت دیو و جین
تو همین بازی کجشم بخواب
چو نیست آن خس مر با و رسا
خز و پیرن محلی ماکر از مار گیر
در ابلهی آنرا غنیمت می شمرد
گفت از جان مارن پروش
من زریان بند شدم آن سو شد
کان و عار بار نه کرد انداز
اتماس کردن هر که می
از وز زده کردن آنخوان را
استخوانها وید و گورست عمیق
استخوانها را بدان با جان گنهم
وز زشته در روش چالاک تر
دست را وستان موشی از کجاست
میل این ابله درین گفتار نیست
مرد و بیگانه را جوید و فرو
بان جهان اورا همچو دستان
بر فلان کیمیا سے متقی
اندر زکرون صوفی خام را در پی
او بعد از جغد بایران نشست
جزدل سپیم چون برف نیست
کام آمو دید و بر آثار شد
لاجرم آن کام در کامی رسید
سیر عارف هر که تا تحت شاه

پسر خیار چون شمشیر پاش
آتش اندازن بر کان چون شمشیر
تا چوین تابیس بابا بات کرد
زاکم فزین به باد اندر رسد
مال خس شمشیر است اولی ثبات
خز و پیرن محلی ماکر از مار گیر
در ابلهی آنرا غنیمت می شمرد
گفت از جان مارن پروش
من زریان بند شدم آن سو شد
کان و عار بار نه کرد انداز
اتماس کردن هر که می
از وز زده کردن آنخوان را
گفت ای همه راه نام آن سینه
گفت شمشیر کن در آن کار تویت
عمر بابا نیست تا دم پاک شد
گفت اگر من یتیم امیر آنخوان
چون غم خور نیست این بیمار را
گفت حق اربا را اگر بار بخت
گفت گریه و کفن خار سے شود
هر کان بر قول و نالش آید
اندر زکرون صوفی خام را در پی
پس بر آفت گشت بایران نشین
زاد و نشمنه آثار گنهم
چند گامش کام آمو فروخت
رفتن یک سحر بر بوسه نمان
آن دلی کو مطلع متا بهاست

پس کن درینا و کج شمشیر
نماند این گمان کج و کج شد
آدمی بدان سینه مات کرد
کو کج و کج و کج و کج شد
در کج و کج مانع از تاب حیات
رهنش را برده باشد هر گشت
ما گشت آن در و خور از از راه
کشت میاهم مار است تا از
از کام می نشنود زیارت پاک
می بره ظن بد و آن بد بود
در گشت حق آن بد و از دست
که بدان تو مرد زنده ست
لا اله الا الله گفتار نیست
تا دین خون اخلاک شد
همه بر خون نام رسد آنخوان
چون غم خور نیست این بیمار را
خار و پیرن چو کج گشت او
و رسوایی رود و رسد شود
کو ندر و میوه مانسید
تا شب در خفا کج شد قنوت
و قمر به باشد حضور یار نشین
خدا و صوفی نیست انوار قدم
بعد از آن نوزاد آمو هر گشت
بهتر از بد نشین و کام و طوط
بهر عارف نیست متا بهاست

پیر انشیانی از کائنات عالم نمود
 پیشتر از نقش جان نیز مقرر
 شود زت بیعت در اینجا خلق
 مطهر نقش هر که هست شد
 بی مانع و دل پراگندگی نبرد
 نگرست از ماضی و مستقبل بود
 پیشتر از خلقت از گور با
 در دل آنگاه که برآید و اند
 چون از ایشان مجتمعی می نمود
 منتشر شد آفتاب جانها
 قهر و در روح حیا اسکن بود
 روح انسانی نقش و حدت
 عقل را خود چنین سودا چکار
 در بیان نایب جمال جان او
 به چه سود که اندرین نورین خوشم
 بگوشت پیش آمد و شد حق گنبد
 این زمان بشنود چنان شد نگار
 لازم آمد به فرشتان زمین مقال
 جسم را چون در پیوست اسرار
 بشنود اکنون حدیث و فضا را
 حاکم بران صفویان استغید
 گفت نهادم را که در آخر بروز
 نصرت تر کن از خورشید و نور
 لغت بالانش فروز میس پیش

با تو سنگ زبانه زبون گزشت
 چنان چنان نبود در روی نمود
 مشورت کردن خدای تعالی
 چنان نشان در کبر قدرت با خلق
 پیش از آن که نقش گل پست
 بی سپاه و جنگ بر دست زدند
 چون ازین دور شکل مل شود
 خورده میسایر نموده شور با
 در فتنه محض شر را دیده اند
 همگی باشند و همی صد هزار
 در درون روزن ابدانها
 نفس واحد روح انسان بود
 روح حیوانی سفال جا بجا
 که ما و زاد با سحرنا بچار
 بر دو عالم چیست نگشالی
 تا فروز از خوش بگریشم
 بسته شدن قهر مرغی حکایت
 مستمع را وقت دل بائے دگر
 سگوان افسانه به موعت نال
 که تو مردی زمین و دین از بل بر
 التزام کردن تا دم تیمار
 چونکه در وجود طرب آخر رسید
 راست کن بهر بهیمه گاه و جو
 گمان خنک پیرت و دانه است
 و در منزلت زبانه زبون

آنچه خود را بدیده عیان
 بیش ازین تن صحرای گشت
 مالی باورش گمان ایجا خلق
 چون ملاک مانع آن می شدند
 پیشتر از آنکه کیوان دیده اند
 آن عیان نسبت باشان نگاشت
 و چون بی کیف هر کیفیت را
 در محو کرم می بینند و سه
 آسمان در درویشان خبر خوش
 به شمال موجها اعداوشان
 چون نظر بر خود در خودیت
 چون که حق رش علیه شمس نور
 عقل خبر از مزارین آگاهیت
 یک زمان بگذاری همه مال
 چون که حق رش علیه شمس نور
 که گذاردند ز شک و شکیست
 بدید بیک استیلائی هر حکایت
 خاطرش شد بسوی صوفی فقی
 صوفی صورت پذیرد ازای عزیز
 و تواند زد زنده اگر ام حق
 بر همه را و تخلف نمودن
 نه آن بیا در دوزخ پیر میمان
 گفت لاهولین چو فزونیست
 گفت لاهولین چو بیگونی هما
 گفت لاهول آخرتی نکست گذار

پیر از نخست بنیادش از آن
 بیشتر از گشت بر برداشتند
 بیشتر از بحر قرع یافته اند
 بر لایک نقد فضاک میزدند
 بیشتر از روانه بانان ویده اند
 در خود نیت گردان رویت
 دیده پیش از کان صبح ^{صبح} ران
 رشاع شمس بیند ^{نیک} به
 آفتاب از جودشان زلفت
 ورود آورده باشد باو شان
 آنکه شد محبوب ایدان دریت
 منقرق برگزنگر و نور او
 واقع این سر سبز اندیت
 تا بگویم و صفت عالی زان جمال
 نطق می خواهد که بشکاید غم
 تا بگویم آنچه فضل گفتنی است
 جر کند روزها جر تدی کند
 اندران سودا فرو شد تا حق
 همچو طفلان تا کی از جود و نیت
 بگذرانند مر تر از نیت طبع
 یکا برین از که جا کن جان را
 از بیمه یاد آورده از زمان
 از قدیم این کار با کار نیست
 اوسن از نواز این ترتیب
 جنس تو همانم آید صد هزار

بمیلایا حتی زوخته اند و پیش ما
گفت اند و چون که تر کاه کن
گفت لاجول ای پدر لاجول کن
گفت دم افشار را کوه به بند
گفت بشتیش فلک کل زودتر
من ز تو استا تر من در فن خود
خادم این گفت میان شبست
رفت خادم جایی به پیش من
کان خوش و زیبا که گمانه بود
باز میدید آن خوش و زیبا هر
گفت چاره چیست یا زان است اند
من نکو دم با کواکب لطیف
باز میگفت آدم با طلع وجود
گرگ را خود خاصیت بدریدت
باز گفت خرم سو و فلک نیست
آن خرمسکین میان فلک سنگ
خوشه شب در گریان کای آله
آنچه آن خردید از بچ و مذاب
ناله میکرد از فراق کاه و جو
روز شد خادم بیاد بدارد
خوینده گشت از تیرگی پیش
چونکه صوفی شربت شد روان
آن کی گوشتش سی پیچیدت
باز میگفتند آنچه این شربت
چونکه قوت خورشید لاجول بود

هست همان جان مادرش ما
گفت لاجول این سخن کوتاه کن
با رسول اهل کمت گر سخن
آواز غلطیدن نیفتد او پسند
ز کاشه شبست ای کان بهتر
نیمه آن آیدم از نیک و بد
گفت ز تو هم کاه و جو آخر هست
که ویرانند ز صوفی ریشخند
پاره پاره شبست درش میرود
که بیچاره همه تها دو که به گو
رفته اند و جلد با و بسته اند
او چرا با من کند عیاس کین
کیه آن بایس چه کرده بود
کین حسد و خلق آخرت نیست
هر که بطن نیست کی ماند درست
کوشیده پالان ریزه یا گنگ
جو را کردم که او کمشت کاه
من غم خاکی بنید از بیل آب
مستمند از اشتیاق کاه و جو
زود پالان حبت پیشش نهاد
گمان برون کار و انیان که
رو در اندون گرفت آن نرمان
روان گرد زیر گامش حبت
و می گفتند که شک این خرم نیست
شبست هیچ بود و روز اندر نبود

گفت ایش و ده کین شیر گرم
گفت پیش ما بر لب سنگ شک
گفت بت باش ز پشت خرمچار
گفت لاجول ای پدر چندی نال
گفت لاجول ای پدر چندی نگو
لالت بر میان خدمت کنم
رفت و باز خواند او هیچ یاد
صوفی از ندانده بود و شب دراز
گفت لاجول این چه باغی است
گونگون میدیدنا خوش تو
باز میگفت آنجای خاک و ک
هر صدمت به سبب با سببند
آدمی م بار و کثرت را چه کرد
باز میگفت این گمان بدست
صوفی اندر و سوسان خرمیان
گشته ره چرخ شب بی طلع
باز بان میگفت ای شیوخ
بس بملو گشت آن شب تا سحر
بر چنین منجست و در در و در
خود و شان در زخمش بزد
گمان برون کار و انیان که
رو در اندون گرفت آن نرمان
روان گرد زیر گامش حبت
و می گفتند که شک این خرم نیست
شبست هیچ بود و روز اندر نبود

گفت لاجول ز تو هم گشت شرم
و بود تریز به چو خاک شک
گفت لاجول ای پدر شرمی بد
بهر خرمچین موهاندر جوال
استخوان در شیر بند تو جو
من خدمت چون گل چون من
خواب در گشتی بدان شکستند
خواه بانی در دید چشم فراز
ای محبت آن خادم شوق کجاست
خاکست خواند با القاصه
فی که باشت به ناز و ناک
در خدمت و فانی کین کس
که بخواهند اندام را مرگ و درد
بر برادرانچین فلک چیست
که چنان باد اجزای زمینان
کاه در جان کند که طلع
چونکه خرم زمین خام شوخ
آن خرمچاره از جوع البقر
نال می کرد از شب تا برون
که دبا خاکی با سگ سزد
کوزبان تا خرمچین جال خوش
جله بخورش سی پنداشتند
و آن دو که در چشم او میدید ناک
خردین شیوه تا ندرا ببرد
از سلام علیکشان کم جوانان

کمالی است و در عالم است
هر که در دنیا خوشبختیست
عشوه و بیاورد خوش بین
دم و در گداز ای جان دوست
سر زنده بر پسته تو قصاب دلا
بر سپهر خام و انوار عاتق
کیست بگیا تن خاسک تو
گوییان شکستن را با شود
ان منافع مشک بر تن می نهد
دگر با او خوشبختی گنجین است
طبیعت از بسوسه طبعین
هل کی میوزن است کون تو
و تو جزو بنفشه لعل نامدار
اسرار تو همین اندیشه
گر گلاب بر سر و طبیعت زنده
قورباغه جزو جانوران
گر در آینه ز خود و شکستن
حق فرستاد و دنیا را بهر این
موس و کافور مسلمان و جود
بود نقد و قلب در عالم روان
چشمه دانه فروز کردن رنگ را
دشمن روز ندان قتل گجان
حق قیامت را تصدیق ان و ذکر
عکس از مر حق و انید روز
قول بر گدازین حق اخلاص است

کم بپایان و در دلم و در
وزن خود دوست تو توفیق در
و امین این مرد و تو در زمین
تا چو قصابی کشد دوست پوت
دم و در تاخوت ریز و زار زار
یکه هست در عشوه ناکسان
کر برای دوست غمناک تو
روز و درون گداز و پید شود
سبح را تو در گنجین می نهد
بر سر و رنگ است و موس است
خبر بشین را بنیشت است
جز در آن گل است و خرمین تو
عیش تو باشد چو نبت پادشاه
ما بقیه تو استخوان در ریشه
در تو چون بوی بر نبت گلشن
صفت باغبان گویست و کمر
بر گزیند یک یک از بهر گیرش
تا جگر در دوز ایشان کفر و دین
پیش از ایشان جهان یکسان
چون جهان شب بود و چون شیر و
چشمه دانه رمل را و سنگ را
عاشق روز و زین در یکا کان
روز بنیاد جمال سرخ و زرد
عکس تبارش شام چشم و روز
از برای آنکه این بهر عکس است

اندم و در آنکه اول و اول
دره اسلام و بر پوت صراط
صد بر لبیس لاجول آیین
دم و در تاخوت بر دین کشد
همچو شیر صید خود را خویش کن
در زمین مردمان خانه کن
تا تو تن را چو شیرین می نهد
مشک را بر تن زن بزل ببال
یز زبان نام حق و بر جان او
آن نبات انجلیقین عاریت
کین در آینه که از کین گم نهد
چون تو جزو دوزخیان گوش او
آینه باغیان یقین ملحق شود
آینه است اندیشه تو گلشن
طبا با پیش عطاران بهین
جنسها با جنسها آینه است
طبا با شکست و جانها رنجند
حق فرستاد و دنیا را باورق
پیش از ایشان بهر یکسان
تا بر آمد آفتاب نبی است
چشمه دانه گوهر و خاشاک را
و آنکه روز است آینه معرفت او
در حقیقت روز و ستر اولیا است
زان سبب فرمود و زان و انی
در نه جفای قسم خود ان است

بسیار آن که در دلم و در
سر و در آینه چو آن خرد و جفا
آدم لبیس را در مارین
وای آن که در دشمنان باغیون
ترک عشوه و بنی و خوش کن
کار خود کن کا بجای نه کن
چو هر جان را نه بنفشه و بنفشه
مشک چو پود نام پاک و در کمال
گداز با در کفر به ایمان او
جای آن گل مجلس خوش است
که شان و یلوی کین را نهد
جز در دوزخیان گوش او
کے دم باطل قرین حق شود
و در دوزخ است تو بهیه گلشن
جنس باغبان خرد و در قرین
زمین سجان بنفشه آینه است
نیک و بد با هم گم نهند
تا گزید این دانه بار و طوق
کس ندانسته که مانیست بدیم
گفت ای عشق و در شو صفا
به شدم از ان می غله خاشاک
تا به بنفشه شرفی قشع او
رویش از شان چون آینه است
و انفسی نور صیب مقصطفی
نود و نه چو لائق گفت خدا

از خلیلی لایب الاغلیین
یاد تو لایب است شارسه او
بوسل پید گشت از عین بلا
اکت نه گزید بخت کفشگر
بود و نا بخت در لب صوفی نور
زین سبب عیسی بلان بهر لاله
دست و آلت بهیچ سگ نیست
انکه گفت و گفت پیش ازین
گر کی گوئی تو و میدان او
گوش و آلت احوال نیار بهوش
وان درون و بیرون در کما کوش
گرچه بهیچ فشانش سکنه
در خوانه و نه بنده سوز تو
علم آن باز است که از شکر گیت
تا که تماشای پند او لا در او
گفت نام ابلان نکند در کتب باز
هر جا بل چنین دان افریق
روز نشسته بهیچو بگیا شد
گفت بهر خدایین جز او کارست
این سزای آنکه از شاه خمیر
هست نیا جابل جابل سرت
باز می مالید پر بر دست شاه
ملطفت شجاعان اقبایست چون
خدمت خود را سزا نداشت
بسم سخن دیدی تو خود را با خدا

پس زنا چون سحر آید به عین
دین تن خاک زنگار س او
زان ملاوت شد عبارت مقلی
همچو در کشت کرده سگ در
بود انا الله و الله رب العالمین
در شب موزید آن احم صمد
بخت باید بخت شمر طراوت
متفق باشند در و نه عین
که در بر سحر کرد از چوگان او
دار و دیده بکس از راه گوش
بهر و چون کفش کز در پای کوش
هر چه در لایبانش سکنه
علم باشد مرغ دست آموز تو

لا اله الا الله گفت آن خلیلی
افتابش چون بر آید از خاک
هر عبارت خود نشان عاقلست
حوالت استخوان پیش بزرگر
شد عصا اندر کف موسی گوا
کودک از نقص بر آید نهد
انکه بی بخت و بی آلت است
اگر چون مرغ شد کیسان شوند
کوی آنکه راست بی نقصان
بس کلام پاک در دهای کور
گرچه بخت را بجا آید آو
او تو در کشت ای بر تن
او نیا پیش بر ناوستا

یا فتن شاه باز خویش را در خانه کی میر مبتلا شدن

دید آن باز خوش خوش زادر او
بر فرود از حد و نهان شد دراز
کند و جابل همیشه در طریق
سکون کی میر آن نگرگاه شد
که نشسته دروغای مادرست
خبر و بگریه و نهان گنده پیر
عاقبت آن شاه کون جابل سرت
بیزبان میگفت من کروم گناه
زانکه نشسته بر شست را نیکو کند
تو لودای جرم از ان افراشته
ای بکس نین گمان افتد جابل

پاکیش سبت و پرش کوتاه کرد
دست بهر اهل بیارت کند
جابل از با تو نماید سرت
دید ناگاه باز او در دو کرد
چون از غل در دوزخ قرار
گنده پیر جابل این دنیا هست
هر که با جابل بود بهر از باز
پس کجا ناکه کجا زار و گیم
رو کن نشسته کی نیکو ماسه ما
چون ترا ز کرد و عاقل شود
گرچه با تو نشسته نیند بزمین

کجه فضا خراجه و نهان ز عین
باشی تن گفت بین با تو نمک
حال چون شود و نهان آید
بیش سگ که ستمون پیش رخ
شد عصا اندر کف سحر سببا
سنگ بر گل زن تو آتش جبه
در غل شکست آن یکتا بی
انکه گویان کی گویان شوند
کوز دست زخم شد حقان شود
می نیاید می رود و نا اصل نور
چون توانا اهل شود از تو بر
بند بار بگسلد سبگر یز
بهمچو باز نشسته بنانه روستا
سکون کی میر کوی آرد بخت
همنش بر پیر و تو شش کا کرد
سوی مادر که تیار کند
عاقبت ز نخست ز غل از جابل
نشسته بر و بگریه زار و فوه کرد
عاقبت از لا حیت و اصحاب نار
هر که با جابل شد بهر و نهان
آن رسد با او که با آن سپان
که تو بر پیر و نهان گیم
زشت آید پیش آن زیما س ما
زان دعا کردن لب منور شد
خوشین به شمس و نیکو تر شین

برکت ای خدایا شایان شوم
در پناهن رفت چون شای مرا
در کتبشیم که در کتبشیم
در حقیقت تو مرا با پیش گیر
در پیشگاه هست مقدار خود
هر چه یکت در کان در دست
احمد خدایت سپاه زمین
و در دست ایراکه موسی کلیم
لغت یاربین چه در دست
لغت یا موسی بدان نبوت
من کریم نان نایم منده را
کوگر سنه خفته باشت در خیر
هر کرمانه که میجوئے کجایان
که بودی که شمش احمد تو هم
که بودی که شمش احمد تو هم
سز شکر دین از ان به نافت
چون بگرایم بچش در حتم
حتم موقوف کن خوش گریه یا
بودی که و انما او دوا دار
ده هزاران دام کردی از دهان
احمد خدایه بودی نام او
گفت بنحیب که در بار کار
خداوندت که جان انفاق کرد
پیش میدان مذذذان بنده خود
شیخ دوا سے سالها این کار کرد

خو که مومنان سے شروع
بر کرم من پریم خوشید را
گردی کلیم علمای کسب
هر یکے خصم را چون بل کس
لیک در میان سرمانده خود
بر همه افاق تنابر دوست
ماهین برین و شکاشن جبین
آز روی بر زمین در دست مقیم
ان گذشت از حرمت انجادی
راه آن خلوت بدان کشتود
تا بگردان طمع آن درنده را
وان دوستان میله از بهر
اون نور تاملع کردی در آن
می پرستی که چو ابد است صم
کرمت باطن بهت بر بازو
کرند بریران مفتش پافته
آن خردمند و نبوت همه
چون گشت از حرمت مریخ خا
خلو انورین شیخ احمد خدایه
خج کردی بر فقیران جهان
خدمت عشاق بودی که کام
دو فرشته می کند و انم ندا
خلق خود قربانے خلاق کرد
تو بدان طالبین که کبروش
می شست و دوا همچون پاییز

انکه تو شمش کشف و شیر گیر
در پریم منت چون بنوازم
آفران شسته ز کم باشت تم
قدر فداق انکه بنای خرق
موسی اندوه فایک عصاش
فوج چون شمش در خواهد ازو
تا به اند سعد و سن بنیبر
چونکه موسی رونق دور تو دید
خو طره موسی خود را در بکار
کو تو از دور درین دوا کلیم
بنیبر طفله ببال مادر
کشت کنه حرمت خفیت
چندت شکست احمد در جهان
این سرت و است از سجده نم
مرست را چون ربانید از جهان
رو میسر شسته چو اندر قدیرال
گر بنده ام داد خود بنمایش
تا نگردد ابر که خند و تبین
خلو انورین شیخ احمد خدایه
هم بوام او خاتقاهی ساخته
وام او را حق زهر جامی گزارد
کاهی خداتو شفقان را در غلظت
خلق پیش آورد در ستمیل و دار
چون غلظت و آویشان جان نقا
تخم جامی کاشت تار و زابل

گر ز شمش کشف و شیر گیر
چرخ باز سے کم کند و بازم
ملک نمرود سے پریم ز غم
بند تو در فعل صد چون بنیبر
زور بان فرعون و شمشیر پاش
موج طوفان کرد حق شمشیر
دور ت این دور دور
کاندو صبح سخیلست و مید
از میان دود آه و برآ
پاکش زهر اور از ست این کلیم
تا شود بیدار و دوا چو در غم
خا جوش است است و سدی
تا که یارب کوی شتند ایمان
تا بدانی حق او را بر ارم
هم بهان قوت قبول دوا را
رسته جان کند و جان یار
چونش کرد و ستمیل و بکشیر
تا نگردد طفل کے خوشدین
از جو اندری که بود او نادا
خان و مان خاتق در باخند
کرد حق بر غایب از ریگ آرا
وی خدا تو مسکان را در غلظت
کار در علقش نیار و کردی
جان امین از غم و ستم و
تا بود روز اجل سیرا بل

با پیشانی چشمی که کلاه ایمنی نیست
شبیخه نور و آن چه گفتار و حال
گفت این دنیا را که چنانکه است
ای بر فضل فضل چشم نیست
که به بخوابد به شکل حل شود
و از بدنی را گفت یا رسد در عمل
که به بند تو حق خود چه غم است
غم خود را زودید کان عیسی است
لیک یکبار تن بر استخوان
و نه گشتن مجبور از عیسیست
این بدن زنگاره آه بر ج را
چونکه عیسی وید کان ابد فرقی
نه نگید و پند را از ابله
حکم مردان از بی انجام مرد
کلاه اش بر کند و نوزش سخت زود
گفت عیسی چون شبانش شکوفه
ای بسا کس به چو آن شیر بیان
جمع کرده مال و زلفه سبک گور
طعمه نموده بهادان بوده
گوهر روزی نبی اند جهان
که بداند قیمت آن مجسمه خرد
چون نمیرد پیش او که از امر کن
خاک بر سر استخوانه را که آن
آن چشم است آنکه بنامش نیست
که در دگر این نوید که رسد

نور چشمش آسمان ای شمع است
من بکل کردم شام آن جدال
لیک موقوف بر خود که و یک است
کام خود موقوف زاری و آن نیست
خامخوردی بگل سپهر شود
که گر سه تا چشم را نا خیل
در وصال حق و دریا و چه کم است
چپ مروتان نیست و چشم است
بزدل عیسی منته قوس زمان
کام فرخنده خواه از دوست
یا مثال کشتی بی مونس را
تمامی قصه زنده شدن استخوان بدعا عیسی علیه السلام
بخل می بندد و در دگر است
صورت آن استخوان زنده کرد
به چو برون کاند و زخمی بود
گفت زانکه که تو زود شکوفه
صدید خود را خورده زنده از جهان
و شمس آن در آید که در دگر
آنچنان بنام آن که هست
خود چه کار بسته مراد دکان
ام بجای پانصد و چهل
ای امیر آب مار از دگر کن
مانع این سنگ بود و صد جان
ز آسمانها که رسد و پیش نیست
در تنی نشین و بر خود میگردد

که به چشمش تصمصب موسی
سزای آن بود که حق خواستم
تا نگید که بود که جلا فرودش
کام تو موقوف زاری دل است
که به بخوابد به شکل حل شود
گفت زانکه که تو زود شکوفه
در وصال حق و دریا و چه کم است
چپ مروتان نیست و چشم است
بزدل عیسی منته قوس زمان
کام فرخنده خواه از دوست
یا مثال کشتی بی مونس را
تمامی قصه زنده شدن استخوان بدعا عیسی علیه السلام
خاند عیسی نام حق بر استخوان
از میان چه بیت یکتیر سیاه
که در متری بدست زانک
گفت عیسی چون خود و خون بود
قسمتش کای نه و خورش چو کوه
اسه میسر کرده برادر جهان
گفت آن شیر خیزی آن شکار
این سزا آنکه یا بدک صفت
او باید آن چنان بنام
این سنگ نفس ترا زنده خواه
سگ نه بر استخوان چون خاک
سودا باشد قفس را گاه گاه
زابر گیان شاخ سبز تر شود

از حاکم چشم موسی
لاجرم بود و راه راستم
به چو بنشانی نمی آید بچو
به نظر عیسی کامیابی شکل است
پس بگریان فضل دیده چه بد
چشم بند یا نه بند آن جمال
یا بنشین چشم شقی که گور شود
فصرت استخوانه که خوش است
ذکر او که دیم سبب را ستان
عیس کما نای تو هر گاه
خاصه چون باشد خرد کرد
جز که استغفر نهید اند طریق
از بر ابله اتها آن جوان
به چو بر زود نقشش را تبار
خود و نبودی نقصان لا برش
گفت در سبب نبودم زرق خور
نامو بچه کرد تحصیل و جود
سخره و بچار از راه امان
بود خالص از برای اعتبار
به چو زود و چو بنشین از گزاف
میر آید زنده گانه بر سر
کو شمع و جان تست از دگر گاه
و تو چه دار از چه بخون فایده
از چو تن است آنکه که زنده راه
ز آنکه شمع از دگر روشن تر شود

هر کجا نوم کند که بنشین
ز آنکه بدین نقش تقلید است
که در بری کثرت و تیر چشم
مستینه دارد و لغت خود و یک
اب در جزان نیکی و قرار
نوحه گر باشد مقلد در حدیث
از مقلد تا محقق فرقه است
هین شوخه و بدان گفت مزین
کافر و مومن خدا گویند یک
الله اندر میزنند از به زبان
سایه گویند خدا آن ناخواه
نام دیوی ره برود در ساحه
روستا گاه در آخر به بست
درست مالید بر اوصاف شیر
انجمن گستاخ و آن خاروم
کو تو از لانا کتابا بچسب
از پدر و ز مادر این نشیده
بشنو این قصه بی تاهید را
صوفی در خانقاه از ره رسید
احتیاطش کرد از سوسو جفا
ای توان که تو کسیری برین نمند
که ضرورت هست در در صباح
مولود افتاد از اندر خافه
ما هم از خلیفه جان داریم ما
و آن مسافر نیز از راه دراز

ز آنکه تو ادلی ترس از اندر حریف
رو باب چشم بند شمس را بزند
گوشت پاره اش دان که نمانی
از بر کس می راجی است نیک
ز آنکه آن خوشیست عاب خوا
بر طبع نبود مراد آن نصیبت
کاین چو در دوست آن یکصد
بابر کاوست و بر گردون چنین
در میان هر دو خوشیست نیک
بے طمع میشی و الله را بخوان
همچو مصحف کشد از بهر گاه
تیر کاوش خود و بر جاب است
پشت و هلو گاه بالا گاه زیر
کو درین شب گاه می نیدارم
لا تصدح ثم انقطع ثم ارجع
لا جرم نازل درین سینه
فروختن موفیان بهر چه میسر
مکرب خود و در آخر کشید
چون قضا آید چه سود از احتیاط
بر کبری آن فقیه در میند
بس خفا و کفر و تشریح
کاشیشان لوت و سلاح است اول
دولت اشبیه میان داریم ما
خسته بود و بیاکن اقبال و ناز

ز آنکه ایشان در ذوق نانی اند
ز آنکه تقلید سخت بر نیکویی است
که سخن گوید و موبار یک تر
همچو جویت او نه آید و خور
سیمونای ناله زار که کند
نوحه گر گویند حدیث سوزناک
نوح گفتار این سوز به بود
هم تقلید نیست موعوم از ثواب
آن که گویند خدا از به زبان
گمراشته که از گفت خویش
گمراشته که از گفت خویش
خاریدن روشتا و یار یکی شیر را چرخ آنکه گاه است
روستا شد در آخر سوسو گاه
گفت شیر از خوشی افول بک
حق می گویند که ای منور کور
اومن را کوه آمد و اقصای کبر
که تونی تقلید زود و اقصای شوش
فروختن موفیان بهر چه میسر
اکبش او و جلف از دست خویش
صوفیان درویش بودند و فقیر
از تصصیر آن صوفی رسته
بمدان دم آن خرک بفرودند
چند ازین صوفیان روزی چند
تخم باطل را از آن می کشانند
صوفیان یک بیک بختند

فافل از عمل تباه کانی اند
که بود تقلید اگر گوید قوی است
آن سرش را از آن سخن نبود
آب از بهر آب خواران بکند
لیک بیکاری خود را رسد کند
لیک که سوزند در دمان چاک
و آن مقلد که از آموزه بود
نوحه گر از پدر باشد در حساب
تقی گویند خدا از به زبان
پیش چشم بودند که بکند پیش
دزد دزد گشته بود کافا بشیر
تو بنام حق بشنیده هستی
کا ویر است شب بیک کجاست
نیمه و شش بدر کوه دل خوش
نی ز نام بار و باره کشت طوا
پاره گشته و شش بر خون شمشیر
بے نشان شمای چون باشد
تا بدانی آفت تقلید را
نفس جوان صوفی که گفت پیش
کا و فقر آن بکین گفت ابکی
خر و فرشته در گرفت آن بهر
لوت آوردند و شمع افروختند
چند ازین بنیال این روزها
که آن جان نیست جان پند
نروند تهاش خوش می بختند

آن کی پائین ہی مالیدوست
 گفت چون پیرسلان شان چو
 دود بخ کرد آن پاکوختن
 دیو یا صوفی آزاد روزگار
 از هزاران اندکی برین شکاند
 خربخت و خربخت آغاز کرد
 از دیر تعلیم آن صوفی مبین
 خانقہ خالی شد و صوفی ماند
 تا بعد در مد آن کشتن رفت
 تا آمد آنگشت صد غی غور کجاست
 بحث با توحید کن بحث میار
 گفت پیغمبر کیست آنچہ برو
 گفت من غلوب بودم صوفیان
 در میان مدگر سہ کردہ
 تو ناسے و لگو سہ مرد
 صد تبارک بود چن خان بدین
 چون نیا و لگوئی اسے غریب
 تو سہی سہ کہ خربت ای مہر
 گفت از جملہ میگفتند خوش
 خاص تعلیم جنین جیا صلا
 عکس صیدان بایا نیران خوش
 تاشہ تحقیق از یاران مہر
 نہ اندک آن تعلیم صوفی از طبع
 طبع موت طبع آن ذوق سماح
 کہ از ان طبع بودے بال

وان کی پسین شین ز جانیست
 کہ طرب شب نخو ہم کردے
 ز اشتیاق و جد جان افشون
 تران سبب بشو بود بسیار
 باقیان و دولت اوش زنیہ
 تران و از شہ جلا را بنا کرد
 خربخت آغاز کرد از رنجین
 کہ از خربت مارتے فشاند
 رفت در آخر خود انیافت
 گفت خادم رئیس بنی سجات
 و انچہ بہ بصیرت واسپ سپا
 بایش و ناقبت و سس سپر
 حله آمد و زرد بود چہ چکان
 پیش آمد کہ گنہ بر مرید
 کہ خربت را بر بندہ سہ
 از انہا انہا بر یک باغی نہا
 پست آمد از بنین نام نہ
 از ہمہ کہ تیدکان با ذوق نہ
 مر مرا ہم نہ تو کہ گفت تشر
 کاہدہ اسخینند و نہ بر نان
 کہ شہ از کوہی عکس گمش
 از صد و گسٹا گشتہ قطرہ ور
 عقل او بہرست از نور طبع
 نافع آید عقل اور از اطلاع
 راستے گفتے تر از دود صفا

وان کی افشا نگرد از خربت او
 لوت خوردند و سماح آغاز کرد
 گاہ دست افشان قدم کیا فتنہ
 جز بکارت ہوسنے کہ نور حق
 چون سماء آمد ز اول تا کران
 زمین حرارت یابی کو بان تا سحر
 چون گذشت آن نورش و جوش آسمان
 خربت از جبرہ بیون او را
 گفت آن خادم بایش بر دست
 گفت خرم آن تبویب پرده ام
 از تو خود ہم اسخہ آوردم تبو
 و نہ از سر کشہ اسخہ باین
 تو باندیدی میان کہ کجانی
 گفت تا گزین کن تو کہ بستند نہ
 ناخوار از سہر کہ مسرہ و خرم
 از کایہ کم کہ آقا شہ رزم
 کہ در اندہ آمد من بار ما
 باز یابستہ کہ او خود و جہت
 مر مرا تعلیمہ اشان برباد داد
 کہ با فوہق آن بہت بیرو
 کہ سکاہل نہ توان تعلیم دلان
 و مان شتو چہ عقل و سحر را
 دانکہ فی راطع بروش زراہ
 کہ طبع در آئندہ بر خاستے
 بہرچی می گفت با قوم از صفا

وان کی جو سید شوش راورد
 خانقہ تاسققت شدہ بود و گرد
 کہ سجدہ نہ سجدہ راستے رفتند
 سیر خود را و فاسخ از ناک حق
 مطرب آغان یک ضرب گرا
 گفت زنان خربت و خربت ای
 روزا شت جہان تذالوان
 تا سبز بر بندہ آن ہمہ را
 از انکہ بودش آب کتر نہ
 ان ترابہ سہر مدخل کہ وہا
 باز وہا انچہ کہ سب پر مہ تبو
 بہت ان ترانہ قسطنطنیہ
 از انہا از سہر چو ان نشان
 تا صد جان فکس شاند
 و بہر تعلیمہ اندہ ازیشان نرم
 این قضا خود از تو آمد ہر سہر
 تا تو را وقت کنم زمین کار با
 زمین قضا سکتی مر و عادت
 کہ دو صداحت برین تعلیمہ بار
 دین دلم از عکس تو قین شید
 چون پیاپی شدہ تحقیق آن
 ہر روز ان تو پرده ہاسے طمع را
 ماند و خیر ان و کارش شد تباہ
 در ففاق آن آئندہ چون با
 من نخو ہم نہ و سپام او شما

من و لایم حق بشمارا من
چیت نزد کار من و دیار
یک حکایت گویت بشنو
پیش چشم او خیال جاودار
هر که از دیدار بر خوردار شد
صد حکایت بشنوید پیش
آب و خنجر منفسی بی خان مان
زهره کس که لقمه نان خورد
مروت را نهاده زیر پا
بیج گنج بی دود بی دست
و اندر سوادخ مو شسته در سوخته
در خیالاتش نماید ناخوشه
مادر کرم متراموس شود
آن فرج آید ز ایمان در خمیر
گفت پیغمبر خورش ایمان ندان
زانکه در چیت خیال کفر است
نیم او مومن بود پیش گبر
همچو گاوی نیمه جلش سیاه
از جمال یوسف اخوان بس نفیر
چشم ظاهر سایه آن چشم دال
تو مکن نهی اصل تو در لامکان
این سخن نیست حد زندانیان
باو کیل تمامه اراک مند
کاذبین زندان بماند مستمر
در زمان پیش آید آن روز کلا

دو اوج و لایم هر دو سر
گرچه خود بود یک چشمه حل هزار
تا بدانی که طبع شد بر گوش
همچنان باشد که موی ناز
این جهان در شرم او مردار شد
قصه بر آن مفلس که روز زندان بود
ماند روز زندان و بندگی امان
زانکه آن لقمه ربایک برد
گشت زندان دو روزان نان با
چرخانگاه حق آرام نیست
بتلاسه گریه چنگای شوس
می گذارد و چو موم از آتش
کان خیالت کیمیا مس بود
ضعف ایمان تا امید و زخم
هر که را بنود صبور و نهاد
وان خیال موی در شرم دوست
نیم او مومن بود پیش گبر
نیمه دیگر سپید و سیاه
لیک اندر دایه یعقوب نور
هر چه آن بنید بگردان بدان
این دکان بر بند بکشان دکان
تسکایت که در این دکان نرود
دل زندان در شکایت آید
یاوه تا ز طبل نزار است
محشش این که ندانم گشته کلا

هست نرود کار مرد کلال را
چل نرود او نباشد نرود من
هر که را باشد طبع الکن شود
چون گریسته که از حق نرود
لیک آن نرود مستی دور بود
قصه بر آن مفلس که روز زندان بود
تقریر زندانیان هر دو گزاف
هر که دور از دوحوت رحمان بود
گر گریسته بر امید راسته
گنج زندان جهان ناگزیر
آدمی را زهری هست از خیال
در میان مادر کرم گریه
صبر شیرین از خیال خوش شد
صبر از ایمان بیاید کلام
آن یکی در شرم تو باشد جوار
کاذبین یک نفس بر فوج
گفت ز دانت نمیکش من
هر که این نیمه نه بنید رو کند
از خیال بنظر نشان شست
سایه صیلست فرج آما کب
ش شرجت مگر ز برادر همت
تسکایت که در این دکان نرود
دل زندان در شکایت آید
یاوه تا ز طبل نزار است
محشش این که ندانم گشته کلا

نرود باید داد و تکلیف سزا
که بود شب شب در مردن
باطع که چشم دل روشن شود
گرچه بدست گنجها او نرود
لاجرم از حرم او بی نور بود
در نیاید نکته در گوش حرص
بر دل خلق از طبع چون کوه قاف
او که چشم است اگر سلطان بود
زان ملک هم شیت آید آفت
نیمست بی پانزدوی حق آفت
گر خیالاتش بود محال
با خیالات خوش نشان داند خدا
کان فرج داند که پیش است
حسب لامع غلامان له
بهم اندر چشم آن دلیز گار
گاه مای باشد او و گاه
باز سنگ کاش گبر گمن
هر که آن نیمه نه بنید که کند
چشم فرج و شرم صیل ناپید
سایه باخو رشید یاد و کجا
ش شرجت مگر ز برادر همت
مسطح انداز دست آن غلبه
باز کوا در مازین مرد دون
و رعبه جلیات کذا پیوسته
از وقایع شمس و چرخ و کلام

گویند زنی که در پیشش
کود زندان تار و کین کاوش
سوی قاضی شد و کین نامک
گشت ثابت پیش چنان همه
گفت خان مان من احسان
همچو ایلیه که میگفت سلام
هر که او را قوت ایا نه بود
هر که بر وی گشت کفر تهریشان
از نماز و معصوم و بد بچار گے
یک گشت و دیر اران میر
چون نیاید صورت زید و نیال
که خیال فرج و کاسه و کان
که خیال فقره و فرزند وزن
که خیال آسپا و بلخ و ران
هین برون کن از سر این خیلها
گفت قاضی غلغله را و دغا
گفت ایشان بتمم باشند چون
جمله اهل محکم که گفتند ما
گفت خا کش گدا و ایند فاش
هیچکس نیفر و شرد بدو
پیش من افلاس او ثابت شد
مفلسی و میر ایند و ان ما
او رکن او را بهانه آورده
که در بیچاره می فریاد کرد
بزرگتر شست آن قوط کران

گویند زنی که در پیشش
یا وظیفه کن در قفسه نقد پیش
گفت با کاشکایت یکد بیک
که نمودند از شکایت آنز سر
همچو کافیه قسم زندان است
رب انظر فی لایوم القیام
وزیر اے زادره مانے بود
که بزلعت و غل غنیمت زیان
قوت ذوق آید برو یکبار گے
هر که در گرفت او آن میشود
تا کشان آن خیالت و روال
که خیال علم و کاسه خان مان
که خیال بفضول و بدو سخن
که خیال شمع و راع و تیر و لایخ
هین بر لب از دل چنین تدبیر
مفلس زنده اسف با قاضی
می گویند زنی که در پیشش
هم براد بار و بر افلا کش گوا
که در پیشش و بس قلاش
قرض ندیده پس او را قسط
نقد و کالایش چیزه است
هم مناد است که در قران ما
مفلس است او و در آن کس بر
همه موکل را بد است که کرد
صاحبش تیر و شتر و ان

گویند زنی که در پیشش
ای ز تو غرض هر که در پیشش
خواهد او را کج از زندان بر پیش
گفت خا خیر زمین زندان بر
که ز زلف انهم بر اسف تو بر
کازین زندان و نیان خوشم
سنت غم که بیکر و که بر لب
قوت اینجا درین زندان کم است
استعیند الله من شیطان
هر که در دست کرد میدان که در
از خیالات تو سر آید بلای
که خیال کسب بود اگر
که خیال کار و کاسه قماش
که خیال آشته و ننگها
مان بگو لا حول و لا عزیر
مفلس زنده اسف با قاضی
وز تو می خواهند تا هم وار نهند
هر که بر سید قاضی حال او
کو بکه او را مناد و بیا کنی
هر که در حوی آردش آید بلفن
آه و دمس و نیازان بود
کو و غنا و مفاس است و بد سخن
حاضر آوردند چون نقد فروخت
اشترش ببردند از نه کام چاست
سو سو و کو بکو می نهفتند

گویند زنی که در پیشش
داد کن استغاث استغاث
پیشش هر که از اعیان پیش
سوی خانه مرده و یک خوش شو
خود بپیر من ز در و شوی و کد
تا که دشمن زادگان را کشم
تا بر آرد او پیشیا نه غریب
خا خیر است از قله درین سنگ خم
قد ملکین آه من طغیان
دو پنهان گشت اندر دیر پست
چون خیالت فاسد آمد جاکا
که خیال تا جری و دوا در
که خیال مغرش و کاسه فراش
که خیال نامها و ننگها
از زبان نهان بل از زمین جان
گفت اینک اهل زندان گوا
زین عزم باطل گو ای چه دهند
گفت و لا است ازین مفاس شد
طبل خلاش بهر جا بزنید
بیج زندانش نخوا هم کردن
تا بود کانلاس او ثابت شود
بیج با او شکرست و سودا کن
اشتر که دس که هر مرم نیست
تا شتابان او سودا شد
تا بهر شورش عیان بشناختند

ہمیشہ ہر کام و ہر کار گہ
 جھگڑاں کھڑا ہر روز
 مفلسیت و انداز و سچ بیز
 بان و بان با اور حریفے کم گنید
 خوش دست و اوکلویش بفران
 مروت حکمت ہر زبان نا حکیم
 چون شبانگہ از شہر آمدن بیز
 گفت تا کنون چہ کردیم پس
 گوش تو پروردہ است از طبع خام
 تائب گشتند در صاحب شہر
 انجرا و اہل ہمدان بپیشم
 گرچہ چہی تو کنون غافل زمان
 لیک زمان در ران بینی زمان
 چشم را ای چارہ جور لامکان
 باز کرد و از دست سکو نیست
 کار گاہ منہ حق چون نیست
 آتی حلالی پاک بی انا زویا
 ہم دعا از تو اجابت ہم نہ تو
 کیم یاد اری کہ توبالیش کنے
 آب را و خاک را بر ہم نہ
 باز بے ریا بے داوہ
 ہر نہ سوسست اور دمی کند
 ہین را کہن عشق ہما صورتے
 انجہ بر صورت تو عاشق گشتہ
 انچہ محسوس است اگر عشق تو

کمرہ مردم چہ کدو شش نگہ
 کاین ہمہ تخم بفا کا شہ
 قرض تا ندہد کسے اور انہیں
 چونکہ کار و کردہ محکم ز بند
 باشعار تو و تار شاخ شاخ
 قادی عاریتہ وان ای سلمیہ
 گر کشتش ہنر لہ دست و دیر
 ہوش تو کو نیست اندر خانہ
 پس طمع کہ میکند کو سلع غلام
 بر نزد کو از طمع میر و دیر
 از جمال و از کمال و از کیشم
 وقت حاجت حق کند اور اعیان
 بہر در خویش بے فرمان او
 ہمین نہ چون چہ گشتہ سکیان
 کہ تو از جان طالب ہوئی ست

فی المناہات

یاد وہ مار آخنما سے رفیق
 کہ فلان گقیم اصلش تو کن
 یہ نہیں مینا گر یہا کا قست
 نہبتش چہ بکھشت خالی دم
 بزمہ از خویش و موندو شہ
 عشق او پید او شوش نہان
 انچہ عشق صورت سیت آن
 صورتش سیت چہا این سیر نہایت
 چون دفا ان عشق از دن میکند

انکہ کجایا ہر میان تادیان
 مان رہا کے تر گد اسے بے حیا
 فلسے قلبیہ و غائبے و بیز
 من نحو اہم کرد و زدن ہر روز
 عاریتہ است او تا فرید عامہ
 دست تو چون گیران ہر روز
 جو رہا کردم کم از آخر لک کاہ
 رفت و تو نشیدہ این واقعہ
 مفلسیت یہا نیست این قلاب
 در حبس سوسست پس صلا
 از سماع و زبانت و زخوش
 از بے ہر روز و در مان او
 تاکہ نگشاید خدایت رتور شہ
 کہ نہ بے جا بہان را جاسختہ
 جانی خرج ست این خوشی کم
 جو عقل در وہان ہست سیت
 کہ ترا تم اور دان آفریق
 مصلحتے تو ای دیند طمان سن
 انچہ نہیں کسیر یا زاسر قست
 باہر از انیشہ شہ و ختم
 کہ وہ در شہ او ہر خوب شہ
 یا ہر یون فتنہ او و جہان
 خواہ عشق این جہان او ان جہان
 عاشقا و ہن کہ شوق تو سیت
 کہ و فاصورت و گر گون میکند

چون زینهار دست خوش و شکر
یکدم تو هم داشته بهر حال خوش
چون زینهار دست خوش و شکر
آنکه اندک می ستاند زان جهان
کام جهان ل جهان باقی است
آن کی را تو ندانستی از قیاس
متصفان باشد که بهمانه ترا
کوهر است خیال غم فرا
چون تو به دنیا کی خرد و گشت
خوب باشد کم نیاید عمو
خبر به پیشین ای غرض اول
بلکه آن شب بس پاره و فتنه است
بار صبر و شکوه را بر دست
طع کاست آن مخور خام ای مهر
کار بخت آن توان هم نداشت
تا نگردد تو که قمار اگر
کان منافق در اگر گشتن ببرد
ورنی یاسه تو فتنه مان اگر
یاسه تو فتنه مان اگر
هم چنان تو یاسه تو فتنه مان اگر
کاشیکه محو بود سس این مهر
دین همه عالم طلبکار خوش اند
پرتو قلب زن خاویز بین
این حکایت بیایان جان خوش
با نگرشی دار که با (ای کارون

تا بشت تاری و نوبت داشت
خوش انصورت پرستان نیش
ورن چون شد شاید تو پیره خرد
آنکه اندک شکسته گرد نهال
لبوش از آریه و انقی است
بندگی کن ترا که خانه شناس
بے نیاز نقشش گرد ترا
بهر چشم این خیالات فتنه است
چند پالان و کوه ای پالان بر
خوش پیش روزند پالان او
خبر به پیشین که راکشیه رسول
بارین در آن لبه پزیده است
خواه در صلال شوای و بخت
خام خوردن علت کرد و شکر
کس باید که رقتان قارست
که اگر این کرد و سس یا آن کرد
چون اگر گشتن خیر است ببرد
تمشیل حقیر قیامت سخن و اطلاع بر کشف آن
دو تیره بر دشمن سکو نام خراب
در زیاده و استغنیه خجسته و گداز
خانه تو بود و سس این مهر
میز خوش تنویر اندر نقش اند
بی شک را کن از خلق گردین
ورن در سس راه و تنه بایه پیا
سکین من آید که خام و فتنه

بر کاغذی دل چو شکر سلسه سلیم
چون تو فصل است آن بهر شمس تو
چون فرشته بود بهر چون درویش
نوعیست که ننگینه بخوان
خود هم آواز بهم آواز دوست
نشد تو صورت است و عاریت
سمن آن نبود که کور و کر کند
حرف قرآن را ضرر بر آن حدتند
خیر است آیه یقین پالان ترا
وشت خرد کان مال کو سست
الکسبه قدر کسب سس رویا
شد نفس تو خجسته به سببه
هیچ کاره در زین عی بر دست
کان تا یافت کسب با گمان
کسب که دن گنج امان سست
که اگر گفته ای رسول با وفای
ای بسا کسب مرده در و کد کبر
تمشیل حقیر قیامت سخن و اطلاع بر کشف آن
گفت او این را اگر سست
در سس یک میمان روزی ترا
گفت اگر پهلویان خوش
طالب زکات به جهاد پیر و خام
که چکات در کون کن ورنه رو
بانگ بخوان بانگ آشنا
نام هر یکیش بر نوح ای فلان

در طلب اصلی که تا بهر کس
عاجت در آن سبب کس تو
کان ماست اندر و عاریه پد
دل طلب کن دل بهر شکر
هر که بکشد چون عظیم است
بر سبب شکر و بر نیت
مر تر بفش عاشق تر کند
خرنه بنسند و پالان بزدند
کم نگردد آن جو باشد جان ترا
جان تو مرا به صد قاست
در آن کسب قیل سا فریاد
چند بگردد روز کار و باریه
سج کس غرور و تاج و پیر
من هم آن خواهم چو جیم دکان
پاکش از کار آن خود دست
منع کرد و گفت است این اتفاق
از جمال عافیت تا خورده بر
این سخن شنید که دریا بے مگر
پهلوسن مر و سس کن شد
هم به سس اگر بودیت با
یک آجان در آن توان
یک قلب از زرنه اند چشم عام
نزد و ناخوش تن را کن گرد
آشنا که کوشد سس فنا
با نگران خواج راه و افلان

چون مدتی پیچیدگی و شیر
از درون خویش این آواز را
صبح صادق را که از پیشانی
رنگها پیشه بجز این رنگها
کارکن در کارگاه باشد نهان
کارگر چون بنا باشد تا قبل است
کارگر چون کارش در دست
لاجرمی نیست تبدیل قدر
مسدود بران طفل گشت او بیگانه
این همه خون کرده و سوزی زاده
از درون غارانش بویست معن
تاین عذر و آن مسدود و سوز
نفس اندر غایتن نازنین
آن یکی از ششم مادر گشت
هی تو مادر چرا گشته بگو
گفت کسی که در کان مبارک
گفت آن کس که گشت محتر
نفس است این مادر محتر
آنکه این دنیا خوش ترست نگ
از خیال آرزوی گفت ما
خوش نه ای تو طلبکار صواب
و شمن آن باشد که تعصیان کند
نابیش خورشید و آواز گشت
مانع خویش از جمله کاوان
چون غلام بپند و گویند گشت

مگر شوق ویران شد و بخت بد را بخت بد
 نگار می گوشتم گیر و ز آفتاب
 مگر ترا حق آفرید زشت بود
 تو سوگو کردن فلان من کمتر
 آن بلبل از شک ما کمتر
 آن اوجبل از شک شکست
 من ندیدم در جهان چنان
 زنگار خنجر و شمشیر
 آن که کش مثل خود چنان
 پس بهر در شیشه قائم است
 پس امام حق قائم آن کی
 او چو نورست و عرو و جبریل او
 زانکه بهر در و در و نور
 دل محبت آفرین از صفت خوش
 روحش که زیات اول است
 گوشه کمال این باز است
 یک این لطیف آن سخا
 حاجت آتش بود و در وسط
 واسطه دیکه بود یا تا به
 پس فخر است که بعد از
 پس دل عالم ویت ایراک
 پس نظر شاه آن است
 پس شاد شرح خواهد این کلام
 پای کز آفتاب کرد بهتر بود
 باورش ای و ناله از زبان خرد

هر که بخواهد که در دنیا و آخرت با او بیاید
 باید به این که از غم غم نگیرد از آب
 آتش شود غم شست روغن شست غم
 می خوراند که ترس در آخرت
 غم نشستن افکانه در حد است
 غم حسد خود را با لای غم شست
 هیچ الطیبت به از غم نگو
 کار خدیت دارد و خلق حسن
 زان سبب با او حسد بر نداشت
 تا قیامت از دانش و حکمت
 خواه از غم غم نخواه از غم غم
 آن و کلم از وقت بدیل او
 بر پروانه نور دان چندین طبق
 چشمه شان قند از نورش
 سنج جان و قند این لعل است
 که صلاح آینه و سبب است
 که جذب آبش آن را بدست
 در دل آتش او دگر بر آب
 به سحر پارا در روش پاتاب
 شعله را بار وجودش را بطاعت
 می رسد از وسط این دین
 پس نظر گاه خدا دل فی آن
 یک ترسم تا غم و غم عام
 آتشان کردن پاوشاه آرا

و حقیقت در این جهان غرور اند
تو کلو بنگه گمرا و از روزیان
بود کفشت مرو و زر گلاخ
خود و نفعان و بیست بگرت
از خسته خراست تا بالا بود
چو کرم ناش سبزه و چو گل شد
از دنیا را و واسطه زان که در حق
زادگاه کس را از خدا قاطع بنود
چون قمر شد بر سر گریه رسول
به کبریا خونی نکو باشد برست
و میرزا باز و نیست و سده راه جو
و آنکه زین قندیل کم شکوه مات
از پس هر پند تو حقه مقام
و آن مصطفی ش از ضعیفه بصر
احول و ما اندک اندک کم شد و
سبب بوی نامی و از خو خفیف
هست آن ابن فقیر سخت کش
بچه خجای آب و زرد زان آب
یا کانی در میان تا آن هوا
پس فقیر آنست که خود را در
دل نباشد تن چه داند گفتگو
باز این دعا بگو و چون تن
ناگردد و زنگوبه مایه
ن در حال صبر را که نوبت بر بود
ناشر نکران شهرت جواب

راه حق و خلاق خود را خود زود
 عاقبت که بر دسیاه فقر از آن
 در و دشت خست مشهور چارخ
 بلکه از جمله کیهان برتر است
 خود چه بالا بلکه خون بالا بود
 ای بسا اهل حسد ناهل شد
 تا پدید آید حسد با در خلق
 عاصد حق بیج و یار سے نبود
 بیس حسد ناید کسی را از قبول
 هر کس که کوشش بی دل باشد
 هم نهان در غم هست پیش
 فوراً در تربیت ترتیب است
 صفت صفت اندرین چو بیان نام
 تاب نارد در دشت سست
 چون ز بهر صد گدازد او هم شود
 نه چو این تابش خوار طیف
 زیر تیرک آتش است خرم خوش
 سنجک ز آتش نیامد و غلاب
 میشود سوزان دهن آرد نما
 آب حیوانی که مانده تا ابد
 دل بخود تن چه داند بستجو
 با دلی صاحب که معدن است
 این گفته هم ندانند بخود
 مرگ انداوست که بر در بود
 از لشت که زانند شک آب

از حق تعالی خلقت نور بر نور بان
ماندزلان خانه که یار گندم است
بجای تامل از حق گفتن چنان
نور هر که هرگز توانا باشد
نور که هر نور چشم باشد
راست کرد آن چشم را در راه تاب
بر سر آنگاه که گوش آید بپل
در شنود گوش تبدیل صفات
ناقص نیست آن عین یقین
این سخن پایان ندارد باز کرد
این فدا که بگوید اهل نوکا
حاجت گفتش تصنیف نیست
لرزه ششنا خوش شد او گفتار او
تا علاج این درمان تو کنیم
هر یک که تو گویی سوختن
آن ذکی را پس فرستاد او بکار
با ذکاوت تر بجای از آن یاد خود
گفت او زود در دست و گوشین
راست میگوئی و حیای
کو نگوییم آن نکو اندیش را
هر کس که عیب خود بگوید پیش
من نه بنیم روی خود را آشکار
نور هست نبود آن نور بی که او
گفت تو هم عیب او گوئی
انست شنیدن گویم عیبش

این زمان پرستگار و کاه و چاه
کج ندید جملها رو کرد و دم است
کند پس با قصد تامل و دیگران
حق و باطل را از نور حقان شنید
هم سوال و هم جواب از ما بپرس
تا کی بینی تو به رنگ جواب
چشم گفت تا چون شد آنرا اهل
در میان دید با تبدیل ذرات
این یقین حقا که در آتش روشن
براه کردن پا و شاد ملی از آن و غلام را و از و بیکر
احوال آن رسیدن و باز گفتن او آنچه در دست
چو گوید طفلکم حقیر نیست
جستجوئی کرد هم از کار او
تو بر نفس و طایب غیر بنیم
یست لایق از تو دیده و حقین
سوی حامی که رو خود را بکار
نزد ما که تو به زبان یار بد
خیز و نامزد و جهان است چنین
علم و دیند ار و احسان و سخا
مستم دارم و جو و خویش را
کعبه خلیج دی از جلال خویش
من بنیم روی تو تو بر روی من
نور خود محسوس بنید پیش رو
انچنان که گفت او از عیب تو
گر میربت او مرا خوش خواهد داشت

چونکه با وی سرور را و در جم کشید
یاد آن گفت دست و پا بکوران
گفتند اندر باطلش دلیاست
نور حقان فرق کرد و سببها
چشم کرد روی و در کدوم ماه
اکتیت ما کو بین نیکو نگار
گوش و دلال است چشم اهل حال
فراش از عکس یقین شد آن
گوش چون تامل بود دیده شود
چون بیاد آن در دم پیش شام
گفت با این کل این کند و بان
که تو ز اهل نام و قوه بپرس
با بنشین دوسه درستان گو
وین دیگر گفت تو چه زیر کس
آن که خواجهاش تو نمود
گفت پیوسته بدست او است گو
راست گوئی در نهادش خلقی
باشد او در من بنید عیبها
غافل از ذوق خلق از خود بخیر
آن که او بنید رو سبب خویش
که بپزد از باقی بود
تا به اتم که در سخن از شد
عیب او هر دو فاء و هر دو سته

نور صحن خانه شد بر پا پدید
روانکه نبود کج ز سبب پاسبان
هماره یا گوهر گویا سست
دوره ذره حق و باطل را جدا
چون سوال است این نظر شباه
هست هم نور شمع آن گهر
چشم صاحبان گوش صاحبان
پشتک جو یقین منزل کن
در قلم و گوش پیچیده شود
تا که شد با آن فلاناش چو کرد
آن دیگر را که در شات که بنا
بود او کند و بان زبان سیاه
خوشبین یک از آن بزرگان
فی جلیس و یار هم عیبها
تا به بنیم صورت خلقت نکو
صدقه فدا از حقیقت منتهی
از تو مار و در میگردان مسود
رست تر کنش ندیدم از دو
هر چه گویند نگه تو نشیست
من نه بنیم ز وجود خود شوم
لاجرم گویند عیبها
نور او از نور خالقان نشیست
زا انکه در پیش دید خلاص بود
که ندادی ملک و کار ستن
عیب او صدق و صفات پدید

پیش جو انگرود داد
 در یک کسیر بجان بخشید
 از پیش پندیر که بر کس از حقین
 جو جبار از حوض دیدار است
 پس بجای چاکس جو نخل
 صیب دیگر از کف زمین است او
 تحت شعله ای که بر سطح یا
 تحت نعل و الله با شدا عظیم
 آن خدا که کز ستاد انبیا
 پاکشان کرد از زلج خاکیان
 آن ستار بقی که بر اوج خشت
 قیام از آن گوهر جوهر در شد
 چونکه سمیعی در پیش فتاد
 چون لیجان شد و صفا رنج
 یوسف مر و جویدان از خواب
 جان جویدان از فرش چون را زیاده
 چونکه یوسف جرمه زان جام نیست
 چون شعیب آگاه شد زین از قضا
 نظر و دیانت از پیش چون نم زد
 چون محمد با نیت کن ملک نیم
 چون عمر شید از آن مشرق شد
 چون از پیش ترغی شد در نشان
 آن یک از هر جان کرده شمار
 با نیر از نیر در پیش راه وید
 یوراد و مرگ که شوراند شاد

آن جو انگرود که جان را هم بداد
 بهر کجای که پندیر نگین شد
 و انداد پادشاه خود در یوم دین
 پس حوض دیدار از حوض سید است
 زانکه کس چو پیار دینی بیل
 هست او درستی خود صیب جو
 بیخ خود در زمین بیخ او میار
 قسم خوردن غلام بر صدق خود و طهارت حق خود
 آن خدا که از خاک ذلیل
 برگرفت از نانو نور صاف خشت
 آن که آدم حورفت زان نور نیست
 و بهوای کج جان ز بار شد
 پیش دشنه آید از پیش سر نهاد
 و گشتش بنده فرمان مطیع
 شد چنان بیدار در قصه خواب
 بهشت نوبت جان از جبار است
 در درون ماهی او آرام نیست
 چشم را در باخت از بهر لقا
 آب حیوان یافتند و کم زدند
 قوس مر که در دردم او و نیم
 حق و باطل را چو ل خار و ش
 گشت او شمر خدا در مسج جان
 و آن که از ناله جگر است از
 تا قطب اعرافین از حق شنید
 گشت او سلطان سلطانی داد

بهر کجای که جان خدا کرده پدید
 بر لب جو نخل آب آن را بود
 که یکی را در حوض سے آید ش
 بختل ز اویدن بود و حوض را
 پس سخا از چشم آید سے زو
 صیب گوی صیب جو خود است
 زانکه من در امتحان آدم ورا
 قسم خوردن غلام بر صدق خود و طهارت حق خود
 آن خدا که از خاک ذلیل
 برگرفت از نانو نور صاف خشت
 آن که آدم حورفت زان نور نیست
 و بهوای کج جان ز بار شد
 پیش دشنه آید از پیش سر نهاد
 و گشتش بنده فرمان مطیع
 شد چنان بیدار در قصه خواب
 بهشت نوبت جان از جبار است
 در درون ماهی او آرام نیست
 چشم را در باخت از بهر لقا
 آب حیوان یافتند و کم زدند
 قوس مر که در دردم او و نیم
 حق و باطل را چو ل خار و ش
 گشت او شمر خدا در مسج جان
 و آن که از ناله جگر است از
 تا قطب اعرافین از حق شنید
 گشت او سلطان سلطانی داد

چو جوانی بود کان مانع
 کوز جو سے آید ناپیدا بود
 هر زمان جو دی و دیگر گون آید
 شاد و در وید و در وید
 وید وید و کار خیر دنیا ترست
 با بهر نیکو و با خود بد است
 شمساری آیدت در با بر
 مالک ملک حرم و حرم
 آنسره از سواران طبل
 و آنکه او بر حاکم انوار خشت
 پس خلیفه اش کرد و در خشت
 به خدر و حله های ناز خشت
 آهن از دست خشت نرم شد
 چشم روشن کرد از بهر بهر
 ملک و حرم را یک لقمه کرد
 که در حرم خشت جان شد
 بهر طشت در نهاد از ذوق او
 سر بلا چون دید کار و حال
 بر فراز گنبد چارم خشت افست
 با چنان خشت و حله و حله
 نور خشت بود و نور خشت
 عرش را درین و نور خشت
 خود خشت از نور خشت
 شد خلیفه عشق و خشت
 گشت او نور خشت و نور خشت

چون بختیاری بود پیراه
چون که در انوار کاشی بود
صد هزاران پادشاهان جهان
بست و درون حق و در جهان
محو جان و جان بکار گویش
صفات خواجده تاش میارین
شاه گفت اکنون از آن خود بگو
دور برگ این حق تو بطل شود
این مان کینست و پاست برود
نیان کین جان میوه نماند
جوهر دردی از انسان یا خرس
نقل توان کرد در عرض را
لشت پر هنر عرض جوهر جود
ان نخل زن عرض بشوینا
هست آن نستانان هم عرض
میست که درون عرض باشد شوما
دین صفت کردن عرض باشد
پادشاه جو کس باشد پست
دین عرضها نقل شد لونگر
وقت نموده عرض را صورت
بنگر اندر خانه و کاشانه با
از مهندس آن عرض اندیشه با
جمله ابراج جهان شمع عرض
میوه با نذر فلک اول بود
گر چنان و بر گنجش اول است

چون بختیاری بود پیراه
مصر جان را بختیاری شده
سفر زانست از آنکه همان
باد بر جان درون پال شان
نست لاکت نام نومی خویش
هست صد چندان کاین گفتار
چند گونی آن این و آن او
نور جان در کار بار دل شود
تیر و پاست هست تا جان بر پرد
جان با باریت بر جان نشاند
این عرضها که فاش شد چون بر
نیک از جوهر بر بند امر من را
شد بان تلخ از پیرهن شود
جوهر فرزند حاصل شد ز ما
گشت جوهره اش نیک عرض
زین عرض جوهره زاید صفا
سایه یاز بیه قربان بکش
هر عرض کانفت باقی نماند
حشر بر خانه بود کون درگر
صورت هر یک عرض را فو بیه
در مهندس بود چون افسانه با
آلت آورد و ستون از پیشه با
درنگ حاصل نشد خبر از عرض
در عمل ظاهر تا خرسه شود
آن هر که در هر سوره مرسل است

چون بختیاری بود پیراه
چون بختیاری بود پیراه
تا شمن اند شک حق چنان بماند
حق این نور و حق نور زبان
حق این آتی که این حق از تو
آنچو میدهم ندانم صفت آن ندیم
تو چه دارم و چه حاصل کرده
در سخن چشیم را فک آگند
نور دل از جان کرد و یار غار
شرط من بپایان نمی کردن
این عرضها که ناز و روزه را
تا بعد گشت جوهرین عرض
از رعایت خاکها شد سبیل
جنت کردن از پیشتر عرض
هم عرض آن کیمیا برون بکار
پس گویند حکما کرده ام
گفت شهاب منوچهر حق نیست
گرچه در عرض را نقل و شتر
نقل بر چه بودیم لایقش
نگار خود نه تو بودی عرض
کان فلان خانه که یادیم خوش
چیت مهل وای بر پیشه
اول فکر آخر کرد و عمل
چون عمل کردی شجره شاد
پس هر که منظر این احوال بود

چون بختیاری بود پیراه
بر سر سرور کن شده اوه او
هر که در کئی نام شان را بر خواند
کانه ان بگردان چون با بیان
منظر با نسبت بدو باشد پست
باورت آید چه گویم سله که نیم
از تکب دریا چه تو را در ده
پست نه چه گوید در شش کند
مستعاران را در ملک است ما
بل من در اسرار حضرت برکت
چونکه لایقچه زمانین انتفا
چون در هر چه که زائل شد من
دار و نمو که دشوار سلسله
جوهر که به بنامیدن عرض
جوهر نان کیمیاگر شد بیا
دالان اعرض را بنامم
که تو در اعرض نقل نیست
نقل بود و نقل و احوال شتر
لایق کاه بودیم شمش
جنبش جفته و جفته با من
بود و زون صفت و صفت درش
بر خیال و خبر عرض اندیشه
نسبت عالم خیالان می ازل
اند تا خردن اول خواهد
اند را خردن اول خواهد بود

این مردمان از میان آمدند و در
عالم اول جهان امتحان
بند و است چون محبت و شکوه
لغت شاهنشاهی بنین گیرند
و آنکه گریه پیدا شد از سکار محک
بچه مرین عالمیت و بیکر بیک
لغت شد پوشید حق یاد او شد بد
حق بمن نبود پس یاد او شد کار
خدا پس اگر گفت من مقصود است
انچه میباید است تا پیدا نکرد
من نقصان کار از بهر آن
است که تو شد نشان آن کشمش
چون اثر زاید آن بهم شد بد
شاه با او سخن انجاسید بد
بن دگر راه بیاد آن علام
عت صحاحک نعیم و اعظم
شیر نشادش بطن و کرم
یاریغا گریه و در توان
است و در گریه ای یاد شاه
بش یارش را چون شد گوش کرد
ز اول دم که بان یار بود
ست و اعظم از او بود بد آن
را این گفتند که کار در جهان
س بدان که صورت خوب نکند

نقل و عرض است این مردمان
دین مورخ از چهره زاسید و فلک
عالم نامه فراسه این و آن
آن عرض به غلبه شد و نبرد
دین عرضها تو یکدیگر جوهر نزار
کافه موسن بگفتن نیز که ذکر
چون کس را زهره بختی بیک
لیک عامه از افاضان خود
در صورت هائے علما صمد نزار
چون تو میداد از خود و بیست
بر جهان نزار از خلق و ورد
شد و کل تا شود و در تری عیان
بر تو یکبار بود چون جان شد
تا بر آید او را شایسته بپ
تا بدید از تو نشانی یا بدید
پارسیه بدین شاه سال از حلال و دیگر
عبد مطلق و طریقت و خور و
بعد از آن گفت که چاه از علم
که همی گوید به اسه تو فلان
که بهیم من بگفت آن بن ناه
در زمان دریا شمش جوش کرد
بچو سگ و قحط گریه خوار بود
از تو جان گنده است و زیارت ما
را که انسان منظر انسان
با خصال بد نیز یک قسو

چون از محمد بن ابی طالب
این جهان یک نیکو است
یا کربت شایسته است که کند
این عرض با جوهران بیکه او طیر
گفت مخفی شست است آن را نذر
پس عیان بود و خجسته شاه
پس قیامت بود و این دنیا کا
گرچه آنگاه من یک امیر
تو نشانی ده که من دانم تمام
گفت شد حکمت در اظهار جهان
یکسان بکار تو است شست
پس کلامتین کجا ساکن شود
این جهان آن جهان زاید ابد
این به فضل فیلست یک
گرچه آن شاه جو با تو است
پس هر کاره فرستاد آن دگر
ماه روئے بعد توئے مشکبو
شاد گشته هر که روت دیده
گفت اول صفت و در بخت کرد
کف با گردان غلام خوش
چون در دام که به خوش چون جوب
پیش سین که گنده جان از تو
در حدیث آمد که تسبیح از ریا
در بد صورت حقیقه ناپدید

این مردین شایسته است
نقل چون شایسته است که بداند
آن عرض نیز جوهر نزار
این از آن آن از این زاید بود
تا به خوشی این جهان نیک بد
نقش این و کفر بود بر حسین
و قیامت که کند جرم و خطا
از میران خفیه درم نرزد بر
ماه را برین نمی پوشد غلام
آنکه دانسته بیرون آید عیان
تا به یاری نیک از تو بخت
چون سر رشته منیر شمش
پس هر کاره فرستاد آن دگر
دیده با بدین نور نیک
لیک از آن که شایسته است
سوی خوشیش خواند آن شاه تمام
تا ازین دیگر شود او با خبر
نیکو خور که نیکو خور نیکو
و دینت ملک جهان از نذر
کاشکارا تو دواست خفیه در
تا که موج جو با او از حد گذشت
دست بر لب شمشادش که شس
تا امیر او با شرم و مامور تو
بچو سینه کوخن را که کیا
چون بختش نکو حدیث

چشمی چشمی چشمی چشمی
سرت خیر کار و دودان
ین صد کجا تو الب در جهان
بانچه در دین چو دار کزین
بر بصورت دست و پا چشم تو
دیک اندیشه که آید درون
از شکل و صورت شاه صفت
ست آن اندیشه پیش خلق نور
بس چو بینه که از اندیشه
م زمین و بحر و مملکت
نماییش پیش چشم که بزرگ
رجان فکرتی که ز خر
مل صفت و ز خر و بیگانه
غیرت یک نموده از آتش
دخون است هنگام اثر
دشمنان شده چون چشم نرم
ب فناء راست آید از رخ
دشمنان بند را از کرم
کمال طالع و اقبال و کنت
توان دارد که پیش از تن بدست
چو گندم کاشتن در پیش
نه خمول خوش و خصلت کاش
بر بید و بر بزر و صد گناه
لم اول کامل و بگزیده است
آن دار که حق از او شست

چشمی چشمی چشمی چشمی
عالم مستحق به اندام و ان
که چو باده زنده از بهر جان
در آنکه گویا است آن در زمین
هست چندان که نقش چشم تو
صد جهان گرد و یکدم سحرگون
هست محکوم یک فکر خفته
یک چون سیله جهان افرو و بر
تا کم است اند جهان بر پیش
زنده از خود چو از دیریا سبک
هست اندیشه چو پوش و تن ستر
دین و فاضل چو سنگی در خمر
بوندار سے وز خدا و ابر
کو حق چون بهر او شست
از هزاران پیش و تیغ و تبر
نیست گشته این زمین هر دو گرم
حسد بر دین چشم بر آن بند و خاص
برگزیده بود از جمله چشم
او ای که بود و شمشیر و قوت
بگذر از اینها که نو حادث شدت
چشم او نجات روز و شب گرد
آنکه بیند حیل حق بر سرش
عاقبت بر رویان کشته آید
تخم نانی فاسد و پوسیده است
آفران و بید که اول کاشتن است

چشمی چشمی چشمی چشمی
سورقش و دیگر ز منته فاسد
لیک اندر هر صفت نبود گهر
گر بصورت نیکو که به شکل
لیک پوشیده نباشد بر تو این
جسم سلطان که بصورت یک بود
خلق بی پایان از یک اندیشه بین
خلق عالم چون رسته از حق شبان
خانما و قصر با و شهر با
پس بر از این طبع پیش تو کور
عالم اندر چشم تو بول و عظیم
داند نقشه و ز خود به بهره
سایه از تو منور به بنه ز جیل
تا بحیر و رنجی چو کثیف
باش تا رو که آن فکر و خیال
نه سایه ز آخر نه وجود
جاسک او و طیفه علی امیر
روح او با روح شمشیر و اصل خوش
چشم عارف تا گونی احوال است
آنچه کسب است شب جز آن نرود
او درون و ارم و دایه نه
کشت نو کار و کشت خشت
افکن این تدبیر خود پیش دست
هر چه کار است از بر او کار

چشمی چشمی چشمی چشمی
عالمی منی و خود منی چو
از صدف در آفرین گر حلقه
چشم بکشا و دل هر یک نگ
در چرخ هست صد چندان گزین
که همه آفتاب و شمع و آفرین
صد هزاران لشکرش در تان بود
گشته چون سیله روان بر زمین
می دواند چرخ را روز و شبان
که بهاد و شتاب و سحر با
تن یکسان و اندیشه چو نور
از او برق و رعد از کز ز بیم
آدمی خوشیسته خر که ف
شخص از این نزد تو با و اصل
آنگه بخود بعد از از لطیف
بر کشاید سجایه پر و بال
بخر خدای و احوال و دود
تا دهر مر استیلا از فروغ
ده یکی قورش ندیک صد زیر
پیش ازین تن بود و نه پیش
چشم او بر کشتن اول است
حیل با و که با باد است باد
جان تو در آن چرخ زمین جبه
این دوم نجات مان اول است
که چو تاج بریت همه تدبیر است
چون اسیر و سخته و دستدار

بخت روزید به بدین روش
هم خرد سخت تر یابد پیش
دگر گوئی فائده هسته چو بود
در سالت فائده دارو یقین
در جهان از یک جبهه بیاورد
فائده تو گمراخته و مفید
حسن پوست عالیه را فائده
از پیش از آب حیوان پاکیزه
پست در عالم بگو یک نعمت
لیک که آن قوت بر کمالیست
قوت اصلی در آتش کرده است
قوت اصلی بشر نور خداست
روی نه و پست قوت لبیک
شده آفتاب از نور عرش
دل ز هر آنکه اندک می خورد
اوقاف هر کس به پیر خور
از قران مردوزان زانچه
وز قران سینه با و آد
قابل خوردن شود و جسم ما
بهترین دگرها میسر نمی بود
قوت از فضل آید از اتفاق
خلق را طاق و طعم عاریست
برایمید خورد و نه خورک
مشرق خورشید برج قمر گون

هر چه آن کاف کف است
ماند روز و او رسد بر گردش
که نماید قوت با باخس
در سالت فائده هست ای نمود
پس جهان بیاورد به بدین
از جهتها گمراخته است
چون تراشده فائده گیر لایه
که چو پراخوای جث بد زانکه
لیک به قیطه مشک بود خون
که نه محمود اند از ویست
پس صحت کردن او را کمی
روی در قوت مرض کرده است
قوت حیوان را و انسان را
کو خنده از اسماوات و بحاک
مرسود و دیوار از دو فروش
دل ز هر علی افتاده بر
وز قران هر قرین چرخه
وز قران سنگ و آهن هم سر
و خوشه و بینه و قرنه
چون بر آید از نفس ج کام
وان ز خورشید است و از یسیر
چون قرین و یو با بل نفا
هر را طاق و طعم با همیست
گردن خود کرده اند از غم خود
آفتاب باز مشرق قمار و ن

پیش از آنکه روز و یابد
سند هزاران قتل با هم بر چند
در سالت فائده دارو یقین
گذاورد این سالت فائده
که سالت را بینه فائده است
فائده تو گمراخته نیست
وز نم زان فائده حرا بر
نمن و کوه چنان محبوب بود
هست بر من شویید ز شک
که او خرم فائده به در شک
چون که از مرض گل شست دست
نوش را بگذاشته سم خورده است
لیک از طاعت درین افتاد
آن عدد خاصکان و دولت
در سیدین بر قون فرمود حق
صورت هر آنکه چون کاسه است
چون ستاره با تار شد قرین
وز قران خاک با بار و نما
وز قران خرم با جان ما
مر خور و از قران خون بود
هر زین کوه قرین شد با رحل
این سالت است از چرخ نم
از پی طاق و طعم خور کنند
چون نمن آید اینجا که منم
مشرق از نوبت فزات او

نزدیک است و روز و یابد
تا بخیر و ارم او داسه نشد
در سالت فائده دارو یقین
پشتنوم این را بینه فائده
پس جهان بیاورد از هر جبهه
مر ترا چون فائده از کجاست
مر ترا چون فائده است از این
لیک بر محمود بانگ چوب بود
بر منافق سر زدن و زدن
هست بر جان را قوت دگر
که به نیکو کاران خود قوت است
قوت علت به چو شمشیر کرده است
که خور و از زنده با ناز و گل
خور و آن بی گناه است
آن عدد از جهان بدنه طبع
چشم از سینه او سانس است
لاکن هر دو اثر زانکه یقین
میوه با و سینه با ریخا نما
سے بزرگ خور و احسانا
خون ز خورشید و گلگون بود
شوره گشت کشت را بخور
بے هم طاق و طعم طاق و طم
برایمید خورد و نه خور کنند
کاذبین عذر آفتاب روشن
نمن بر آمدن فرو شد زات او

با که در آسپ مانده قذات و نیم
شمس باشد بر سبب مطلع
تو مرا با و یکن کز آفتاب
عین صانع از نفس صانع چون
یک اسپ کور کورانه چهره
او ز بحر عذیب آب شور خور
هست سبب است بر انجا طلق است
ما عیش شمس وین بے نایم
تو تیا کے کبریا کے تیر فعل
جله کوران را و دو کن لے قمر
محسوس را اگر چه آن منم
انیت در دو دو اکو است آه
باز آن باشد که آید نزد شاه
باز و در آن بر چندان فتاد
خاک چرخش زرد از راه برد
و لوله افتاد و در چندان که نا
باد کو بدین چو در خوردم بچند
خوشتین کبشلیک چندان کن
چند گفتا باز حلیت می کنند
می نماید سیر این حلیت پست
لان از شنه میزند در دست شاه
جنس شسته او و یا شمس زیر
انیت مایه خوبیا سے ناپذیر
کترین چند از نزد بزرگوار
چند چو بود خود اگر باز مرا

صد و عالم آفتاب سبب فیض
هم از عقل سبب منقطع
صبر دارم من و یا مایه آفتاب
عین است از غیر هسته چون چرو
سے زمیند روزانه از ان ست رد
تا که آب شور را و را کور کرد
کو به اندیک و بدرا کون کجاست
در نه ما آن کور را بیت کینم
دار و طلیت کس است تیر فعل
اسے نهال سیه در افشان نمر
جان مدد ناچینین جان می کنم
انیت افتاده اید قمر سیر پناه
گر قمار شدن باز میان چندان
را را کم کرد و در میان فتاد
در میان چند و ویرش سیر
باز آمد تا بگیر و جاسے ما
صنچین ویران را با کرم بچند
نے مقیم سے روم سوکے وطن
تا ز خان و مان شہار ابر کنند
و انداز جمله بر حصان بر سرست
تا برد او و سلیمان را از راه
نیج باشد لائق بوزینه سیر
انیت لان قائم و ام گول گیر
مرو را پاک گرے از شاه کو
دل بر بخت اند کند با من جفا

باد گرد شمس سے گرم محب
صد و ایران بار پیریم امید
در شوم نو مید نو مید سے من
جمله تیسما ازین روضه چرند
و انکه گرد شہا ازین دریانید
سجریک و بدست راست خور
تیر گردانی است این نیزه که تو
بان ضیاء توحی صام الدین تو زود
انکه گرد چشم اسخے برزند
جله کوران را و دو کن بر مسود
انکه و با شہر مسود آفتاب
نفس خورشید ازل نایست او
گر قمار شدن باز میان چندان
او همه نورست از نور رضا
بر سر خندش بر سر سے زنند
چون سگان کوی پر شمس و سبب
من خود اہم بود و نیا سے روم
این خواب آباد در چشم شمس
خانہ سے مالگیر و او بیکر
او خورد از حصان طین را بچو و بلیق
خود بچشم شہا باشد برنگے
انچو میگورید ز مکر فعل و فن
بر کرا این باور کنند ز اولیست
گفت باز اریک پرین شکند
شہ کند تودہ شہریب و غران

ہم ز شمس باشد این سبب
انکہ او شمس این زمین با کونین
عین صانع آفتاب سے احسن
گر براق و تازیان یا خود خرن
ہر دم آرد و بھرا سبب جدید
ز آب من اکو تیا سبب بھر
سبب گوی گو و گاسے دو تو
و اروش کن کوری چشم مسود
خلعت عدد سالہ از و بر کنند
کو مسود بر تو سے آرد و جھوٹ
کو سے گرد و زود آفتاب
کے بر آید این مراد او بیکو
باز کوست انکہ او کم کرد راہ
فیک کوریش کرد و مرنگ قضا
پیر و بال ناوینیش سے کنند
اندر آفتاد و زور و قوت غریب
سکشا ہنشاہ راجع سے شوم
ورنہ مارا ساعد شہ باز کاست
ہر کند مارا بسا لوستے زو کر
و قیہ سیر یکا یاران نجوس
مشغوش کر عقل و اہل اندکے
ہست سلطان شہام جیاسن
مرک لا غرچہ در خورد شہ است
نیج چندان شمنشہ بر کنند
صد و ایران خرم اسر کا باز

چون شیر اندر آید در دوش
روشنی عقلها از فکر تم
شیر بر آید باز ندان یاد کرد
ای نمک چرخه که در پرواز من
آنکه باشد با جان شایسته
ماکام الکرم نیم من طبل خوار
من نیم منبش شوشه دور از تو
چون آتش آید در توام
چون مناشد ما او ماند و
خاک پا پیش شوز بهر این نشان
لے بسا کس را که صورت را از تو
کتاب نو شیم با پیوسته بخت
را که در افق منطق و زبان
جان گل با جان بجز آستین کرد
آن میسے نه که بزشاک و سوت
بس جهان آید جهان دیگرے
این سخنها خود معنی یار است
است لبیک که توانی شنید
بر کعب جو بود دیوارے بلند
تشنه مستقیقه زار و نزار
شده مجاب آب آن دیوار او
چون خطاب یار من و زدن
آب دوز باک میخه تپه ترا
قاعده اول ساع باک آب

هر کجا که من دم شد در پی سبت
می برم بر اوج دل چون پرو
انقطاع آسمان از فطر تم
صد بهر اوان بسته را آزاد کرد
شمر که دراز نیکنیخته را از من
هر کجا افتد چرا باشد غریب
طبل باز من میزند شیشه از کن
لیک دارم در سبیل نور از تو
طبع منبس است از آفریدام
پیش پای سبیل که درم جو کرد
تا شوی تاج سرگر زلفشان
قصه حوریت کرد و بر اندازد
نور دل در قطره خونی نوحه
لهو نفیس و شجاعت در زبان
عقل از در کسند جریب کز
آن میسے که مساحت پرست
این مشر اورا نماید شرس
و قعاده ام دم شیرین سبت
لیک سر کجا بتوانی شنید
کلوخ انداختن آن تشنه از سر نوای در جوے آب
عاشقه مسته غریبه بی قرار
بر فلک شیشه فغان زار او
مست که در آن باک شش چون
قاعده چو زین زدن نشسته مرا
کو بود بر تکان را چون جواب

در دل سلطان خیال من عظیم
بهموماه و آفتابے سیم
بازم و حیران شود و من بها
لیک و هم با چند با و مساز کرد
در من آوید تا بازان شود
هر که باشد شاه در دوش را دوا
طبل باز من ندا سے از جبه
نیست جنسیت در شکل و دوا
جنس ما چون نیست جنس شاه و ما
خاک شد جان و نشانی او
تا که نغمه بد شمشاد شکل من
آخر این جان با بدن پیوسته است
شاه سے اندر کرده و غم در جگر
این قلعها نهانی کیست و چون
بهمویم جان از آن سید حبیب
پس نه جان جان چو گل گشت جان
تا قیامت که بگویم بشهرم
چون کند تقصیر پس چون تن زند
یک مثل آویدست تا پی برے
کلوخ انداختن آن تشنه از سر نوای در جوے آب
با عشق از آب آن دیوار بود
تا که جان انداخته و تشنه در آب
از سماع باک آب آن متوجه
تشنه گفت آبام در وفا کرده است
باک او چون باک سر خلیل شد

بخیال من دل سلطان عظیم
پرو به سے آسمان سیم
بجند که بود تا پادشاه سدر ما
از رم من چند بار با باز کرد
گر چه چند اندیشه بهازان شود
گر چه نور نالد نباشد و بنوا
حق گواه من بر غم و سے
آب منبس خاک آمد در نبات
ما سے باشد به سے او فنا
بهست به ناکش نشان پاک او
نقل و نور نشیدیش از قبل تن
ایمچ این جان با بدن مانسته است
عقل چون شیشه درون خور
عقلها در دانش چو زبون
عالمه شد از سچ و دلف رب
از چنین نشاند و حال جهان
من شرح این قیامت قاهر
چونکه لبیکش یار بخرسد
و چنین لبیک بهان بخور
بر سر دیوار شنه در موند
از پی آب او چو گلزار بود
باک او بهر شمش چو لب
گشت خشت اندازد از آسمان
من از چرخ غمت ندادم هیچ دست
مرده زین در کجای تو خلیل شد

یا چو بیاگد ز عدا یام بهسار
 چون دم خست بود کان ازین
 یا چو بوی یوسف خرب طیف
 یا سوس سید از کیمیا
 خاند ه دیگر که هر خشتی گزین
 پیست دیوار قریبے سے شود
 تا که این دیوار کا کون ست
 بر سر دیوار هر گوشه تر
 اوز باگس آب پر سے تا خنق
 اندران ایام کش قدرت بود
 چشمه قوت و شربت روان
 نور چشم و قوت ابدان بجا
 پیش اذان کا یام سیر در بار
 آب زور آب شہوت منقطع
 از شجر و چو شبت سوسمار
 بر سر زاده کم کو شبت ست
 هر ضائع سے باطل راه دور
 روزی که لاشه نکاشد و راز
 همچو شخص شہوت خوش سخن
 ره گذر یافش ملا متگر شدند
 جامه کا خلق بهر یک ز خمار
 چون بجای حاکم بدو گفت این بکن
 لغت روی کا ش او عدہ کش
 نو که میگویی که فردا این بدان
 خادین در قوت و بر فاستن

باغ محراب و دوحب دین نگار
 میرسد سوسے محمد سید و دین
 سیز خند بر جان یقوتک شعیف
 میرسد پیام کا سے ابد بیا
 بر کسم آیم سوما و معین
 فصل اور مان شعلے سے ہو
 مانع این سفر فر آور دین ست
 زود تر بری که خشت و دین
 فشت و بگانه جزایا نگار
 صحت وز در و دل و قوت بود
 سبز سے که در دین تن بدان
 قدر حکام خانه روشن بر صفا
 گر دخت نبک و جمل من شبت
 اوز خوش و و گیران نامتفع
 رفته نطق و طعم و مذا نهار کار
 غم قوی و دل تنک تن نادر ست
 نفس کا بل سیہ جان نابود
 کار که ویران عمل رفته ز ساز

حکایت

یا چو بر دیش هنگام کات
 یا چو بوسے احمد مرسل بود
 یا نیم روتنه دار اسلام
 یا زید الشنود مجنون کلام
 کو که خشت دیوار بلند
 سجده کرد که دین خشت ز کتب
 سجدہ توان کرد بر آب ریات
 هر که عاشق تر بود و باگ آب
 اسی ننگ آثر که او ایام شیش
 وان جو انفسه محبوبان سبز و تر
 خانه حمور و شش بس بلند
 برین غنیمت دان سپرد ای میر
 خاک شور که در دین و نیک و ست
 ابروان چون پاردم زیر آرد
 پشت و تو گشت دل مست طرا
 خانه دین کار سے سامان شده
 موی بر سر سحر برفت او بزم مرگ
 بینمای غوی بد محکم شده

ہر دینی آن خادین از خون شد
 چونکہ حاکم را خبر شد زین حدیث
 مدتی فردا و فردا وعدہ داد
 گفت اللہ یا ہم یا ہم بیننا
 آن دخت بد جوان تر سے شود
 خادین ہر روز ہر دم سبز و تر

یا چو بر محو پیام نجات
 کان بجای و شفاخت میرسد
 سکو ما سے میرسد سے شقام
 یا فرستد دیش راستے را پیام
 پست تر کرد و بہر دفعہ کہ کند
 موجب قریبے کہ و سجد و آفتاب
 تانیا بے زین تن کا نجات
 او کا لوح زلفت بر کند از حجاب
 منتقم دارو گزارد و دم خوش
 میر سا ند بے و ریغے بار ویر
 محتل ارکان و کلیہ طوبند
 سر فرو د اور بکن خشت و در
 بر گز از شورہ نبات خوش و ست
 چشم را ہم آمدہ تار سے شدہ
 تن ضعیف و ست و پا چون پیمان
 دل خبر بغضان ہرچہ فو انبار شدہ
 جلد اعضا ز زار دین ہرچہ برگ
 قوت بر کند ز آن کم شدہ
 در میان رہ نشاند او فار گن
 پای خلق از زخم او چون شدہ
 یافت اکا ہی از دل آن ضعیف
 شد دخت خمار کو حکم نہاد
 گفت مجھ لا تا مل و شتا
 دین کنندہ ہر موضع طر سے شود
 خادین ہر روز دار و خشاک تر

باز با او فصل بخوابد شد
خاکه باره از نغم خود ز
وزن چون صدق و فایده
تا که نور او گشت نار تر
سقطه فرمود از گفت مجیم
پس پلاک نار نور مونس است
گرچه خواسته تو دفع شد نار
بس گریز این نفس تو ازو
جست تو و فکر تو از آتش است
چون کن چاک توی کوشش گرد
یک شهر از تو که هزاران گلستان
بار پنهان میوه از راه راست
باز تو باشد که آن در راه چاه
آنکه قاتل بود در دریا رسید
عدو در تابش بریان نبه
فانته شمع اعتبار شمع نصب
کم در پنج درخت تن قمار
این روز که را که روز است زود
تا در صورت این چرخ با کمر
چند من باشند که تن بند تو می
لب بر بند کف پرند بر کش
این سخا شافی است از سر و
تا بر سخن سخا ای خوبش
پوشا از سن در زن تو دوست

نقد باش حد و کار خود مبر
پرسید راه اند است آرد
تو عذاب خویش و هم بگانه
این طریق دیگران را بر گردین
وصل او کلین کند غارترا
که بمونس لایق که در در بیم
در آنکه بی ضد دفع ضد لاکین
آب حیرت در دل آتش گار
زانکه تو از آتش او از آب جو
حسن شیخ و فکر او نور خوش است
تا شود این دروغ نفس تو سرد
از یکی نه نام مانده نشان
بار کرد که خواج راه با کجاست
کج مرد روز است از شاه راه
شد خلاص از دام و از آتش سید
انجمن هرگز کند زجر و کس
و استحقاق با صد شمع نصب
بایدش بر کند و بر آتش نهاد
پیر افشانی کن از راه جو
ببین فقیله اش ساز و زبون و تر
در معنی التماس آفات
بمثل تن بگذر پیش او سخا
و او که کف چنین شایسته
مترابا لاکشان تا اسل خوش
از سن غافل شو بیکه شدت

قارین جان هر که خوشه بدت
گر ز خسته گشتن دیگران
یا تبس بر در و مردانه بزن
یا کلین وصل کن این غار را
تو مثالی و در نه خوش است
گویش بگذر زین کشته زود
تا نقد فور باشد روز عدل
چشمه آن آب حیرت مونس است
ز آب آتش زان که زان شود
آب نور او چو بر آتش جود
تا شود او گستان ترا
بعد از آن چو که کار بر دهم
اندر آن تقریر بودیم خسته
سال شصت آمد که در شصت گشت
چون یکا گشت آن حیرت گشت
حال آن که با همی و آن جو بار
سال یکا گشت و وقت گشت
هین و هین اگر ابر و بیکه شد
انقدر تخمی بان دست بکار
هین که فرود آمد و با گذشت
در معنی التماس آفات
ترک نه تا شود و تا سخا
عروه رتقی است این ترک هوا
یوسف حسنه تو این عالم چو چاه
محمد کاین سن او خفند

بار با حدیسه غار از خردت
که در خلق و زشت و زیست آن
تو عظمه دار این در خیر کن
وصل کن با نار نور یا را
گشتن آتش بمونس مکن
هین که قدرت سوز نام را زود
کان ز تهر نگین شدین ز فضل
آب حیوان روح پاک محبت
کاشش از آب پیران شود
چاکچاک از آتش بر آید خوش جود
پست نکند عدل آسان ترا
لااله و نسین و سید سید
که خرت لنگست منزل خود
راه دنیا گیر تا با سبب رشده
مردم کرده و سودی از دست
گفته شد انجیا بر اسع اعتبار
جز سید رونی و فضل زشت نه
آفتاب عمر سوخته چاه شد
تا در آخر بنیاد و بارگاه
تا بکنم گذر و ایام گشت
گفته پروان کن گریل نوری
هر که در صورت تو شد زشت
بر کشد این شاخ جان ابر سما
دین سن مبرست از امر آله
تفضل و حیرت را هم میخندند

<p> لعل لعل آتش کار و ناپید کفر تاملی پرده سار کس کند باد بین چشم بود فوج دگر هم سوار سوار اند احوال سوار در پیش شاه باشد سپرد هر کجا خانه بگوید خانه چرا شاه باید تا بداند شاه راه منتهی نور سطل نور این بود نور حق هدایت چون شمع است دست پنهان در دود و دود گمان چون منتهی بود خفا گمان گامش کاش می کند گامش تر که توش می کند گامش است جانها پدید او پنهان جان جان کار حق کار با کار و سبق تیر خون آلوده از خون تو تر گوی بگو گانیم جو گانی کجاست ساحتی زده کند زرق را آن ربه کو در امان این دست در مقام امن رفت و بر دست هیچ میوه سینه ناکور نشد چون گفتم بنده ام سلطان شد دیدم هر چه که دار و نور او مهر او که ناکس از دکان نام سلسله هر حلقه اندر دگر است </p>	<p> تاب سینه عالم جان جدید خاک بر باد است و پاک می کند چشم خاک را بچاک افتد غطر اسپند اسپ را کو هست یار پس و بکن اسپ را از خوسید چشم اسپان جز گیاه و جز چرا اسپ را کب چو دانه بیم و راه نور حق را نور حق ترین بود و کاک محبت دون تر عالمی است نور حق کو عین است هر گمان نور حق با این قانع محبت گویشش می کند گامش بر گویشش می کند گامش است تیر تر این بین و ناپید گمان مارشیت از دست گفت حق بوسه ده بر تیر و پیش شاه بر ناکس کاریم نیمین و کراست ساعتی کافر کند صدیق را زانکه در راه او هنر بحدت چون که غلغشت غلغشت باز دست هیچ انگور و دگر خور نشد چون ز خود رسته هم برهان شد نقره او و پیش از میاے او دل بدت او چو موم نرم رام حاکم از دنیا آن زر گریست </p>	<p> تاب سینه یا گاه پاوشه و آن جهان است پس پنهان شد باور او ان عالمی و عالمی نژاد و آن پنهان مغز و اصل اوست بے سوار این اسپ خود ناید بکار چشم او بے چشم شد مضطر بود و آنکه جان سحر حق غیب شود حق را آن نور نیکو صاحب است نور نقش بر دوسو علم جسد با ثبات و کجاست رنگه چون سینه نور آن دین و چشم حاجت پیش گزیت از دوا غیب اسپ در جولان و ناپید سوار که گشت انش کند گامش غار نیست بر تابی و دست اگهی چشمش مست خون نماید شیر را و آن ناپید اچان تند و چون می دود سوز دین نفاط کو تاز خود خالص نکر و او تمام مرغ را که رفته است و غلغشت هیچ نماند گندم زمزم نشد روجو برهان محقق نور شو دیده بار اگر و بینا کشود با برهان داده بے گفتمی با دین نقش گمین حاکمیت </p>	<p> این جهان است چون تاش شد خاک که چون آتشی در دست بار آتشی بر کاست و بکاست پوت چشمش است و نور حق سوار چشمش است و چشمش بر بر بود نور حق بر نور حق را کب شود سوسه روزه نورش را کب است نور سوسه روزه نورش را کب است یکایک نیست این را کب بود چونکه نور حق سینه چشم این جهان چون کس است با غیب دست پنهان و ظلم بین خطا کرد گویشش می کند گامش بسیار تیر و شکن گمان تیر شمی است چشم خوشگین و شکن تیر را آنچه پدید اچان جز نیست و زبون می دود می دود دین خفاط کو زانکه خالص در خط باشد تمام آینه خالص است و غلغشت هیچ آینه دگر این نشد بخت گداز تیر و دوشو در عیان خود صلاح الدین نمود شیخ خالص است بی آلت چو حق مهرش حاکم از کشته است </p>
---	--	--	--

چنان که گوشت آتش میخورد
 و گشت بر گشت ایمن برگ شد
 آنچه نوبت بایران آن نیست
 حلقه که سلسله تو دو فنون
 پس بنیون باشنویان پیش
 ز چنین زوایا منور افکار
 شور و خندان شد که تافوق فلک
 خلق را تلب جنون او بود
 نیست امکان کشیدن این خام
 حکم چون بر سر نه این را و نه
 قریب دریا نهان در قریب
 بنما ذرات در و سحر شود
 چون نه چنان را بود کار کیا
 پس تریسان این امان نگنجت
 چون لای شانه را ایشان خوان بود
 یوسفان از شکست شایخی اند
 اندر بر یوسف صافی نیست
 اگر حکم کرد یوسف بچوشت
 صدمه بران اگر که راین نایست
 چشمه بر زمین خس و در افار
 اندر نخی کائنات بهرام میریاد
 نه بر باطن اگر باشد یک
 نام خود آن است که غایت است
 سانس که گوشت در آید و شبر
 بلکه خود از اندر میوه و گاه خمر

کوه دالین بس که آتش است
 جهان با ستم یافته و برگ شد
 بخت که در بحر و نهان است
 بر سینه ملقه و بد دیگر جنون
 نامه در شب درین میران
 میر سید از وی جا بار آمد
 آتش او ریشو نشان می بود
 گریه زمین را نکست این دام
 لاجرم فروان بزدان بود
 آفتاب میخنده اندر زره
 عالم از سحر گشت و شمع شد
 لازم آمد قیاس و انبیا
 زان حد او که گشت او کینه
 سمع است و آتش می چون بود
 گریه جزوان در آتش ستم نید
 این سلسله کسین گری نیست
 این حسد و خیال نگران گشت
 عاقبت بر او شود این مکر سبت
 صورت خود که بود روز شمار
 گشت اندر چشم محسوس و دید
 نیست کس را از این تیر و شکر
 بجز آنکه پیش از بس آمدن در
 سانس یوسف خیر چون شمر
 فی مود و انانی و علم و هنر

بر کوه عرش و سحر نیست
 چون ترغیم شاد و فروزون گشت
 باز دیوانه شد من سلب طیب
 دو بر حلقه فنون دیگر است
 آنچنان دیوانه گشت که گشت بند
 این منور شود و شمع شوره خاک
 چون که در ریش عوام آتش نهاد
 دید این شایان ز عالم فنون جان
 یک سوره می رود شاه تعلیم
 آفتاب میخنده اندر زره
 چون قلم در دست خدا بود
 انبیا را گفته قوم ماه کم
 چون بقول آیه تعلق بود
 ترغیم را روز گرد خط
 یوسفان از کاردان در جیاند
 لاجرم زمین گریه و حسرت
 زخم که در این گریه و زاری
 زانکه شمر حاسدان روزگازند
 زانینان را گنده اندام نهان
 تیرش در آمد و جود آوست
 در جود با خبران اگر که خوشک
 تیرکان در جودت فاکست
 میر و در حسین با از سینه با
 اسب شکست شود و بار و بار

بر کوه عرش و سحر نیست
 در صفت بافت گل و حسن گشت
 باز دیوانه شد من سلب طیب
 پس مرا هر دم جنون و دیگست
 که سپهر دیوانگان پند هم بند
 کاه و شور و جنون نو بزار
 پیله شور خداوندان پاک
 بند کردش بزدان المار
 کاین که کوه شایان نشان
 در کعبه عطفان چنین در قیام
 و اندک اندک کوچک و بزرگ شود
 لاجرم منصور بر او رسد بود
 از سحر انان فطیر تا علم
 پس مرا و این تان نامد نموده
 باشد از طالع فاین سینه تر
 که حسد بر ستم بگرگان سینه
 داشت بر یوسف بهر شرف و خیم
 آمده کانا و بهینا شمشیر
 بیگمان به صورت گرگان کنند
 خمر خزان را بود و گنده و بان
 پر خد شوزین و جود آوست
 مصالح و مصالح و خوش و خوش
 هم بران تصویر شمرت و سبت
 از ره پنهان صلاح و کینه با
 خرم با کینه کند بر هم سلام

توضیح از روی مثنوی
 در کوه عرش و سحر نیست
 در صفت بافت گل و حسن گشت
 باز دیوانه شد من سلب طیب
 پس مرا هر دم جنون و دیگست
 که سپهر دیوانگان پند هم بند
 کاه و شور و جنون نو بزار
 پیله شور خداوندان پاک
 بند کردش بزدان المار
 کاین که کوه شایان نشان
 در کعبه عطفان چنین در قیام
 و اندک اندک کوچک و بزرگ شود
 لاجرم منصور بر او رسد بود
 از سحر انان فطیر تا علم
 پس مرا و این تان نامد نموده
 باشد از طالع فاین سینه تر
 که حسد بر ستم بگرگان سینه
 داشت بر یوسف بهر شرف و خیم
 آمده کانا و بهینا شمشیر
 بیگمان به صورت گرگان کنند
 خمر خزان را بود و گنده و بان
 پر خد شوزین و جود آوست
 مصالح و مصالح و خوش و خوش
 هم بران تصویر شمرت و سبت
 از ره پنهان صلاح و کینه با
 خرم با کینه کند بر هم سلام

یاشان که شکری با یار
 گاه دلی و گاه ملک گاه دود
 ای که از ساکن درون عارفان
 بند بر پاوست بر سر زانفتاد
 فهم کردن مردان که ذوالنون
 کوهی دین قبا که قایم است
 کابیر بهای رسیده شود
 قاصد از حق دور یوانه گشت
 چون قتل نه کاو متوجهی شد
 بهیچوس از کیم باشد ز شمس
 تخم این آشوب ایشان گشته
 باز داند جسد اسرار را
 تا شود از زخم دوش جان فزین
 رجوع کردن بحکایت ذوالنون با صمدیان
 بانگ بزرگی کیاندا انتو
 این چه بتان عقله بنون
 ما محبت نیم با این مکن
 ای که بجز علم عقله استجب
 در دو عالم دل تو بر بسته ایم
 جز طریقت متعالی صفت
 جملگان بگفتند از بیم کوب
 دوستان اینچ باشد بچو جان
 در بلا و محنت و زلفت گشته
 امتحان کردن خواجہ لعلان را در زیر کعبه
 بهتر تر سید زفر زندان خوش
 زانکه لقمان گریه بنده زاده بود

بختی که بختی خوش بدین
 از دین به سید به سید سر کند
 خوشی که بختی خوش بدین
 چون که ذوالنون سوزندان خوش
 دوستان در قضا ذوالنون
 کاین مگر قاصد کند یاکمی
 مایش شد و کمال جاها او
 اوز عاقل گمترین پرست
 تا ز نیم سخت یابم سن حیات
 زنده شد گشته ز زخم زخم کاه
 گفت شون کاین بهمت گشته
 جان این بهیچوست و نار را
 کاو گشتن بهت از شر طریقت
 این سخن قطع ویان محو
 چون رسیدن آن نفرت و کینه
 چو شد ادراعی عقل ذوالنون
 و دیگر از ما بیان کن این سخن
 را از اندر میان نه محب
 ما محب صادق و بختی ایم
 چنانکه ذوالنون این سخن بایشان
 بهیچید سنگ چران کرد و خوب
 دوستان بین کوفشان دوستان
 ز فرشان دوستی شد سر خوش
 نه که لقمان با کینه پاک بود
 خواجہ اش میباید ز کاشیش

بختی که بختی خوش بدین
 تا بدام سید با پنهان شد
 چونکه عامل بختی با شریعت
 بهر پیش سوزندان نزد
 سوزندان و دوران در زند
 تا بخون باشد شرف و کاه
 اوز ننگ باقلان دیوانه
 بر سر ششم بزق این را مکار
 بهیچ گشته کاو گشت شوم
 و اوز آن زمره خوشخوار را
 زنده کرد و بسته اسرار را
 و انما بدوام خدعه و دیوار
 تا شود مرغ خفته زنده و بیش
 حال ذوالنون با بر این بار
 بهر پیش بدیم زنجار جان
 چون شود عقا شکسته از زنجار
 یا بر دوش و دل محو کرد
 رو مکن در بر پنهانها
 در میان نه راز و قصه جان کن
 گفت او دیوانه گانه ری و قاف
 گفت بادش این یاران کن
 هیچ مغرور و دوستی اورا چو
 زده خالص دلش خوش
 زورش شب در جگر چالاک بود
 بنده بود و نه هوا آزارده بود

گفت شما هیچ را ندانم
من دونه دارم و ایشان قیصر
شاه آن که کورستان را ساخت
خوابه لقمان بنیامین را بدوش
مردیایان را معاذ نه نام شد
یک کرده را ظاهر سالوس زید
در رود و قایل و از راه عقل
در دودن دل در آید چون خیال
آنکه واقف گشت بر اسرار بوی
در کف دایود کاس گشت موم
چون رود خواب بجا نداشت
در پیش چون بندگان در ره شود
تو در شش سخن مرا شناسم ده
خواجهکان این بندگی کرده اند
وین غلامان هجوا بر عکس آن
پس بدان عالم بدین عالم چنان
رازمید است خوش می راند خمر
ز آنکه لقمان را امر ادا این بود تا
کار پنهان کن تو از شیطان خود
می بیند افسون بر در زخم مندا
چون بنزد کردی دل خواست
پس بدان خول شوکان بهر
هر چنان دل تیرید با اغانند
فقط یگان را بهات گوشت دار
خواجه لقمان چو لقمان را شناخت

چو نیری سنجشش ز من بخت کن
 و آن دو بر تو حاکمانه و امیر
 برود و خوشید و نیش با تیغ است
 و بقیقت بنده و تهمان خوابش
 نام و ننگ عقل شان را دادم شد
 نور باید تا بود جاسوس زبدر
 نقد او بنید نباشد بند نقل
 پیش شان کشوف باشد حال
 سر مخلوقات چه بود پیش او
 موم چه بود در کف او غلام
 بر غلام خویش پوستاند یاس
 تا نباید زو کس اگر شود
 مرا تو هیچ تو قیرش من
 ساگان آید که اینها برده اند
 خوشین بنمود خواجه عقل جان
 تعیینهاست بکس این بدان
 از بر اصاحت آن را بهر
 کس نداند بتر آن شبیه رفتا
 تا بود کات سلیم او چشم بد
 تا که پیکان آتشش بیرون کنند
 از تو چیز در نهان خواهند برد
 تا تو چیز برود کان که ترست
 دست اندر کانه بهتر زنند
 تا ز روی تن نگردی شمسار
 ظاهر شدن فصل او بهتر لقمان پیش امتحان کنندگان

کہ چنین گوئی مرا زین بر ترا
 گفت آن یک شرم و دیگر شوست
 هستی اندازد که هستی را عدوت
 در نظرشان گوهری کم فروستی
 در قیام گویند که از عالم است
 تا شناسند در راه فعل و قول
 در جهان جان بجز آتش و قلیب
 که شود پوشیده آن عقیل باز
 بر زمین رفتن چه شواش بود
 بندگی بر ظاہرش و بیابند
 مر غلام خویش را سازد امام
 من بگیرم کفش چون بنده من
 تا بغیرت تخم حلیت کا شتم
 کار سازد اگر ده اندام دے
 تا یاز بندہ بغیر از بندگی
 بود و اتف و دیدہ بود از نشان
 یک خوشنود لقمان کجاست
 این عجب کہ سر ز خود پنهان
 و آنکہ از خوبی ز خود چہ باز
 او با من مشغول شد جان پرز
 دے در آید و در ازان سو کا منی
 کشتہ عمرش بغیر آب رفتند
 ترک کمتر گیر و بهتر ابیاب
 حرص و غفلت را پر د و پر
 بندہ بود اور او را خوش بخت

کس سوسه لعلان خوشتر از این نیست هر لحظه که خورد و سوسه سینه کیا فایده بود لعلان این میان خواهر پس بگفت سینه سینه بدست تا رسید آن سوسه ها تا مقصد طبعها شد مشتبه و لعله جو بعد از آن گفتش که ای جان جهان یا که پیش تو این چای عدس است خورد و ام چند آنکه از شرم دوخته رشته اند و خرقه دانه و دام تو اندرین لعلی زانکه که گذشت و ز محبت در دهاشانه شود و ز محبت باز بنیته می شود و ز محبت دیو حیرت می شود و ز محبت غوغا باز می شود و ز محبت قهر و تیر می شود که گدازد چنین تنگی نیست از صفیر با گیسو شیشه بست و تاویل نقصان حقول موجب است سزادرست جمله از نقصان عقل آمدید افضل از باستانه اندازید آن چو لاشتر و لاشتر کیست نامرادر نور بر رفته خوانان انفس باشد که نه بنید غایت	تا که لعلان دست سوسه آن برد و ز خوردگی دل و سینه است گفت خود چه با علما کاسه طلال چون برید و دور از یک برین ماند سینه گفت این ز من خورم چون خورد و او پیش آتش خورست فوش چون کرد تو چندین زهر را چون نیاورد و بهانه و جسته شرم آید که یک تلخ از کنت گر یک تلخ کفم فریاد و داد از محبت تلخها شیرین شود از محبت غار با گل می شود از محبت سخن کاشن می شود از محبت سنگ سخن می شود از محبت نیش نوش می شود از محبت نمره زنده می شود دانش ناقص کجا این شش زرا دانش ناقص نرا از فرقت را ز آنکه ناقص تن بود و جوهر سم ز آنکه کبیل خرد و نور نیست مهر نقصان بدن آمد فرج برق خند و یک می خند و گو بقی را خود خطفت لا بصار دان از عیبه عاقبت نادر است عقل که نماند پس نفیس شد	خبر بزرگ آورده بود ز لعلان چون که لعلان از پیشش نشست از خورشید که خورده او را دوم او پنهان خوش خورد که دوق ساعتی بخورد و زانکه آن این در محبت این سوسه از سر گفت من از تو محبت بخش تو چون همه از اتم از اتم تو لذت دست شکا پیش تو شد از محبت خورد و با من می شود از محبت دار تحته می شود از محبت زانور می شود از محبت خرن نسا و می شود از محبت تنم صحت می شود این محبت بنم حیدر نشست بر جاک رنگ مملو به چه دید چون که بلون خواند تا وصل رسول انقص خلقت آنکه بر بخورست کفر فرعون و هر که بنید برق افضل باشد برین وفا نور با برق بریده نیست بر کینه دریا فرس را راندان عاقبت بینت عقل از غایت
---	--	---

همدین تجسس بگردان این نظر
زان همی گرد زلفت کجا بجای
تا که خوفت نه اید از ذرات الشمال
یار ما کن تا نیایم در کلام
جان ابر چشم بادیه تا بنور
چون غمایل را تا سمان بختین
تقصه شاه دامیران و حسد
در زمان از جبر جبار کلام
آن در خسته را تا رخ و روبرو
کان در زمان ترا تنها چسبست بر
چشم آفرین بهشت از بهر حق
از حسد جویشان و کفن می کشند
چون شود تا چو شمشاد بود
در شمس دل بد گوهران
پادشاهی بس عظیم و بیکار
نخمس راوی که با استاد خوش
چشم او نیز بنور اندک شد
پروچه خند و برو با صد زبان
خود را استا گیر آهین گل
پس دل کن کا کا که نیست
اخوان روزن به بنیاد کفر تو
اونی خند و زوق داشت
در بدی با تو ورا خنده رضا
و بخت بد هم بهار و هم نه
مدبران لیل و قمر سفا

ور کس که گش کدورت در نگ
خدا بصد پیکان در انشال
لذت ذات همین سحر الرجال
تا بد و ستور تا گویم تمام
بنیاد اندر نافر و دوس و مقصور
بگفته بود که لا احب الا فایسن
باز بایگشت و کرد آن را تمام
و آن در تریکیت چ هفصد بود
اگر چه یکسان اند این دم نظر
چشم آفرین کشاد و زیور
در نهانی که است انگشتند
سیخ او در صدمت اشته بود
حیرت خندیک بران که زه گران
در قشای که بخت بدی زان
همسگر آغاز و آید به پیش
پرده با جل را غارت بد
هر دو گشته انگشتی بران
بجو خود شاگرد گیر و گورول
چون شکسته این کار بای نادرست
دل گواست که دایرن ذکر تو
او بی خند و برین از کاشت
صد هزاران گل شکفته مر ترا
در هم آمیز و شکوفه و سبزه زار
انگشت اند چسان بینوا

آن نظر که بنگر در این بزم رود
تا که از جگر نه سین خور نما
تا دور بر باشد در رخ یک سیر
ورن این خورشید آن زمان کشت
پایه پای بر رود بر ماه و خور
این چنان تن غلط اندر شد
بخت خنده حاسدان بر غلام سلطان و حقیقت آن
باغبان ملک با اقبال نخست
کسی با بر در و اندر مرتبست
شیخ کو نیز بنور اندک شد
آن سودان بد در میان بود
تا غلام خاص را گردن زنند
شاه از اسرارشان قهر شده
مکرمی سازند قوم حیا مند
از بجا شاه داسه و خندند
با کلام استاد و استاد جهان
از دل سواد چون گمنه کلیم
گوید آن استاد مر شاگرد را
نه نیست یا سحر در جان روان
گویش نینان زخم آتش زده
لیک در روی نهی ناله از کرم
پس خنده را خنده شد جدا
چون دل او در رضا آمد
چون ندید تو خزان ما از بهار
بخت بزرگ روح خود زرو سیاه

او از نخس سوسه نقیب زد
کسی زید سر با پای لطفها
عاجز آمد از بریدن یک سیر
کس چو در اندر تر اقصا کجاست
تا نماند بهیچ علقه بند در
جز مرا اندر که ز شوت باز شد
بر غلام خاص سلطان ابر
چون خسته را از اندر زورست
چون به بنیادان چشم عادت
از نهیت و زخمت انگشت
تکلیف گوشت و خور نماند
سیخ او را از زمانه بر کنند
بسیج و بگوهر با سحران زور
تا که شمشاد و رفقا خنده
آخر این تدبیر انوار خنده
پیش او یکسان بود با و نهان
پرده بند و پیش آن کلیم
ای که از سنگ نیستت باغ
بخت بختی که گیر و روان
نه بختی که قلبش به روزنه
هر چه گوید خند و گوید غم
کاسه دین کوزه بخورایک خرا
آفتاب دین که آید در جل
چون بداند از خنده و در شمار
خسته خسته چو در خنده شاه

آفتاب کشاد و صبح و ختاب
باز نشو و نوید سخن و سخن
اندرین منته نشو و نوید سخن
هر چه نامه بیاورد و نشان
خواند او آن نکته های شمول
عقل با حسن بنیاطات دور
خاک زن بر دیده حسن بنیاطات
زانکه او گفت دید و دیار اندید
فره زان آفتاب آرد بام
گر کف غم خاک شود چالاک
اشما نشقت آخر از چو بود
آن وقت پس بدان که آنست
حاکم است و فیضان شد و ایشا
وز زمین و آب را علیه کند
پس یقین شد که تو من تشا
آدم خاکس بر و تو بر سها
کار من به علت است و مستقیم
بجو را گویم که بین میر و داشو
گویم ای خورشید مقرون شو باه
آفتاب و من چو دو گاه و سیاه
مقرین من خواند از تو کتاب
آب را و چشمه که آرد و گر
چونکه بنید آید او ابله
نشد بخت و دید او یکشیر مرد
روز بخت و خوشش کور و دید

می کند و با یه چون کتاب
تار بندار و لوح از سو و او
تا بیا به از سحانه حصه
عکس قطره شام سلیمان
وز حقارت نگارید از رسول
چون محمد با ابو جهمان بکنگ
دید حسن بنیاطات کوشش
زانکه حاسه دید و فردار اندید
آفتاب آن فرور که در غلام
پیشش خاکش سر نه لالاک
از یک چشمه که ناگه برگشود
جز عطای مبدع و مآب نیست
اوز عین در و نگین در و
راه گردون را با مطوئی کن
خاکس را گفت پر با بر کشا
ای تابیس آتش روتا شری
نیست تقدیر بر طبع ای سقیم
گویم آتش را که رو گلزار شو
هر دور سازم چو در ابر سیاه
انگافاسنی در آیه ان اصبح ماء کم غورا
آب را در غور و با پنهان کنس
خامن به مثل با فضل و طار
گفت آریم آب اما با کلمند
زود طباخچ هر دو پیش کور کور
نور غافل از آتشش ناباید

آن خطا و در و قما جان
سرخ و سبز افتاد و نشو و بهار
جست صد تو بران بلقیس باد
عکس قطره شام سلیمان
چشمه دید و دید و جان عفتاش
کافران دیدند از محمد را بش
دید حسن بنیاطات اعماش خواند
خواج فرداد حاسه پیش او
قطره که بجز و حایت شد سفیر
خاک آدم چونکه شد چالاک حق
خاک از ردی نشیند زیر آب
گر کند سفله به او نارا
گر به او نارا سفله کند
نیست کس از بهر تا گوید که چون
آتش را گفت رو با بیس شو
چار تلج و علت او سیم نیم
عادت خود را بگردانم بوقت
کوه را گویم سبک شو چو چشم
چشمه خورشید را سازیم شک
انگافاسنی در آیه ان اصبح ماء کم غورا
آب را در غور و با پنهان کنس
خامن به مثل با فضل و طار
گفت آریم آب اما با کلمند
زود طباخچ هر دو پیش کور کور
نور غافل از آتشش ناباید

آنکه سپید و آن سید و آن است
چون خطا و قوس قزح در اعتبار
که خدایش عقل صدر زده براد
از سلیمان چند حرفه باریان
حسن کف و دیو و دیو در باش
چون ندیدند از کوشش آتش
بخت پرستش خواند و فداش خواند
اوست بنید ز کینه جز نشو
هنست بجز آن قطر و را باشد
پیشش خاکش سر نه لالاک حق
خاک بین کور و خش بگذشت از شهاب
وز رنگ او بگذر از نارا
تیر گ و در دس و نشو
میس جگر با کاندین گشت فر
زیر غم خاک تابیس شو
در قصر و دامن باقیم
این غبار پیش نشانم بخت
پنج را گویم فرو و پیش چشم
چشمه خورشید را سازیم شک
نور غافل از آتشش ناباید
چشمه خورشید را سازیم شک
نور غافل از آتشش ناباید
نور غافل از آتشش ناباید

یک است گفتار هم دوست نیست
 از نیاز و احتیاج و آن خلیل
 دل بسختی به پیوسته گشت
 یابد یوزده قلعه ز رسول
 هر روز را سجد و سجده می کند
 محرابی تاب و سبک تو بر او
 تا نباشد بر قل و آب و مشبه
 کو بر و بر سینه و ذوق و مجال
 کو چند سکنه کشا پادشاه
 کو فرزند لاله راج هر خون
 کو بگوید ملکات ناک و گمان
 از کجا آورده اند این حلما
 آن شود شاد از نشان کو در پیاه
 او شناسد کو هر که در خجورد
 تو برینه خواب در یخ شاما
 یک نشانی آنکه او باشد سوار
 یک نشانی آنکه این خواب از دهر
 تا شب غایتش کن این نیا و دهر
 بین میاد این نشان را خوب
 این نشان آن بود کان ملک و
 آنکه بر آن روز تو تار کشند
 رختها و آرد خواب و رنگ او
 بر زمین چار گیسو عدد هزار
 چون که شک خواب دید روز
 به شمال برگشت از جاک که

ذوق تو بقیل مهر مرست نیست
 گشت ممکن این مست بقیل
 چون شکاف تو به آرزو ابرشت
 سنگلاخ ز سر زنگ شد با وصل
 مرز مرست تمام از زود نیست
 شرطش بر لب و سحر جان تو بر
 کوفتین آتش تهره بدو چشم
 آلوده شد چشمه زاب زلال
 در رخت بر غشا ندیده را
 کوئل از کیسه برادرز پروان
 لک شپش لک لک استخوان
 من که یکم چون حسیه غم کلهها
 چون ندید او را نباشد انبیا
 چون نخورد او هر چه در دهن کرد
 کو بهر ده و ده و ده نشانی مرا ترا
 یک و شش که ترا یک و کنار
 چون شود فردا لگوئی بشیر کس
 این نشان باشد که گویی بابت
 این سخن را در اندر دل نهفت
 بچه جوئی بیاب از آبه
 بچه جوئی که در دلت باریک شد
 مرقد کرد و گشتی بچه جوئی
 روی عشاقست نماید در شمار
 امید آن دولت پیروز شد
 در ده و ده و ده نشان نماید بچه جوئی

زشته اعمال و شوسه محمود
 همچنین یکس آن کار مرد
 چون شجیه کو دتا او از دعا
 کرباسی سخ آمد این دعا
 بین پیشته آن مکن جرم و گناه
 آتش دایه باید میوه ۱۰
 تابناش گریه ابراز مطهر
 گو گاهستان راز گوید با چنین
 و تسکون آتیه من پیر شا
 گو باید طبل و کل و کفن
 گو نماید خاک اسرار صنم
 آن رهافتها نشان شهادت
 روح آن کس کو بهنگام است
 زانکه ملکت همچو ناله شهادت
 که بر او توشود انیک نشان
 یک نشا که بخند پیش تو
 زان نشان باده سینه بگفت
 دوم زن مکر روز اندر گفت گو
 ین نشاها گویدش همچون شک
 آنکه می گریه لبها در از
 آنکه دو دو آنچه و دو در زکات
 بند و کش نشسته همچو خود
 آنکه اندر خواب و یکجا لها
 چشم گردان کرده چپ و راست
 آنکه در کوچه و بازار و سورا

راه تو به بد دل اویخته بود
 مس کند ز راه منتهی را نیز
 بهر گشته بی خاک ساز و کوهر را
 خاک تا بل را کند سناست
 که گشتم تو به در این دریا
 و حبیب آمد از در و پرتو
 تا نهادند خنده بر تو و ای صاحب
 که بخت شد عود به دریا
 بزود نامزد گشت ایام بهار
 که چو طالب فاخته که کو کند
 گوشت و چون آسمان تبان
 که بگریست و صد جانش
 دید و بگریست و شد بخوش
 همچو دلاان شمان را داد است
 که پیش او ترا فردا
 لب نشان که دست تیر
 دنیا کی تا نسوزد اصلا
 سکوت است آیت منعم تو
 چه باشد صد فشانده که
 آنکه می سود و سحر که در نیاز
 آن زکات پاک بازان
 پیش تیغ رخسار تو خود
 که بودی از پیش سالها
 آن نشان دهن علامت
 که گشت که کند گوساله

2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526